ASSAM PROJECT ON FOREST & BIODIVERSITY CONSERVATION

afd AGENCE FRANÇAISE DE DEVELOPPEMENT

মিকিৰপাৰা চকাৰ্ডো পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতি

দীপৰ বিল

গুৱাহাটী বন্যপ্ৰাণী সংমণ্ডল

ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা

(২০১৬-১৭ৰ পৰা ২০২৫-২৬লৈ)

প্ৰস্তুতকৰ্তা

মিকিৰপাৰা চকাৰ্ডো পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতি (EDC)

সহায়কাৰী

অসম বন বিভাগ

আৰু

ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা আৰু জীৱিকাৰ সুযোগ বৃদ্ধিৰ বাবে গঠিত মহাজোঁট (কম্পেল', COMPELO)

[আই আই ই (IIE), আৰ জি ভি এন (RGVN) আৰু চি এম এল (CML)]

RGVN

Reaching the Unreached

অনুমোদন

Divisional Forest Officer
Guwahati Wildlife Division
Guwahati-09

সংক্ষিপ্ত শব্দৰ সম্পূৰ্ণ নামৰ তালিকা

সংক্ষিপ্ত	সম্পূৰ্ণ নাম
এ চি এফ (ACF)	সহকাৰী বন সংৰক্ষক (এছিচটেণ্ট কনজাৰভেটৰ অব্ ফৰেষ্ট)
এ এফ ডি (AFD)	এজেন্সি ফ্ৰেন্সাইজি ডি ডেভেলপমেণ্ট
এ পি এফ বি চি (APFBC)	বন আৰু জৈৱ বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণৰ অসম প্ৰকল্প (আছাম প্ৰজেক্ট অন ফৰেষ্ট এণ্ড বায়'ডাইভাৰ্ছিটী কনজাৰভেচন)
এ পি এল (APL)	দাৰিদ্ৰ্য সীমাৰেখাৰ ওপৰৰ (এব'ভ প্ৰভাৰ্টী লাইন)
বি পি এল (BPL)	দাৰিদ্ৰ্য সীমাৰেখাৰ তলৰ (বিল' প্ৰভাৰ্টী লাইন)
চি চি এফ (CCF)	মুখ্য বন সংৰক্ষক (চীফ কনজাৰভেটৰ অব্ ফৰেষ্ট)
চি এফ (CF)	বন সংৰক্ষক (কনজাৰভেটৰ অব্ ফৰেষ্ট)
চি এম এল (CML)	ক্ষুদ্ৰ বিত্তীয় সাহায্য আৰু জীৱিকা কেন্দ্ৰ (চেণ্টাৰ ফৰ মাইক্ৰ'-ফাইনেন্স এণ্ড লাইভলিহুড)
চি অ' এম পি ই এল অ' (COMPELO)	কনছাল্টিং ছাৰ্ভিচ ফৰ মাইক্ৰ'প্লেনিং এনহেনচিং লাইভলিহুড অপৰচুনিটিজ
ডি চি এফ (DCF)	উপ-বন সংৰক্ষক (ডেপুটী কনজাৰভেটৰ অব্ ফৰেষ্ট)
ডি এফ অ' (DFO)	সাংমণ্ডলিক বন বিষয়া (ডিভিজনেল ফৰেষ্ট অফিচাৰ)
ই ডি চি (EDC)	পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতি (ইক' ডেভেলপমেণ্ট ছ'চাইটী)
ই পি এ (EPA)	প্ৰাৰম্ভিক কাৰ্যসূচী (এণ্ট্ৰি পইণ্ট এক্টিভিটী)
এফ চি এ (FCA)	বন (সংৰক্ষণ) আইন, ১৯৮১ (ফৰেষ্ট কনজাৰভেচন এক্ট, ১৯৮১)
এফ ডি (FD)	বন বিভাগ (ফৰেষ্ট ডিপাৰ্টমেণ্ট)
এফ আৰ এ (FRA)	বন অধিকাৰ আইন (ফৰেষ্ট ৰাইট্‌ছ এক্ট)
এফ ভি (FV)	বনগাঁও (ফৰেষ্ট ভিলেজ)
এফ ৱাই পি (FYP)	পঞ্চবাৰ্ষিক পৰিকল্পনা (ফাইভ য়েৰ্ছ প্লেন)
জি এইচ জি (GHG)	সেউজ গৃহ গেছ (গ্ৰীণ হাউছ গেছ)
জি অ' আই (GoI)	ভাৰত চৰকাৰ (গভৰ্ণমেণ্ট অব্ ইণ্ডিয়া)
জি পি (GP)	গাঁও পঞ্চায়ত
এইচ এ (Ha)	হেক্টৰ
আই ই চি (IEC)	তথ্য শিক্ষা আৰু যোগাযোগ (ইনফৰমেচন এডুকেশ্যন এণ্ড কমিউনিকেশ্যন)

আই আই ই (IIE)	ভাৰতীয় উদ্যমিতা প্ৰতিষ্ঠান (ইণ্ডিয়ান ইনষ্টিটিউট অব্ এণ্ট্ৰ'প্ৰিনিঅ'ৰশ্বিপ)
জে এফ এম চি (JFMC)	যৌথ বন প্ৰৱন্ধন সমিতি (জইণ্ট ফৰেষ্ট মেনেজমেণ্ট কমিটী)
কাজিৰঙা নেচনেল পাৰ্ক (KAZIRANGA NATIONAL PARK)	কাজিৰঙা ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যান
কে টি আৰ (KTR)	কাজিৰঙা ব্যাঘ্ৰ ৰিজাৰ্ভ (কাজিৰঙা টাইগাৰ ৰিজাৰ্ভ)
এল বি (LB)	লাওখোৱা বুঢ়াচাপৰি
এম ডি আৰ (MDR)	প্ৰধান জিলা পথ (মেজৰ ডিষ্ট্ৰিক্ট ৰোড্ছ)
এম জি এনৰেগা (MGNREGS)	মহাত্মা গান্ধী ৰাষ্ট্ৰীয় গ্ৰাম্য নিয়োগ নিশ্চিতকৰণ আঁচনি (মহাত্মা গান্ধী নেচনেল ৰয়েল এমপ্লইমেণ্ট গেৰাণ্টি স্কিম)
এম অ' ই এফ চি চি (MoEFCC)	পৰিৱেশ, বন আৰু জলবায়ু পৰিৱৰ্তন মন্ত্ৰালয় (মিনিষ্ট্ৰী অব্ এনভাইৰ'নমেণ্ট, ফৰেষ্ট এণ্ড ক্লাইমেট চেঞ্জ)
এন টি এফ পি (NTFP)	কাঠ ভিন্ন বন উৎপাদন (নন টিম্বাৰ ফৰষ্টে প্ৰডিউচ)
অ' বি চি (OBC)	অন্যান্য পিছপৰা শ্ৰেণী (আদাৰ বেকৱাৰ্ড ক্লাছেছ)
অ' ডি আৰ (ODR)	অন্য জিলা পথ (আদাৰ ডিষ্ট্ৰিক্ট ৰোড্ছ)
পি চি চি এফ (PCCF)	প্ৰধান মুখ্য বন সংৰক্ষক (প্ৰিন্সিপাল চীফ কনজাৰভেটৰ অব্ ফৰেষ্ট)
পি এইচ চি (PHC)	প্ৰাথমিক স্বাস্থ্য কেন্দ্ৰ (প্ৰাইমেৰী হেল্থ চেণ্টাৰ)
পি এম ইউ (PMU)	প্ৰকল্প নিৰীক্ষণ গোট (প্ৰজেক্ট মনিটৰিং ইউনিট)
পি আৰ এ (PRA)	অংশগ্ৰহণমূলক গ্ৰাম্য পৰিমাপ (পাৰ্টিচিপেটৰী ৰুৰেল এপ্ৰাইজেল)
আৰ ই ডি ডি + (REDD+)	ৰিডিউচিং ইমিছন ফ্ৰম ডি-ফৰেষ্টচন এণ্ড ফৰেষ্ট ডিগ্ৰেডেছন প্লাছ
আৰ জি ভি এন (RGVN)	ৰাষ্ট্ৰীয় গ্ৰামীণ বিকাশ নিধি
আৰ অ' (RO)	বনাঞ্চলিক বিষয়া (ৰেঞ্জ অফিচাৰ)
এছ চি (SC)	অনুসূচিত জাতি (ছিডিউল কাষ্ট)
এছ ডি জি (SDG)	বহনক্ষম উন্নয়ন লক্ষ্য (ছাছটেইনেবল ডেভেলপমেণ্ট গ'ল্ছ)
এছ এল এফ (SLF)	বহনক্ষম জীৱিকা গঠন (ছাছটেইনেবল লাইভলিহুড ফ্ৰেমৱৰ্ক)
এছ পি পি (Spp)	স্পেচিছ
এছ টি (ST)	অনুসূচিত জনজাতি (ছিডিউল ট্ৰাইব)
এছ ডব্লিউ অ' টি (SWOT)	সবলতা, দুৰ্বলতা, সুবিধা আৰু শংকা (ষ্ট্ৰেংথ, উইৰকনেছ, অ'পৰচুউনিটি এণ্ড থ্ৰেট)
টি ভি (TV)	টাউংগ্যা গাঁও
টি ভি (TV)	টেলিভিছন
ডব্লিউ এল এছ (WLS)	বন্যপ্ৰাণী অভয়াৰণ্য (ৱাইল্ড লাইফ ছেংচুৰী)
ডব্লিউ পি এ (WPA)	বন্যপ্ৰাণী (সংৰক্ষণ) আইন, ১৯৭২ (ৱাইল্ডলাইফ (প্ৰ'টেকচন) এক্ট-১৯৭২)
ডব্লিউ পি চি (WPC)	কাৰ্যকৰী পৰিকল্পনা চক্ৰ (ৱৰ্কিং প্লেন চাৰ্কোল)

জীৱ-জন্তু, চৰাই আদিৰ নাম

ক্ৰমিক নং	ইংৰাজী নাম	গোত্ৰ / বৈজ্ঞানিক নাম
১	লিট্‌ল গ্ৰিব	টেকিবেপটাছ ৰাফিকুলিছ
২	গ্ৰেট ক্ৰেষ্টেড গ্ৰিব	পডিচেপছ ক্ৰিষ্টাটাছ
৩	ৰেড নেড গ্ৰিব	পি. গ্ৰিছেগিনা
৪	স্পট বিল পেলিকান	পেকিকেনাছ ফিলিপেনছিছ
৫	লিট্‌ল কৰ্মোৰেণ্ট	ফেলাক্ৰ'কৰেচিডি, ফেলাক্ৰ'কৰাক্স নিগাৰ
৬	ইণ্ডিয়ান কৰ্মোৰেণ্ট	ফেলাক্ৰ'কৰাক্স ফুছিক'লিছ
৭	গ্ৰেট কৰ্মোৰেণ্ট	ফেলাক্ৰ'কৰাক্স কাৰ্বো
৮	ডাৰ্টাৰ	এনহিঙ্গা মেলান'ঙ্গাষ্টাৰ
৯	লিট্‌ল এগ্ৰেট	এগ্ৰেটা জাৰ্গেট্ৰা
১০	ইণ্টাৰমিডিয়েট এগ্ৰেট	মেছোফাইক্স ইণ্টাৰমিডিয়া
১১	কেট'ল এগ্ৰেট	বাবুলকাছ ইবিছ
১২	গ্ৰেট এগ্ৰেট	কাছমাৰোডিয়াছ আলবাছ
১৩	ইণ্ডিয়ান পণ্ড হেৰ'ন	আৰডিউলা গ্ৰেয়ি
১৪	ব্লেক-ক্ৰাউড নাইট হেৰ'ন	নিক্টিক'ৰাক্স নিক্টিক'ৰাক্স
১৫	গ্ৰে' হেৰ'ন	আৰ্ডিয়া চিনেৰিয়া
১৬	পাৰপ'ল হেৰ'ন	আৰ্ডিয়া পাৰপ'লিয়া
১৭	ছাইনীজ পণ্ড হেৰ'ন	আৰ্ডিঅলা বাছাছ
১৮	গ'লিয়াথ হেৰ'ন	আৰ্ডিয়া গ'লিয়াথ
১৯	য়েলো বিটাৰ্ন	ইক্সব্ৰিচাছ চিনেছিছ
২০	ব্লেক বিটাৰ্ন	ডুপেটৰ ফ্লেভিকলিছ
২১	চিন্নামন বিটাৰ্ন	ইক্সব্ৰাইভাস্কাছ চিন্নামমিয়াছ
২২	লিটল বিটাৰ্ন	ইক্সব্ৰাইভাস্কাছ মিনিটছ
২৩	ব্লেক ষ্টৰ্ক	ছিছনিয়া নাইগ্ৰা
২৪	ব্লেক নেকড ষ্টৰ্ক	এফিপিঅ'ৰনিছাছ এছিয়াটিকাছ
২৫	এছিয়ান অ'পেন বিল	এনাষ্টমাছ অস্কিটেনছ
২৬	লেচাৰ এডজাটেণ্ট ষ্টৰ্ক	লেপ্টোটিলছ জাভানিকাছ
২৭	উড চেণ্ডপাইপাৰছ	ত্ৰিঙ্গা গ্লেৰোলা
২৮	ক'মন ৰেডশ্বাঙ্ক	ত্ৰিঙ্গা টেটানাছ
২৯	স্পটেড ৰেডশ্বাঙ্ক	ত্ৰিঙ্গা এৰিথ্ৰ'পাছ
৩০	ক'মন গ্ৰিনশ্বাঙ্ক	টি. নেবুলাৰিয়া
৩১	নৰ্ডমান গ্ৰিনশ্বাঙ্ক	টি. গুটিফাৰ

৩২	কম'ন চেগুপাইপাৰছ	এক্টিটিছ হাইপ'লিকছ
৩৩	মাৰাছ চেগুপাইপাৰছ	টি. ষ্টেগনাটালিছ
৩৪	লিটল ষ্টিণ্ট	কেলিড্রিছ মিনাটা
৩৫	কম'ন ৰিংগড প্ল'ভাৰ	ছাৰাড্ৰিয়াছ হিয়াটিকুলা
৩৬	লিট্‌ল ৰিংগড প্ল'ভাৰ	ছাৰাড্ৰিয়া ডুবিয়াছ
৩৭	পেচিফিক গ'ল্ডেন প্ল'ভাৰ	প্লুভিলিছ ফুলভা
৩৮	ৰেড-ৱাটলেড লাপৱিং	ভেনেলাছ ইণ্ডিকাছ
৩৯	গ্ৰে' হেডেড লাপৱিং	ভেনেলাছ ছিনাৰিয়াছ
৪০	নৰ্ডান লাপৱিং	ভেনেলাছ ভেনেলাছ
৪১	ৰিভাৰ টাৰ্ন	ষ্টাৰ্না অ'ৰাণ্টিয়া
৪২	ব্লেক বিলড টাৰ্ন	ষ্টাৰ্না এক'টিকাউডা
৪৩	হুইস্কাৰ্ড টাৰ্ন	শ্লিডোনিয়াছ হাইব্ৰিডাছ
৪৪	হোৱাইট উইংগড টাৰ্ন	ছিলিঅ'কোটেৰাছ
৪৫	ব্ৰাউন হেডেড গাল	লাৰাছ' ব্ৰাবনিছেফালাছ
৪৬	ব্লেক হেডড গাল	লাৰাছ' ৰিডিবুণ্ডাছ
৪৭	মিউ গাল	লাৰাছ' কেনাছ
৪৮	ব্লেক উইংগড ষ্টিল্ট	হিমাণ্টপিয়াচ হিমাণ্টোপাছ
৪৯	অচপ্রে'	পেণ্ডিয়ন হেলিয়াটাছ
৫০	ব্লেক কাইট	মিলভাছ মিলগ্ৰেনছ
৫১	ব্ৰাহ্মনি কাইট	হেলিয়েষ্টাৰ ইণ্ডাছ
৫২	পালাছ ফিছ ঈগল	হেলিয়েটাছ লিউ
৫৩	ৰেড হেডেড ভালছাৰ	ছাৰ্কোজিপছ কেলভাছ
৫৪	ক্ৰিষ্টেড চাৰ্পেণ্ট ঈগল	স্পাইল'ৰনিছ চেলা
৫৫	ইউৰেচিয়ান মাৰ্শ্ব হেৰিয়াৰ	ছাইৰাছ এৰোগিনাছ
৫৬	পিড হেৰিয়াৰ	চি. চিয়েনিয়াছ
৫৭	পেলিড হেৰিয়াৰ	চি. মেকৰাৰাছ
৫৮	হেন হেৰিয়াৰ	চি. চিয়েনিয়াছ
৫৯	মণ্টাগুজ হেৰিয়াৰ	চি. পাইগাৰগাছ
৬০	শ্বিকৰা	এক্সিপিটাৰ বেডিছ
৬১	বেছৰা	এক্সিপিটাৰ ভাৰ্গেটাছ
৬২	ইউৰেছিয়ান স্পাৰো হক	এ নিচাচ
৬৩	ক'মন বাজাৰ্ড	বুটিঅ' বুটিঅ'
৬৪	অৰিয়ণ্টেল হ'নিবাজাৰ্ড	পাৰ্নিছ টিলৰচাইনকাছ
৬৫	লং লেগড বাজাৰ্ড	বুটিঅ' ৰাফিনাছ
৬৬	লেচাৰ স্পটেড ঈগল	একুইলা প'মাৰিনা

৬৭	গ্ৰেটাৰ স্পটেড ঈগল	এ ক্লেঙ্গা
৬৮	ৰেড নেকড ফেলকন	ফেলক' চিকাৰা
৬৯	লেচাৰ ক্ৰেষ্টেল	ফেলক' মানুমান্নি
৭০	অৰিয়ণ্টেল হ'বি	ফেলক' পেৰেগ্ৰিনছ
৭১	কম'ন কিংফিছাৰ	এলকেডো এথিছ
৭২	পেৰেগ্ৰিন ফেলকন	ফেলক' ছাৰভাৰাছ
৭৩	ব্লিডছ কিংফিছাৰ	এলচিডো হাৰ্কিউলিছ
৭৪	ব্লু আৰ্ড কিংফিছাৰ	হেলকিঅ'ন স্মিৰেনছিছ
৭৫	পাইড কিংফিছাৰ	ডেছেলোনিডি, হেলছিঅ'ন কেপেনছিছ
৭৬	হোৱাইট থ্ৰোটেড কিংফিছাৰ	এলছেড' মেনিনটিং
৭৭	বায়াউইভাৰ	চেৰিল ৰাডিছ

মাছৰ নাম

১	বাহু	কাটলা কাটলা
২	মিৰিকা	চিৰিনাছ মৃগালা
৩	ভাঙন	চিৰিনাছ ৰেবা
৪	মালিমাছ	লেবিঅ' গণিয়াছ
৫	কুৰহি	লেবিঅ' গণিয়াচ
৬	ৰৌ	লেবিঅ' ৰহিটা
৭	হাফু মাছ	অষ্টিয়ব্ৰামা কটিঅ'কটিঅ'
৮	পুঠি	পেণ্টিয়াছ কনছিনিয়াছ
৯	পুঠি	পেণ্টিয়াছ ছোলা
১০	পুঠি	পেণ্টিয়াছ ফুটিনো
১১	মৰথি	পেণ্টিয়াছ চাৰানা
১২	চাইনা পুথি	পেণ্টিয়াছ জাভানিকাছ
১৩	ছিলভাৰ কাৰ্প	হাইপ'পথেকমিস্থিছিছ মলিত্ৰিক'ছ
১৪	দীঘল দঁৰিকণা	পাৰ্লোছিঅ'ছমা ডেনিকনিয়াছ
১৫	দঁৰিকণা	ব্ৰাছিড্ৰিভেৰিঅ'
১৬	ফুল দঁৰিকণা	ব্ৰাছিডেনিঅ' ৰেৰিঅ'
১৭	কমন কাৰ্প	চাইপ্ৰিনাছ কাৰপিঅ'
১৮	গ্ৰাছ কাৰ্প	চিটেনোফেৰোঙ্গডন ইডিলা
১৯	চেলেকণা মাছ	চালমোষ্টমা বাছালিয়া
২০	মোৰা মাছ	এম্বলিফেৰিঙ্গডন ইডেলা
২১	লাউপতিয়া	ডানিঅ' ডেভেৰিঅ'
২২	বতিয়া	নেমাছিলাছ ভোটা

২৩	কুকুৰ বতিয়া	বতিয়া ডেৰিঅ’
২৪	আৰি	অৰিকথিছ ছিঙ্গলা
২৫	শিঙৰা	মাইষ্টাছ ব্লেকেৰি
২৬	শিঙৰা	মাষ্টাছ কাৰ্ভাছিয়াছ
২৭	কটিয়া শিঙৰা	মাইষ্টাছ টেঙেৰা
২৮	লালুৰা শিঙৰা	মাইষ্টাছ ভিট্টাছ
২৯	বৰদোৰা মাছ	ছ’ডোষ্ট্ৰ’ফিছ এথেৰোনইডছ
৩০	পাভ	ওমপোক বিমাকুলাটাছ

সৰীসৃপ

১	হিমালয়ান হোৰাৰি বেলিড স্কোৱাইৰেল	কেলোস্কিয়াৰাছ পাইগাৰিথ্ৰাছ
২	হাউছ শ্ৰীও	ছানকাছ মুৰিনাছ
৩	পিগমি শ্ৰীও	ছানকাছ এট্ৰাস্কাছ
৪	লাৰ্জ বেণ্ডিকোটা ৰেট	বেণ্ডিকোটা ইণ্ডিকা
৫	লেচাৰ বেণ্ডিকোটা ৰেট	বেণ্ডিকোটা বেঙ্গেলেনছিছ
৬	ব্লেক ৰেট	ৰেট্টাছ ৰেট্টাছ
৭	চাইনীজ পৰ্কিউপাইন	হিষ্ট্ৰিক্স ব্ৰাছিউৰা
৮	ইণ্ডিয়ান হেয়াৰ	লেপাছ নাগ্ৰিক’লিছ
৯	ইণ্ডিয়ান এলিফেণ্ট	এলিফাছ মেক্সিমাছ
১০	বাৰ্কিং ডিয়েৰ	মুণ্টিয়েকাছ মুণ্টজেক
১১	চাম্বাৰ	কাৰভাছ ইউনিকালাৰ
১২	ইণ্ডিয়ান ফ্লায়িং ফ’কছ	টেৰোপাছ গিগেনটিয়াছ
১৩	লং উইংগড টম বেট	টেফোজুৰাছলংগিমেনাছ
১৪	ৰেছাছ মেকেক	মেকাকা মুলাট্ৰা
১৫	এছিয়াটিক জেকেল	কেনিছ অ’ৰিয়াছ
১৬	ক’মন অটাৰ	লোট্ৰা লোট্ৰা
১৭	লাৰ্জ ইণ্ডিয়ান ছিভেট	ভিভেৰা জিবেটা
১৮	স্মল ইণ্ডিয়ান ছিভেট	ভিভাৰিকুলা ইণ্ডিকা
১৯	ইণ্ডিয়ান মেংগজ	হাৰপেচটিছ জাভানিকাছ

গছ-গছনি আদি

১	ডিগ্রেডেড এলোভিয়েল ইনানডেটেড গ্রাছলেণ্ড	(i) ফ্রেগমিটিছ কাৰকা (ii) চাকাৰাম স্পনটেনিয়াম (iii) এছ আৰুণ্ডানেছেম (iv) ভেটি ভাৰিয়া জিয়ান'ইডছ (v) নেইৰাউডিয়া ৰেইউৰাউডিয়ানা
২	ৰিপেৰিয়ান চিজ'নৈল কার্পেট ভেজিটেচন	(i) কালডিনিয়া প্র'উমবেনছ (ii) গ্রেঙ্গিয়া মাডাৰাস্পাটানা (iii) হেলেনবার্গিয়া মাৰগিনাটা (iv) লিপিয়া মুদিফ্লোৰা (v) আর্গিমন মেক্সিকানা
৩	হাইড্র'ফিটিক অৰ একুয়েটিক ভেজিটেছন	
ক)	ফ্রি ফ্ল'টিং হাইড্র'ফিট	(i) একৰনিয়া ক্রেছিপি (ii) লেমনা পাৰপাছিল্লা (iii) স্পাইৰোডেলা পলিৰজিয়া (iv) অ'লফিয়া আর্জিয়া (v) এজলা পিন্নাটা
খ)	ছাবমার্জড নন-এংকৰড হাইড্র'ফিট	(i) চেৰাটোফাইলাম ডেমাৰছাম (ii) ইউট্রিকুলেৰিয়া অ'ৰিয়া (iii) প'টামুগেটন ক্রিছপাছ (iv) পি. অক্টেনড্রাছ (v) পি. পেক্টিনেটাছ
গ)	ছাবমার্জড এংকৰড হাইড্র'ফিট	(i) এপনোগেটন নাটানছ (ii) এ উণ্ডুলেটছ (iii) ব্লিক্সা অ'বিৰটি (iv) হাইড্রিলা ভাৰকিল্লাটা (v) নাছামাড্রা অল্টাৰনিফলিয়া
ঘ)	এংকৰড ফ্ল'টিং হাইড্র'ফিট	(i) ইউৰিলি ফেৰক্স চেলিচ (ii) নিমফিয়া নৌচালি (iii) এন পাবিচিনচ (iv) নিলোম্বু নুছিফেৰা (v) নিম্ফইডছ ইণ্ডিকা

ঙ)	ইমাৰজেণ্ট এমফিবিয়ান হাইড্ৰ'ফিট	(i) লাৰচিচি স্কেণ্ড্ৰা (ii) ম'ন'কুৰিয়া হেষ্টাটি (iii) মাৰচিলিয়া মিনুটা (iv) এষ্থিড্ৰা ফ্লুকটোৱানছ (v) ইপ'মিয়া কুৰনিয়া
চ)	মাৰ্শ্বি এমফিবিয়ান হাইড্ৰ'ফিট	(i) লুডৱিৰাগিয়া হাইচ'পিফলিয়া (ii) এল. অক্টেভেলভিছ (iii) এল. প্ৰষ্ট্ৰেটা (iv) কুফিয়া বালছমুনা (v) ৰোটালা ডেন্সিফলিয়া
ছ)	ৰেইটলেণ্ড হাইড্ৰ'ফিট	(i) ডিল্লেনিয়া ইণ্ডিকা (ii) ক্ৰেটিভা মেগনা (iii) জিজিফাছ মৌৰিটিয়ানা (iv) চিজিজিয়াম কুমুনি (v) বেৰিঙ্গটনিয়া একুটেঙ্গোলা

মিকিৰপাৰা চকাৰ্ডো পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতি

দীপৰ বিল

গুৱাহাটী বন্যপ্ৰাণী সংমণ্ডল

ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা
(২০১৬-১৭ৰ পৰা ২০২৬-২৭লৈ)

জীৱিকা উন্নয়ন পৰিকল্পনা আৰু বন উন্নয়ন পৰিকল্পনা

সূচীপত্ৰ

অধ্যায় নং	শীৰ্ষক	পৃষ্ঠা নং
	অধ্যায় - এক	
১	পৰিচয়	
২	এলেকাটোৰ সাধাৰণ বৰ্ণনা	
৩	গাঁৱৰ আৰ্থ-সামাজিক বিৱৰণ আৰু পৰিৱেশ উন্নয়ন সমিতিৰ (ই ডি চি) বিৱৰণ	
৪	জীৱিকাৰ সম্পদ বিৱৰণ আৰু দুৰ্বলতাৰ পৰিপ্ৰেক্ষিত	
৫	বৰ্তমান পৰিকল্পনা আৰু কৰ্মসূচী	
	অধ্যায় - দুই	
৬	ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাৰ উদ্দেশ্য, সবলতা, দুৰ্বলতা, সুযোগ আৰু শংকা আৰু ব্যৱধান বিশ্লেষণ	
৭	গাঁও উন্নয়ন পৰিকল্পনা	
৮	জীৱিকা উন্নয়ন পৰিকল্পনা	
৯	বন উন্নয়ন পৰিকল্পনা	
১০	ৰণকৌশল ৰূপায়ণ, সময়সীমা আৰু বাজেট	
	অধ্যায় - তিনি	
	তালিকা, মানচিত্ৰ আৰু পৰিশিষ্ট	

অনুমোদন
[signature]
Divisional Forest Officer
Guwahati Wildlife Division
Guwahati-09

মিকিৰপাৰা চকার্ডো পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতি
দীপৰ বিল
গুৱাহাটী বন্যপ্ৰাণী সংমণ্ডল

ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা
(২০১৬-১৭ৰ পৰা ২০২৬-২৭লৈ)

অধ্যায় - এক

১।   পৰিচয়

১.১ ঃ প্ৰকল্পৰ বিষয়ে ঃ

অসম বন আৰু জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণ প্ৰকল্প (এ পি এফ বি চি)ৰ লক্ষ্য হৈছে 'বহুমুখী আঁচনিৰ জৰিয়তে অসমৰ বন আৰু জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণ আৰু ব্যৱস্থাপনাৰ দীৰ্ঘম্যাদী আঁচনি কাৰ্যক্ষম কৰা আৰু আঁচনিৰ লক্ষ্যস্থানসমূহত বনাঞ্চলৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল সম্প্ৰদায়সমূহক অন্তৰ্ভুক্ত কৰা, যাতে বনজ আৰু অবনজ সম্পদসমূহৰ দীৰ্ঘম্যাদী ব্যৱহাৰৰ জৰিয়তে তেওঁলোকৰ জীৱন নিৰ্বাহ প্ৰক্ৰিয়াক উদগনি জনাব পাৰি।' এই প্ৰকল্পৰ লক্ষ্যক এনেদৰে উল্লেখ কৰা হৈছে— 'বনাঞ্চলৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল সম্প্ৰদায়সমূহৰ সহযোগত বনাঞ্চলৰ পৰিৱেশ ব্যৱস্থা পুনৰ আগৰ অৱস্থালৈ ঘূৰাই নিয়াৰ লগতে সম্প্ৰদায়সমূহৰ জীৱন ধাৰণ প্ৰক্ৰিয়া উন্নত কৰিব পৰা যায়, যাতে জৈৱ-বৈচিত্ৰ্যৰ সংৰক্ষণ আৰু দীৰ্ঘম্যাদী ব্যৱহাৰ নিশ্চিত হয়।' অসম চৰকাৰৰ সহযোগত এই প্ৰকল্পৰ বাবে পুঁজিৰ যোগান ধৰিছে এজেন্সী ফ্ৰান্সিজ ডি ডেভেলপমেণ্ট (এ এফ ডি) অৰ্থাৎ ফ্ৰান্স বিকাশ এজেন্সীয়ে। উল্লিখিত প্ৰকল্পৰ অধীনত পৰিকল্পনা, ৰূপায়ণ, নিৰীক্ষণ, সমন্বয় আৰু ব্যৱস্থাপনকে ধৰি সকলো কাম কৰিবলৈ অসম বন আৰু জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণ প্ৰকল্প সংস্থা (এ পি এ বি চি ছ'চাইটী) বাধ্য।

১.২ ঃ ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা আৰু জীৱিকা উন্নয়ন

বজাৰ সম্ভাৱনীয়তাৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি মূল্য সংযোজনেৰে জীৱন ধাৰণ প্ৰক্ৰিয়া প্ৰসাৰৰ বাবে এই প্ৰকল্পত ব্যৱসায়িক প্ৰচাৰ, উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ মূল্য সংযোজন আৰু বজাৰ ব্যৱস্থাৰ দৰে ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰিবলৈ আগ্ৰহী। জনসংখ্যা বৃদ্ধিৰ লগে লগে বনজ সম্পদৰ ওপৰত বৃদ্ধি পোৱা চাপৰ ফলত এনে ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰাটো জৰুৰী হৈ পৰিছে। বৰ্তমানে উপলব্ধ বন আৰু জৈৱ বৈচিত্ৰ্য সামগ্ৰী আৰু বজাৰ সেৱাসমূহৰ বজাৰৰ সম্ভাৱনীয়তাৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি মূল্য সংযোজনৰ অনুসন্ধান কৰাটো প্ৰয়োজনীয়। ইয়াৰ লগতে অবনজ নিৰ্ভৰশীল জীৱন ধাৰণ প্ৰক্ৰিয়া অনুসন্ধান কৰি সম্প্ৰদায়সমূহৰ সদস্যসকলক দক্ষতা উন্নয়ন পদক্ষেপৰ জৰিয়তে সফলতা বৃদ্ধি কৰা উচিত।

উক্ত প্ৰকল্পৰ অধীনত ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা আৰু জীৱিকা বিকাশৰ আঁচনি ৰূপায়ণৰ বাবে ইণ্ডিয়ান ইনষ্টিটিউট অব্ এণ্ট্ৰ'প্ৰেনিয়ৰশ্বিপ (আই আই ই) গুৱাহাটী, ৰাষ্ট্ৰীয় গ্ৰামীণ বিকাশ নিধি (আৰ জি ভি এন) আৰু চেণ্টাৰ ফৰ মাইক্ৰ'ফাইনেন্স এণ্ড লাইভলিহুড ডেভেল'পমেণ্টৰে এক মহাজোঁট গঠন কৰা হৈছে। এই মহাজোঁটক ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা আৰু জীৱিকাৰ সুযোগ বৃদ্ধি (কনছালটিং ছাৰ্ভিচ ফৰ মাইক্ৰ' প্লেনিং এনহেন্সিং লাইভলিহুড অপৰ্চুনিটিজ)ৰ বাবে গঠিত মহাজোঁট চমুকৈ কম্পেল' হিচাপে নামকৰণ কৰা হৈছে।

এই প্ৰকল্পৰ নিয়ম অনুসৰি ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাত 'বিভিন্ন গাঁৱত অভিযান আৰু বন উন্নয়ন, বনাঞ্চলৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল লোকসকলক জীৱিকা সমৰ্থন আৰু লক্ষ্য অনুসৰি দীৰ্ঘম্যাদী বন ব্যৱস্থাপনা' অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছে। ইয়াত বন উন্নয়ন আৰু জীৱিকা বিকাশ উভয়ে অন্তৰ্ভুক্ত হৈ আছে।

১.৩ ঃ মিকিৰপাৰা চকাৰ্ডো ই ডি চিৰ বাবে ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা

অসমৰ কামৰূপ মহানগৰ জিলাত অৱস্থিত মিকিৰপাৰা চকাৰ্ডো ই ডি চিৰ বাবে ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা এই নথিত প্ৰকাশ কৰা হৈছে। এই ই ডি চি গুৱাহাটী বন্যপ্ৰাণী সংমণ্ডলৰ অধীনস্থ দীপৰ বিল বন্যপ্ৰাণী সংমণ্ডলৰ পৰিধিৰ অন্তৰ্গত। সম্প্ৰদায়ৰ বিৱৰণ পৰৱৰ্তী অধ্যায়ত উল্লেখ কৰা হ'ল।

২। এলেকাৰ সাধাৰণ বিৱৰণ

২.১ সাধাৰণ বিৱৰণ

দীপৰ বিল হৈছে বৃহৎ জৈৱ আৰু পৰিবেশ্য গুৰুত্ব থকা এখন বন্যপ্ৰাণী আশ্ৰয়স্থলী। ই বিভিন্ন বন্যপ্ৰাণী আৰু উদ্ভিদৰ ৰম্যভূমি। ভালেমান স্থানীয় জলপখী থকাৰ উপৰি ইয়ালৈ বছৰৰ বিভিন্ন সময়ত ভালেমান পৰিভ্ৰমী চৰাই আহে। ইয়াত আন্তৰ্জাতিকভাৱে গুৰুত্বপূৰ্ণ মৰ্যাদা দি এছিয়াৰ জলাহভূমিৰ তালিকাত অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছে। পাৰিপাৰ্শ্বিকভাৱে ই ৰাণী সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ দক্ষিণে। এই বন্যপ্ৰাণী আশ্ৰয়স্থলীখন ৰাণী সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ অন্তৰ্গত। এই বিশেষ অঞ্চলটো হাতীকে আদি কৰি ৰাণী সংৰক্ষিত বনাঞ্চল আৰু গড়ভঙা সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ বিভিন্ন বনৰীয়া স্তনপায়ী প্ৰাণীৰে আশ্ৰয়স্থলী।

৪১৪ হেক্টৰজোৰা বন্যপ্ৰাণী আশ্ৰয়স্থলী হিচাপে কামৰূপ জিলাৰ (মেট্ৰ') গুৱাহাটী মহকুমাৰ ৰামচাৰাণী মৌজাৰ অন্তৰ্গত দীপৰ বিলৰ এই অঞ্চলক অসম চৰকাৰে ১৯৭২ চনৰ বন্যপ্ৰাণী (সংৰক্ষণ) আইনৰ অধীনত স্বীকৃতি দিছে।

প্ৰয়োজনীয় তথ্য-পাতিৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত ২০০৯ চনৰ ২১ ফেব্ৰুৱাৰী তাৰিখে ৪.১০ বৰ্গকিঃমিঃ এলেকা দীপৰ বিল বন্যপ্ৰাণী আশ্ৰয়স্থলী হিচাপে চিহ্নিত কৰে। দীপৰ বিল বন্যপ্ৰাণী আশ্ৰয়স্থলীৰ এই নিৰ্দিষ্ট এলেকাই দীপৰ বিল ৰামচাৰ অঞ্চলৰ অন্তৰ্গত বুলি ঘোষণা কৰে। কামৰূপ জিলাৰ (মেট্ৰ') ৰাজহ বিভাগে ২০১৪ চনৰ ১৭ মে' তাৰিখে এই অঞ্চল বন বিভাগৰ বন্যপ্ৰাণী আশ্ৰয়স্থলীলৈ হস্তান্তৰ কৰে।

২.২ অৱস্থিতি

অসমৰ গুৱাহাটী মহানগৰৰ পৰা প্ৰায় ১৮ কিলোমিটাৰ দক্ষিণ-পশ্চিমে কামৰূপ (মেট্ৰ') জিলাৰ অন্তৰ্গত অৱস্থিত দীপৰ বিল বন্যপ্ৰাণী আশ্ৰয়স্থলীৰ পৰিসীমা ৯০.৩৬'৩৯''ৰ পৰা ৯১.৪১'২৫'' উত্তৰ দ্ৰাঘিমাংশ আৰু ২৬.০৫'২৬'' আৰু ২৬.০৯'২৬'' পূবত। ই সমুদ্ৰপৃষ্ঠৰ পৰা ৫৫ মিটাৰ উচ্চতাত অৱস্থিত।

২.৩ মাটিৰ প্ৰকাৰ ঃ

দীপৰ বিলে শ্বিলং মালভূমিৰ এক অংশ গঠন কৰিছে। প্ৰকৃততে প্ৰাচীনকালত ই শ্বিলং মালভূমিৰে এক অংশ আছিল। ইয়াৰ দক্ষিণ আৰু উত্তৰৰ উচ্চ অংশ কোনোবা দূৰ অতীততে গঠন হোৱা আৰু বৰ্তমানৰ ভৌগোলিক অৱস্থিতি সেই তেতিয়াৰে ফল।

২.৪ পানী

পূৰ্বতে দীপৰ বিল বন্যপ্ৰাণী আশ্ৰয়স্থলীৰ জলাহ অঞ্চলৰ খন্দাজানৰ সৈতে ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ লগত প্ৰাকৃতিক সংযোগ আছিল। কিন্তু নগৰীকৰণ আৰু ৰাষ্ট্ৰীয় ঘাইপথ নিৰ্মাণৰ বাবে ইয়াৰ ভালেমান অংশত জল সংযোগ বিচ্ছিন্ন হৈ পৰে। এতিয়া বন্যপ্ৰাণী আশ্ৰয়স্থলীখনে জুৰি আৰু উপনদীসমূহৰ পৰা প্ৰত্যক্ষভাৱে পানী লাভ কৰে। বশিষ্ঠ, বাহিনী আৰু কালমণিয়েই হৈছে বন্যপ্ৰাণী আশ্ৰয়স্থলীখনৰ পানীৰ মুখ্য উৎস। খন্দাজানত অৱস্থিত আশ্ৰয়স্থলীখনৰ এটা সৰু অংশ খন্দামুখত থকা শ্লাইড গেটেৰে জল সম্পদ বিভাগৰ সৈতে সংযুক্ত হৈ আছে।

২.৫ জলবায়ু ঃ উষ্ণতা আৰু বৃষ্টিপাত

দীপৰ বিলৰ জলবায়ু ঘাইকৈ সেমেকা আৰু মজলীয়া তাপমাত্ৰাৰ। শীতকালত ইয়াৰ সৰ্বোচ্চ আৰু সৰ্বনিম্ন তাপমাত্ৰা ১০°ৰ পৰা ২৪° চেলচিয়াছৰ ভিতৰত থাকে। জানুৱাৰী মাহৰ প্ৰথমাৰ্দ্ধত শীতৰ মাত্ৰা অত্যধিক। গ্ৰীষ্মকালত সৰ্বোচ্চ তাপমাত্ৰা ৩৩°ৰ পৰা ৩৫° চেলচিয়াছ।

বাৰ্ষিক বৃষ্টিপাত প্ৰায় ৩০০০ৰ পৰা ৩৫০০ মিঃমিঃ। সাধাৰণতে মে'ৰ পৰা ছেপ্টেম্বৰ মাহতে সৰ্বোচ্চ বৃষ্টিপাত হয়।

২.৬ পৰিৱেশতন্ত্ৰ আৰু জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য

বিশেষ কিছুমান জীৱ-জন্তু আৰু গছ-বন থকাৰ সুবাদতে দীপৰ বিল অঞ্চলৰ বিশেষ মূল্য আছে। বিলৰ মুকলি জলাহ ভূমিয়ে জৈৱিকভাৱে চহকী জলাহভূমি হিচাপে পাৰিপাৰ্শ্বিকতাক প্ৰতিনিধিত্ব কৰিছে। গুৱাহাটী মহানগৰৰ উপৰি চুবুৰীয়া অঞ্চলৰ পাৰিপাৰ্শ্বিকতাৰ বিশিষ্টতা ৰক্ষা কৰাত এক গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা গ্ৰহণ কৰিছে। তদুপৰি, ই কিছুমান পৰিভ্ৰমী পক্ষীৰ ৰম্যভূমি। ইয়াৰ জলাহভূমিত ভালেমান জলজ জীৱ-জন্তু আৰু চৰাই-চিৰিকতি পোৱা যায়।

সেইদৰে বিভিন্ন ধৰণৰ ঘাঁহ-বনৰো উৎপত্তিস্থল হৈছে দীপৰ বিল অঞ্চল। অৱশ্যে ইয়াৰে ভালেমান খৰালি শুকাই যায় যদিও বাৰিষা আকৌ লহ্‌পহ্‌কৈ বাঢ়ি আহে।

অঞ্চলটো বিভিন্ন ধৰণৰ গছ-বন আৰু জীৱ-জন্তুৰ ৰম্যভূমি। ভালেমান জাতৰ জন্তু আৰু স্তন্যপায়ীৰ লগতে সাপ, জেঠী আদি সৰীসৃপ দীপৰ বিল অঞ্চলত পোৱা যায়। এতিয়ালৈকে ইয়াৰ ৬১বিধ মাছ চিনাক্ত কৰি পঞ্জীয়ন কৰা হৈছে। তদুপৰি, ইয়াত অসংখ্য কেঁকোৰা, পখিলা, মিছামাছ আৰু জলচৰ জীৱ পোৱা যায়।

২.৭ পবিতৰা বন্যপ্ৰাণী অভয়াৰণ্যৰ জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণৰ ক্ষেত্ৰত দেখা দিয়া দুৰ্যোগসমূহ

*** অভয়াৰণ্যত দেখা দিয়া কেতবোৰ ঘাই ঘাই দুৰ্যোগ তলত উল্লেখ কৰা হ'ল—**

কৃষি, আৱাসীৰ বাসস্থান, শিল্প সংস্থাপনৰ বাবে জলাহভূমি সংৰক্ষণত ভূমিৰ ব্যৱহাৰৰ তীব্ৰ সাল-সলনি

বন্যপ্ৰাণী আশ্ৰয়স্থলীখনৰ চাৰিওফালৰ জলাহভূমি প্ৰধানকৈ ব্যক্তিগত মালিকাধীন। কাষৰীয়া অঞ্চলৰ সৰহভাগেই ধাননি পথাৰ। যিহেতু অঞ্চলটো গুৱাহাটী মহানগৰীৰ সৈতে সংযুক্ত সেয়ে হোটেল, ইটাভাতা আৰু প্ৰকাণ্ড অট্টালিকা আদিৰ নিৰ্মাণে ইয়াৰ বন্যপ্ৰাণীৰ জীৱনলৈ ভাবুকি কঢ়িয়াই আনিছে। তদুপৰি, খৰালি ভূমি খনন আৰু পানী জমা নোহোৱা ঠাইবোৰৰ ভূমি কঢ়িয়াই নিয়া আদি কাৰ্যই পাৰিপাৰ্শ্বিকতাত আঘাত হানিছে।

*** জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য হ্ৰাসমান**

অঞ্চলটোত স্থানীয় মাছমৰীয়াই সঘনে মাছ মাৰি থকা কাৰ্যই অঞ্চলটোলৈ অশান্তি কঢ়িয়াই আনিছে। অঞ্চলটোৰ দক্ষিণ-পূবেদি যোৱা ৰে'লপথ আৰু ৰাষ্ট্ৰীয় পথে ৰাণী সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ হাতীকে ধৰি আন আন বনৰীয়া জন্তুৰ জীৱনলৈ ভাবুকি কঢ়িয়াই আনিছে। তদুপৰি, এই ব্যৱস্থাই অঞ্চলটোৰ স্তন্যপায়ী প্ৰাণীসমূহৰ পানী ব্যৱস্থাও ব্যাহত হৈছে।

***পানীৰ গুণ হ্ৰাস**

নগৰীকৰণৰ দ্ৰুত বৃদ্ধিৰে বন্যপ্ৰাণী আশ্ৰয়স্থলীখনৰ পাৰিপাৰ্শ্বিকতাত আঘাত হনা হৈছে। গুৱাহাটী মহানগৰীৰ আৱৰ্জনা আৰু কাৰখানা আদিৰ আৱৰ্জনাবোৰ আহি এই বিলত পৰেহি। তদুপৰি, ই হৈছে মহানগৰীখনৰ আৱৰ্জনা স্তূপীকৰণৰ স্থান। চুবুৰীয়া পাহাৰীয়া অঞ্চলৰ কটাগছৰ অৱশিষ্ট আৰু সংৰক্ষিত বনাঞ্চলখনৰ বিভিন্ন আৱৰ্জনাই বিলখনৰ গৰ্ভভাগ বাম কৰি পেলাইছে।

*** খনি**

বন্যপ্ৰাণী আশ্ৰয়স্থলীখনৰ দক্ষিণাংশত থকা বশিষ্ঠ নদী, ৰাণী আৰু গড়ভঙা সংৰক্ষিত বনাঞ্চলখনত থকা শিলভঙা কাৰখানা আৰু আন আন কাৰখানা আদিৰ অৱশিষ্ট আৱৰ্জনাই অঞ্চলটোৰ জলভূমিৰ উপৰি আন অঞ্চলৰ সমস্যা হৈ পৰিছে।

*** অপ্ৰয়োজনীয় জলজ বনৰ বৃদ্ধি**

দীপৰ বিলখনৰ মূল অংশটোৰেই পুনি, মেটেকা আদি ভালেমান অপ্ৰয়োজনীয় জলজ ঘাঁহ-বনেৰে ঢাকি পেলাইছে, ফলত বিলখনৰ পাৰ অংশও ক্ষতিগ্ৰস্ত হৈছে। এই জলজ ঘাঁহ-বনবোৰ মাছ আৰু আন আন জলজ জীৱ-জন্তুৰ বাবে ক্ষতিকৰ।

৩) গাঁৱৰ আৰ্থ-সামাজিক পৰিচয় আৰু পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতি (ই ডি চি)ৰ পৰিচয়

৩.১ মূল তথ্য

মিকিৰপাৰা চকাৰ্ডো হৈছে এখন ৰাজহ গাঁও আৰু কামৰূপ মহানগৰ জিলাত অৱস্থিত (পৰিশিষ্ট III ত বিতং তথ্য দিয়া হৈছে)। বিধি অনুসৰি ২০১৬ চনৰ ৩ অক্টোবৰ মাহত ই ডি চিৰ পঞ্জীকৰণ কৰা হয়।

তালিকা— ক ঃ পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতিখনৰ মূল তথ্য

ই ডি চিৰ নাম	মিকিৰপাৰা চকাৰ্ডো
গাঁও পঞ্চায়তৰ নাম	আজাৰা গাঁও পঞ্চায়ত
ৰাজহ চক্ৰ	আজাৰা
জিলা	কামৰূপ (মহানগৰ)
সংমণ্ডল	কামৰূপ পূব
বন আঞ্চলিক	ৰাণী
বন লাট	চকাৰ্ডো
স্থাপনৰ বৰ্ষ	২০১৬
পঞ্জীয়ন নম্বৰ	KNP/FG.761/EDC/RC/GWL/2016-17/18
ই ডি চিৰ চাৰিসীমাৰ বিৱৰণ	উত্তৰ ঃ জালুকবাৰী দক্ষিণ ঃ ৰাণী সংৰক্ষিত বনাঞ্চল পশ্চিম ঃ আজাৰা পূব ঃ গড়চুক চাৰিআলি

উৎস ঃ ই ডি চিৰ নথি আৰু ২০১৬ চনত পি আৰ এ অনুশীলনত হোৱা আলোচনা।

৩.২ **কাৰ্যকৰী সমিতিৰ সংক্ষিপ্ত বিৱৰণ**

ই ডি চিৰ সাধাৰণ আৰু কাৰ্যকৰী সমিতিৰ বিতং বিৱৰণ তলৰ তালিকাত উল্লেখ কৰা হ'ল। (পৰিশিষ্ট IV-ত ই ডি চি-ৰ সদস্যসকলৰ স্বাক্ষৰযুক্ত তালিকা আৰু পিৰিশিষ্ট V-ত সমূহীয়া আলোকচিত্ৰ দিয়া হৈছে।)

তালিকা-খ ঃ কাৰ্যবাহী সমিতিৰ বিতং বিৱৰণ

নাম	বয়স	অভিভাৱকৰ নাম/ঠিকনা	শিক্ষাগত অৰ্হতা	ফোন নম্বৰ	পদবী
বকুল ৰংপি	৪০	প্ৰযত্নে স্বৰ্গীয় ৰামচৰণ ৰংপি মিকিৰপাৰা চকাৰ্ডো, থানা/ডাক ঃ আজাৰা গুৱাহাটী -১৭	স্নাতক	৮৮৭৬৩৬২৮৭৮	সভাপতি
কৌশিক ফুকন	৩৫	প্ৰযত্নে তৰুণ ফুকন ঘৰ নং ঃ ৩৭ নামঘৰ পথ, হাতীগাঁও গুৱাহাটী ঃ ৩৮	বি টেক	৯৭০৭৭৯৬২৭০	সদস্য সচিব
দীপালি কলিতা	৪৩	প্ৰযত্নে নিৰেন কলিতা মিকিৰপাৰা চকাৰ্ডো থানা/ডাক ঃ আজাৰা গুৱাহাটী -১৭	মেট্ৰিক	৯৯৫৪৯৮১৩৬৪	বিত্ত সম্পাদক
ভূপেন ইংতি	৩৮	প্ৰযত্নে স্বৰ্গীয় লোহিত ইংতি মিকিৰপাৰা চকাৰ্ডো থানা/ডাক ঃ আজাৰা গুৱাহাটী -১৭	উচ্চ মাধ্যমিক	৯৭০৭৮৩৪১৮০	সদস্য
অশোক থাপা	৪৯	প্ৰযত্নে স্বৰ্গীয় গোমৰ থাপা মিকিৰপাৰা চকাৰ্ডো থানা/ডাক ঃ আজাৰা গুৱাহাটী -১৭	চতুৰ্থ	৯৮৬৪১২৪০৭৪	সদস্য
লিলিমা দাস	৪১	প্ৰযত্নে ৰজত চন্দ্ৰ দাস মিকিৰপাৰা চকাৰ্ডো থানা/ডাক ঃ আজাৰা গুৱাহাটী -১৭	নৱম	৭৮৯৬৭১২৬১৬	সদস্য
বিনু ৰাভা	৪০	প্ৰযত্নে সুবৰ্ণ ৰাভা মিকিৰপাৰা চকাৰ্ডো থানা/ডাক ঃ আজাৰা গুৱাহাটী -১৭	নৱম	৭৮৬৯৪০৯৪৯	সদস্য

উৎস ঃ ই ডি চিৰ তথ্য।

গৌতম দাস	৩২	প্ৰযত্নে গণেশ দাস মিকিৰপাৰা চকাৰ্ডো থানা/ডাক ঃ আজাৰা গুৱাহাটী -১৭	নৱম	৮৭২৪৮২৬২৭৩	সদস্য
পুলিন মেধি	৩৫	প্ৰযত্নে লোহিত মেধি মিকিৰপাৰা চকাৰ্ডো থানা/ডাক ঃ আজাৰা গুৱাহাটী -১৭	চতুৰ্থ	৮৭২৪০২০৮৯২	সদস্য
মিহতি ইংতি	৪৪	প্ৰযত্নে অনিল ইংতি মিকিৰপাৰা চকাৰ্ডো থানা/ডাক ঃ আজাৰা গুৱাহাটী -১৭	মেট্ৰিক	৯৬৭৮১৯৪৭৫১	সদস্য
বিমল মেধি	৬৫	প্ৰযত্নে সুৰ্বণ ৰাভা মিকিৰপাৰা চকাৰ্ডো থানা/ডাক ঃ আজাৰা গুৱাহাটী -১৭	উচ্চতৰ মাধ্যমিক	৮০১১৬৯৩৯১১	উপদেষ্টা
চাইগ্ৰীৰ বে’	৬৫	প্ৰযত্নে স্বৰ্গীয় মণিৰাম বে’ মিকিৰপাৰা চকাৰ্ডো থানা/ডাক ঃ আজাৰা গুৱাহাটী -১৭	উচ্চতৰ মাধ্যমিক	৯৯৫৪০৫৬৪০৬	উপদেষ্টা
কলিয়া ইংতি	৬১	প্ৰযত্নে সুৰেন ইংতি মিকিৰপাৰা চকাৰ্ডো থানা/ডাক ঃ আজাৰা গুৱাহাটী -১৭	পঞ্চম		উপদেষ্টা

৩.৩ **পৰিয়াল আৰু জনসংখ্যা গাঁথনি**

গাঁওখনত পৰিয়ালৰ সংখ্যা হৈছে ২০০ আৰু এই ১৯০টা পৰিয়ালেই (দাৰিদ্ৰ্য সীমাৰেখাৰ তলৰ)।

তালিকা— গ ঃ জনগাঁথনিৰ চিত্ৰ

জনগাঁথনি

জাতি/গোষ্ঠী	পৰিয়াল	পুৰুষ	মহিলা	মুঠ
সাধাৰণ	২৭	৫৯	৫৬	১১৫
অন্যান্য পিছপৰা জাতি	১৯	৪৬	৩৯	৮৫
অনুসূচীত জনজাতি	১৩৩	২৬৬	২৯২	৫৫৮
অনুসূচীত জাতি	২১	৫০	৪৩	৯৩
মুঠ	২০০	৪২১	৪৩০	৮৫১

মুঠ জনসংখ্যা ৮৫১। ইয়াৰে ৪২১জন পুৰুষ তথা বাকীসকল মহিলা। জনসংখ্যাৰ যথাক্ৰমে অনুসূচিত জনজাতিৰ ১৩৩জন, ২১জন অনুসূচিত জাতিৰ আৰু ৬৬জন অন্যান্য পিছপৰা জাতিৰ লোক আছে।

ইয়াৰ পৰা এইটো জনা যায় ঃ

(১) প্ৰতিটো পৰিয়ালত গড় সদস্য সংখ্যা হৈছে ৪জন।

(২) গাঁওখনৰ লিংগ অনুপাত হৈছে প্ৰতি ১০২জন পুৰুষৰ বিপৰীতে মহিলাৰ অনুপাত ১০০

তালিকা— ঘ ঃ বয়সৰ বিবিধতা চিত্ৰ

বয়স শ্ৰেণী	< ৫ বছৰ	৫-১৮ বছৰ	১৮-৪৫ বছৰ	৪৫-৬০ বছৰ	> ৬০ বছৰ
পুৰুষ	৪৩	১০৪	১৬১	৮১	৩২
মহিলা	৩৬	৭৪	১৭৮	১০৪	৩৮
মুঠ	৭৯	১৭৮	৩৩৯	১৮৫	৭০

৩.৪ **শিক্ষা আৰু দক্ষতা বিকাশ ঃ**

ই ডি চিৰ শিক্ষাগত অৰ্হতাৰ বিৱৰণ তলৰ তালিকা ঙ-ত দিয়া হ'ল।

তালিকা — ঙ ঃ শিক্ষাগত অৰ্হতাৰ বিৱৰণ

বয়স শ্ৰেণী	নিৰক্ষৰ	প্ৰাথমিক	মধ্য	উচ্চ	উচ্চতৰ	স্নাতক	স্নাতকোত্তৰ
< ২৫ বছৰ	৩	৮১	৬৭	৮৪	২৬	১৫	৫
> ২৫ বছৰ	৭২	৯৭	১২৪	১৭১	১৭	১০	০
মুঠ	৭৫	১৭৮	১৯১	২৫৫	৪৩	২৫	৫

প্ৰাপ্ত তথ্য অনুসৰি ৯০.২৮ শতাংশৰো অধিক লোক সাক্ষৰ।

আনুষ্ঠানিক আৰু অনানুষ্ঠানিক দুই ধৰণেই জীৱিকা নিৰ্বাহৰ দক্ষতা আহৰণ কৰা হয়। ই ডি চি এলেকাত অনানুষ্ঠানিক দক্ষতাৰ অৰ্থ হৈছে পৰম্পৰাগত পদ্ধতি। নিম্নোক্ত ক্ষেত্ৰসমূহ জনসাধাৰণৰ পৰম্পৰাগত দক্ষতা আছে ঃ

(ক) কৃষি

(খ) গাহৰি পালন

(গ) বয়ন আৰু চিলাই

৩.৫ ভূমি ব্যৱহাৰৰ ধৰণ

গাঁওখনৰ অধিবাসীকল মুখ্যতঃ কৃষি আৰু পশুপালনৰ লগত জড়িত।
গাঁওখনৰ ভূমিৰ ব্যৱহাৰৰ ধৰণ তলত উল্লেখ কৰা হ'ল ঃ

ই ডি চিৰ অধীনস্থ মুঠ এলেকা ঃ ২৮০ হেক্টৰ

শস্য ভূমি ঃ ৩০০.১৩ হেক্টৰ

বসতি এলেকা ঃ ৪০ হেক্টৰ

জলাশয় ঃ ১৬ হেক্টৰ

পতিত মাটি ঃ ৪০০ হেক্টৰ

৩.৬ ভূমি মালিকানাৰ ধৰণ

ভূমি মালিকানা অনুসৰি পৰিয়ালসমূহৰ অৱস্থা এনে ধৰণৰ ঃ

* ২.৫৬ শতাংশ পৰিয়াল ভূমিহীন
* ২১.৩১ শতাংশ পৰিয়াল উপান্ত কৃষক (২ হেক্টৰতকৈ কম)
* ৪০.৬০ শতাংশ পৰিয়াল ক্ষুদ্ৰ কৃষক
* ৩৫.৫৩ শতাংশ পৰিয়াল ধনী কৃষক

৩.৭ পশুধন

গাঁওখনত মুঠ পশুধনৰ সংখ্যা হৈছে ৬৬৫। পৰিয়ালসমূহে প্ৰতিপালন কৰা পশুৰ বিৱৰণ এনেধৰণৰ—

ক্ৰমিক নং	পশুধন	সংখ্যা
১	গৰু	৩১৭
২	বলধ	৫৮
৩	ম'হ	৩০
৪	হাঁহ	১০৬
৫	কুকুৰা	৪৫৩
৬	গাহৰি পোৱালি	৩৫
৭	গাহৰি	১৩১
৮	ছাগলী	১৩৪
৯	ভেড়া	১৩

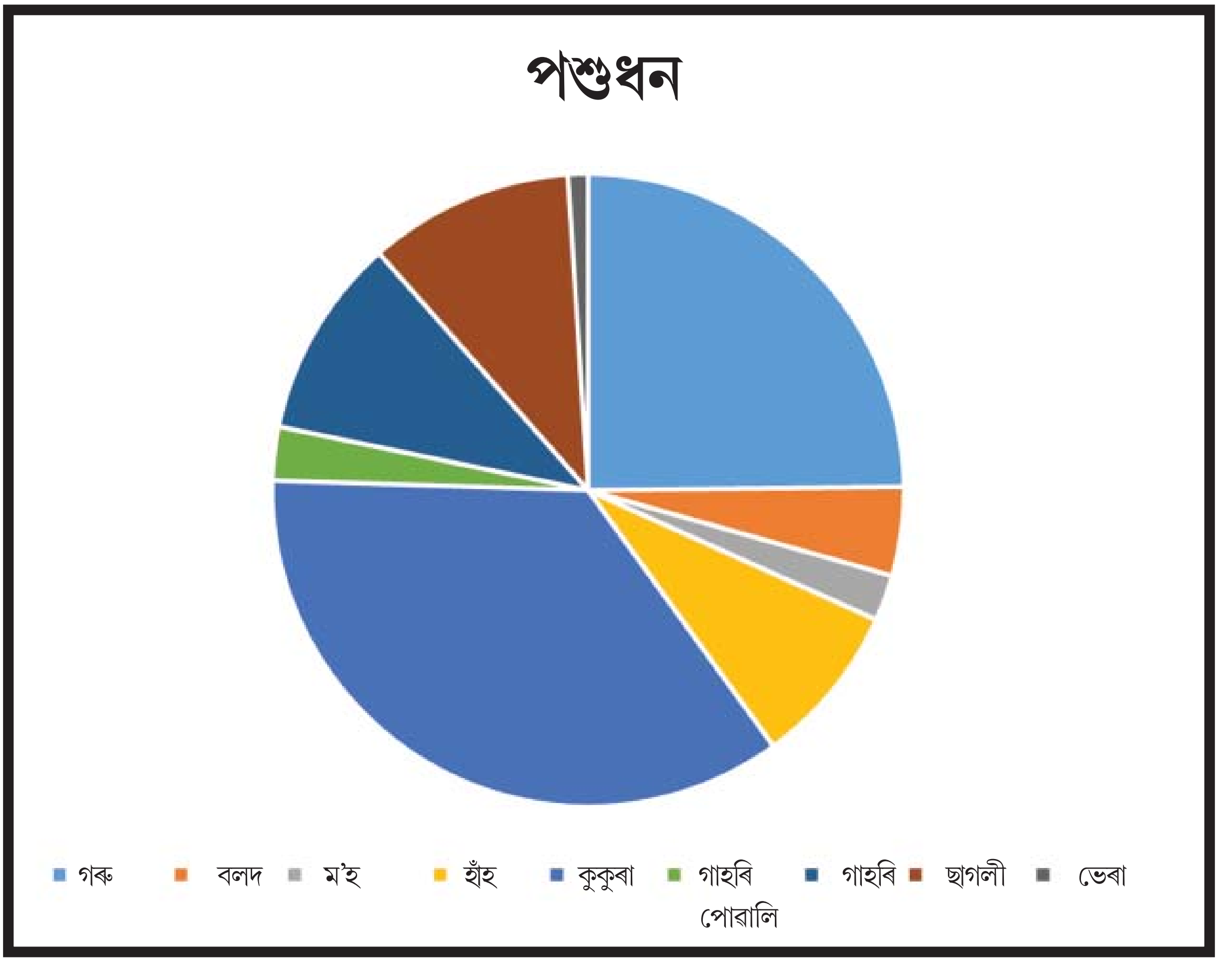
পশুধন
গৰু
বলদ
ম'হ
হাঁহ
কুকুৰা
গাহৰি পোৱালি
গাহৰি
ছাগলী
ভেৰা

৩.৮ **গাঁৱৰ আন্তঃগাঁথনি আৰু যোগাযোগ ব্যৱস্থা**

নিৰ্বাহক্ষম জীৱিকাৰ উন্নয়নৰ বাবে যিকোনো সম্প্ৰদায়ৰ বাবে পৰ্যাপ্ত মৌলিক আন্তঃগাঁথনি থকাটো আৱশ্যক। গাঁওখনৰ বৰ্তমান আন্তঃগাঁথনিৰ অৱস্থা সন্তোষজনক নহয়। গাঁৱৰ আন্তঃগাঁথনিৰ বৰ্তমান অৱস্থা তলত দিয়া হ'ল।

তালিকা— চ ঃ বস্তুগত আন্তঃগাঁথনি

ক্ৰমিক নম্বৰ	আন্তঃগাঁথনি	অৱস্থিতি (গাঁৱৰ ভিতৰত নে বাহিৰত)	সংখ্যা (যদি প্ৰযোজ্য)	গাঁৱৰ পৰা দূৰত্ব (কিলোমিটাৰত)	অৱস্থা আৰু বৰ্তমান ব্যৱস্থা
১	বাছ আস্থান	বাহিৰত		১০	
২	প্ৰাথমিক স্বাস্থ্য কেন্দ্ৰ	ভিতৰত			
৩	প্ৰাথমিক বিদ্যালয়	ভিতৰত	৩		
৪	মাধ্যমিক বিদ্যালয়	বাহিৰত		১২	
৫ ৬	উচ্চ বিদ্যালয় উচ্চতৰ মাধ্যমিক বিদ্যালয়	বাহিৰত বাহিৰত		১২ ১২	
৭	মহাবিদ্যালয়	বাহিৰত		১২	
৮	ডাকঘৰ	বাহিৰত		১২	
৯	বেংক	বাহিৰত		১২	
১০	টেলিফোন	বাহিৰত		১২	
১১	অংগনৱাড়ী কেন্দ্ৰ	ভিতৰত			
১২	গাঁও পঞ্চায়তৰ কাৰ্যালয়	বাহিৰত		১২	
১৩	ৰাজহ চক্ৰ কাৰ্যালয়	বাহিৰত		১২	
১৪	আৰক্ষী চকী / থানা	বাহিৰত		১২	
১৫	বন লাট কাৰ্যালয়	ভিতৰত			
১৬	বন আঞ্চলিক কাৰ্যালয়	বাহিৰত		২২.৯	
১৭	ৰে'লৰে ষ্টেচন	বাহিৰত		১২	
১৮	খোৱাপানীৰ উৎস	ভিতৰত			
১৯	ৰাজহুৱা সভাঘৰ	ভিতৰত			
২০	বিদ্যুৎ সংযোগ ঘৰ	আছে			
২১	ষ্ট্ৰিট লাইট	নাই			
২২	ট্ৰেক্টৰৰ সংখ্যা	নাই			
২৩	পাৱাৰ টিলাৰৰ সংখ্যা	২			
২৪	মন্দিৰ / গীৰ্জা / মছজিদ / নামঘৰ	ভিতৰত	মন্দিৰ ঃ ৩ নামঘৰ ঃ ৫ দেওশাল ঃ ২		
২৫	জিলাৰ সদৰ	বাহিৰত		২৭	
২৬	বাহনৰ সংখ্যা (গাড়ী/ ট্ৰাক	গাড়ী	১০		
২৭	জে চি বিৰ সংখ্যা	নাই			
২৮	সমীপৱৰ্তী বজাৰ বাহিৰত		১৫		

ওপৰৰ তালিকাৰ ভিত্তিত গাঁওখনৰ আন্তঃগাঁথনিৰ নিম্নোক্ত বিষয়বোৰ উল্লেখনীয় ঃ

বস্তুগত আন্তঃগাঁথনি ঃ গাঁওখনৰ সৈতে সংযুক্ত ঘাইপথটো কেইবাঠাইতো ভঙা। অধিবাসীসকল গাঁৱৰ ভিতৰত পকী বাট-পথ, পানী যোগান আদি বুনিয়াদী সুবিধাসমূহৰ পৰা বঞ্চিত।

শিক্ষা আৰু স্বাস্থ্য সুবিধা ঃ শিক্ষা আৰু স্বাস্থ্যৰ নিচেই সামান্য সুবিধা আছে। ৰাজহুৱা পৰিবহণৰ ব্যৱস্থা নাই। ৰাইজৰ কৰ্মীসকলে ই-ৰিক্সা আৰু চাইকেলেৰে এঠাইৰ পৰা আন ঠাইলৈ যাব লাগে।

চৰকাৰী কাৰ্যালয় ঃ আৰক্ষী চকী, ৰাজহ কাৰ্যালয়, লাট কাৰ্যালয় আদি চৰকাৰী কাৰ্যালয়বোৰ গাঁৱৰ পৰা যথেষ্ট দূৰৈত অৱস্থিত হোৱাৰ বাবে গাঁওবাসীয়ে সময়ত নিয়মীয়া ৰাজহুৱা পৰিবহণৰ অভাৱত ইবিলাকৰ সুবিধাৰ পৰা বঞ্চিত হৈছে।

বিত্তীয় অন্তৰ্ভুক্তি ঃ বেংক, ডাকঘৰ আদি বিত্তীয় প্ৰতিষ্ঠানবোৰ গাঁওখনৰ পৰা যথেষ্ট দূৰৈত অৱস্থিত। সেয়ে গাঁওবাসীয়ে ইবিলাকৰ যোগেদি ধনৰ লেনদেনৰ সুবিধা ল'ব পৰা নাই।

৩.৯ কৃষিজাত শস্য

শালিধান, শাক-পাচলি আদি ৰবিশস্য আৰু সৰিয়হৰ দৰে তেলজাতীয় শস্যসমূহেই হৈছে গাঁওখনৰ মূল শস্য। গাঁওখনৰ সৰ্বাধিক পৰিয়ালৰ সৰহসংখ্যক সদস্যই শালিখেতিৰ সৈতে জড়িত।

উৎপাদিত শস্য আৰু ইয়াৰ পৰিমাণ তলত উল্লেখ কৰা হ'ল ঃ

ক) বড়োধান ঃ উৎপাদন— ৪০০ কুইণ্টল; উৎপাদনৰ হাৰ ৭৫,০০০ কিঃ গ্ৰাঃ/হেক্টৰ

খ) পাচলি ঃ উৎপাদন— ৩০ কুইণ্টল·

৩.১০ পশু খাদ্যৰ পৰ্যাপ্ততা

পশুখাদ্যৰ বাবে গাঁওখন নিকটৱৰ্তী বনাঞ্চলৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল। গাঁৱৰ পশুখাদ্যৰ প্ৰধান উৎসবোৰ তলত উল্লেখ কৰা হ'ল ঃ

ক) স্থানীয় পথাৰ

খ) বস্তি এলেকা

৩.১১ বজাৰ

গাঁওবাসীয়ে অহা-যোৱা কৰা বজাৰসমূহ হৈছে ঃ

ক) গেলামাল ঃ মিকিৰপাৰা চকাৰ্ডো

খ) সাপ্তাহিক/অৰ্ধসাপ্তাহিক বজাৰ ঃ ৫ কিলোমিটাৰ নিলগত পামহিত

গ) প্ৰধান বজাৰ ঃ ৮ কিলোমিটাৰ দূৰৈত গড়চুকত

৩.১২ পানীৰ উৎস

পানীৰ প্ৰধান উৎস আৰু ইয়াৰ পৰ্যাপ্ততা তলত উল্লেখ কৰা হ'ল ঃ

ক) নলীনাদ ঃ ৪টা (পানীৰ পৰ্যাপ্ততা ঃ বছৰজুৰি, পানীত লোৰ মাত্ৰা অত্যধিক)

খ) জান-জুৰি ঃ ৪ (পানীৰ পৰ্যাপ্ততা ঃ বছৰজুৰি)

৩.১৩ শক্তিৰ ব্যৱহাৰ

গাঁওখনৰ শক্তিৰ উৎসসমূহ এনেধৰণৰ ঃ

ক) কাঠখৰি ঃ নিৰ্ভৰশীল পৰিয়াল ঃ ৮০ ঘৰ ঃ উৎস ঃ বনাঞ্চল

খ) কেৰাচিন ঃ নিৰ্ভৰশীল পৰিয়াল ঃ ৮০ ঘৰ ঃ উৎস ঃ স্থানীয় বজাৰ

গ) ৰন্ধন গেছ ঃ নিৰ্ভৰশীল পৰিয়াল ঃ ৮০ ঘৰ ঃ উৎস ঃ স্থানীয় যোগান

ঘ) বিদ্যুৎ ঃ নিৰ্ভৰশীল পৰিয়াল ঃ ৯০ ঘৰ

৩.১৪ আৰ্থ-সামাজিক স্থিতি

সামাজিক গাঁথনি ঃ গাঁওখনৰ অধিবাসীসকলৰ অধিকাংশ লোকেই হিন্দু ধৰ্মৰ। তেওঁলোক ঘাইকৈ কাৰ্বি, বড়ো আৰু অসমীয়া। তেওঁলোকৰ মাজত জাতিভেদ প্ৰথা আছে। সমাজখনত সামাজিক বিভাজন দেখা নাযায়। সমাজত নাৰীৰ স্থান সন্তোষজনক নহয়।

অৰ্থনৈতিক অৱস্থা ঃ অৰ্থনৈতিক অৱস্থা সন্তোষজনক নহয়। জীৱিকাৰ প্ৰধান উৎস হৈছে কৃষি আৰু দুগ্ধ উৎপাদন। অধিকাংশ পৰিয়ালে বাৰ্ষিক ৪০,০০০ৰ পৰা ৫০,০০০ টকালৈকে উপাৰ্জন কৰে।

৪। জীৱিকা সম্পদৰ সবিশেষ আৰু দুৰ্বলতা প্ৰসংগ

এই অধ্যায়ত গাঁওখনৰ জীৱিকা সম্পদ আৰু সেইবোৰৰ বৰ্তমান অৱস্থা সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা হৈছে। লগতে এই অধ্যায়ত দুৰ্বলতাৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতসমূহো বিশ্লেষণ কৰা হৈছে।

৪.১ জীৱিকা সম্পদৰ বিশ্লেষণ

স্থিতিশীল জীৱিকা সম্পৰ্কীয় নিৰ্দেশিকা অনুসৰি (SLF) যিকোনো গাঁৱত জীৱিকাৰ বিকাশৰ বাবে পাঁচটা সম্পদ সৰ্বাধিক গুৰুত্বপূৰ্ণ। এইবোৰ হৈছে মানৱ সম্পদ, আৰ্থিক মূলধন, সামাজিক মূলধন, প্ৰাকৃতিক মূলধন আৰু বস্তুগত মূলধন। এই পাঁচটা মূলধনৰ বিশ্লেষণ তলত আগবঢ়োৱা হ'ল ঃ

মানৱ সম্পদ ঃ

এখন ঠাইৰ মানৱ সম্পদ ঘাইকৈ অধিবাসীসকলৰ শিক্ষা, দক্ষতা আৰু বৃত্তিৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল। মিকিৰপাৰা চকাৰ্ডো অঞ্চলৰ শিক্ষানুষ্ঠান আৰু মানুহৰ দক্ষতা বিকাশৰ ওপৰতে ঘাইকৈ ইয়াৰ মানৱ সম্পদ নিৰ্ভৰশীল। এই ক্ষেত্ৰত সাক্ষৰতা আৰু বৃত্তিধাৰী পাৰ্শ্বচিত্ৰই গাঁওখনৰ উন্নতিত বিশেষ ভূমিকা গ্ৰহণ কৰিছে।
গাঁওখনৰ সাক্ষৰতাৰ হাৰ যথেষ্ট উন্নত— ৯০.২৮ শতাংশ।
দক্ষতাৰ ক্ষেত্ৰত দেখা যায় অধিকসংখ্যকেই কৃষিত জড়িত। তাৰ উপৰি প্ৰায় ৫০জন লোক বয়ন আৰু ২জন লোক বাঁহ-বেতৰ কামত, ৫জন চিলাই, উঁণ গোঁঠা আৰু কম্পিউটাৰৰ কামত পাৰদৰ্শী। অধিকসংখ্যক লোকৰ কৃষিয়েই মূল জীৱিকা। প্ৰায় ১৭০জন লোকে দৈনিক মজুৰিৰ জৰিয়তে উপাৰ্জন কৰে। তদুপৰি, গাঁওখনৰ কিছুসংখ্যক লোক ব্যক্তিগত কোম্পানীৰ চাকৰি, দোকানী, শিক্ষক, কলঘৰৰ কৰ্মী আৰু বন বিভাগত চাকৰি কৰা লোকো আছে। গাঁওখনৰ কৰ্মদক্ষ লোকৰ হাৰ ৬১.৫৭ শতাংশ।

বস্তুগত সম্পদ

বস্তুগত সম্পদ বুলিলে এখন গাঁৱৰ সুগম বাট-পথ, পানী যোগান ব্যৱস্থা, পৰিবহণ ব্যৱস্থা, শিক্ষা আৰু শাসন ব্যৱস্থা, বজাৰ আদিৰ কথাকে সামৰা হয়, যি অঞ্চলটোৰ আন্তঃগাঁথনিৰ উন্নতিত গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা প্ৰদান কৰে। এই বুনিয়াদী সা-সুবিধাখিনিৰ অবিহনে ভালেমান সমস্যাৰ উদয় হয়।
মিকিৰপাৰা চকাৰ্ডো গাঁৱৰ ভিতৰত এখন প্ৰাইমাৰী আৰু এখন মাধ্যমিক বিদ্যালয় আছে। উচ্চ শিক্ষা লাভৰ বাবে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকল গাঁওখনৰ বাহিৰলৈ যাবলগা হয়।

ৰাষ্ট্ৰীয় ঘাইপথটো গাঁওখনৰ পৰা দূৰৈত হোৱা বাবে যাতায়াত আৰু যোগাযোগ ব্যৱস্থাত কিছু অসুবিধা আছে। গাঁৱৰ বাট-পথ পকী নহয় আৰু ইয়াৰ অৱস্থাও সন্তোষজনক নহয়। ডাকঘৰ, আৰক্ষী চকী আৰু বেংক আদি গাঁওখনৰ পৰা যথেষ্ট দূৰৈত অৱস্থিত।

প্ৰাকৃতিক মূলধন ঃ

অঞ্চলটো প্ৰাকৃতিক সম্পদত চহকী। দীপৰ বিল বন্যপ্ৰাণী আশ্ৰয়স্থলীৰ সমীপত হোৱা হেতুকে ই বৃহৎসংখ্যক চৰাই আৰু বন্যপ্ৰাণীৰ আৱাসভূমি। ইয়াত হাতী, নাহৰফুটুকী, ক'লা ভালুক, হৰিণা আৰু বগলী, ঘনচিৰিকা, হাঁহ আদি নানান চৰাই পোৱা যায়।

সাৰুৱা মাটি, জলাহভূমিৰ অৱস্থিতি আৰু বন্যপ্ৰাণী আশ্ৰয়স্থলীৰ সমীপত হোৱা বাবে ৰাণীত নানান ধৰণৰ গছ-বন পোৱা যায় আৰু ই প্ৰাকৃতিক সম্পদত চহকী হৈ উঠিছে।

সামাজিক মূলধন

গাঁওখনৰ অন্তৰ্গত ভালেমান সামাজিক অনুষ্ঠান আছে। তাৰে ভিতৰত ৫টা নামঘৰ, ৩টা মন্দিৰ আৰু ২টা দেওশাল (কাৰ্বি জাতিৰ বাবে) আছে। ইবিলাকতে বিভিন্ন সামাজিক সভা-সমিতিও হয়। ইয়াত থকা অংগনৱাড়ী কেন্দ্ৰই শিশু আৰু মহিলাৰ স্বাস্থ্যৰ যতন লয়। চিকিৎসাৰ বাবে কোনো স্বাস্থ্য কেন্দ্ৰ নথকাত ইয়াতে প্ৰাথমিক চিকিৎসাও প্ৰদান কৰা হয়।

মহিলা সমিতি, যুৱ সংঘ আদি কেইবাটাও সামাজিক অনুষ্ঠান আছে। গাঁওবাসীয়ে এই সামাজিক, সাংস্কৃতিক আৰু ধৰ্মীয় অনুষ্ঠানসমূহলৈ আগবঢ়োৱা অৰিহণাৰ ওপৰতে গাঁওখনৰ মুঠ সামাজিক স্থিতি নিৰ্ভৰশীল। গাঁওখনৰ পঞ্চায়তে শাসন সম্পৰ্কীয় কাম-কাজৰ তদাৰক কৰে আৰু গাঁওবুঢ়াজনেই গাঁৱৰ সামাজিক বাদ-বিবাদ মীমাংসা কৰে।

বিত্তীয় মূলধন ঃ

বিত্তীয় মূলধন বুলিলে বিভিন্ন বিত্তীয় অনুষ্ঠান আৰু সিবিলাকে প্ৰদান কৰা বিভিন্ন বিত্তীয় সা-সুবিধাৰ কথাকে বুজোৱা হয়। এনে অনুষ্ঠানৰ সেৱাৰ উপস্থিতি বা অনুপস্থিতিয়ে বিত্তীয় মূলধনত প্ৰভাৱ পেলায়। মিকিৰপাৰা চকাৰ্ডো গাঁৱৰ যিহেতু বেংক আৰু ডাকঘৰটো গাঁৱৰ বাহিৰত অৱস্থিত, সেয়ে গাঁওবাসীৰ যথেষ্ট অসুবিধা হয়। গাঁওবাসীৰ মাজত স্বাস্থ্য বীমা, শস্য বীমা আৰু ক্ষুদ্ৰ বিনিয়োগ আদিৰ জ্ঞানৰ অভাৱ। সেয়ে তেওঁলোকে ইয়াৰ সুবিধাবোৰো ভোগ কৰিব পৰা নাই। এই অসুবিধাবোৰ দূৰ হ'লেহে গাঁওখনৰ আৰ্থিক দিশ টনকিয়াল হ'ব।

৪.২ জীৱিকা সম্পদৰ পঞ্চভূজ

গাঁওখনত উপলব্ধ ৫ প্ৰকাৰৰ জীৱিকা সম্পদৰ বিশ্লেষণৰ ভিত্তিত এটা জীৱিকা-পঞ্চভূজ তৈয়াৰ কৰা হয়। জীৱিকা-পঞ্চভূজটো ভাৰসাম্যহীন আৰু উপযুক্ত জীৱিকাৰ পদক্ষেপ গ্ৰহণ কৰি ইয়াৰ দূৰত্ব কমাব পাৰি।

৪.৩ **দুৰ্বলতাৰ পৰিপ্ৰেক্ষিত বিশ্লেষণ ঃ**

গাঁওবাসীৰ অসুৰক্ষিত জীৱিকাই তেওঁলোকৰ জীৱনলৈ মাজে-সময়ে ভাবুকি কঢ়িয়াই আনে। প্ৰাকৃতিক সম্পদত চহকী আৰু সাৰুৱা ভূমি হোৱাৰ সত্বেও গাঁওবাসীলৈ বানপানী, জীৱ-জন্তুৰ আক্ৰমণ আৰু মহামাৰী আদিয়ে ভাবুকি কঢ়িয়াই আনে।

অধ্যয়ন কৰি দেখা গৈছে, মিকিৰপাৰা চকাৰ্ডো গাঁৱৰ পৰিবেশ সংৰক্ষণ সমিতি হাতী আৰু আন আন বনৰীয়া জন্তুৰ ৰম্যভূমি। ফলত কৃষিভূমি হাতীকে ধৰি এনে জন্তুবোৰৰ ধ্বংসৰ বলি হ'বলগা হয়। তদুপৰি, কৃষিভূমিত সঘনাই হৈ থকা হাতী, বনগাহৰি আৰু পোক-পৰুৱাৰ আক্ৰমণত নষ্ট হয়। তাৰ উপৰি মেলেৰিয়া আদি ঋতুকালীন বেমাৰ-আজাৰেও মে' মাহৰ পৰা অক্টোবৰ মাহলৈকে অঞ্চলটোৰ এৰাব নোৱৰা সমস্যা।

৪.৪ **ঋতু অনুযায়ী কৃষিৰ দিনপঞ্জী**

মিকিৰপাৰা চকাৰ্ডো গাঁৱৰ পৰিবেশ সংৰক্ষণ সমিতিত বছৰটোৰ বিভিন্ন সময়ত বিভিন্ন ধৰণৰ খেতি হয়। মূল খেতি হৈছে ধান। জুনৰ পৰা জানুৱাৰী মাহলৈকে শালি খেতি কৰা হয়। ৰবিশস্যৰ ভিতৰত অক্টোবৰৰ পৰা এপ্ৰিল মাহৰ ভিতৰত। অক্টোবৰৰ পৰা জানুৱাৰী মাহৰ ভিতৰত কৰা খেতিৰ ভিতৰত তেলজাতীয় শস্যই অধিক। অনিশ্চিত বানপানী, জীৱ-জন্তুৰ আক্ৰমণ আদিৰ বাবে কেতিয়াবা আশাতীত শস্যৰ উৎপাদন পোৱা নাযায়। বিশেষকৈ জুনৰ পৰা অক্টোবৰ মাহৰ ভিতৰত সঘনাই হৈ থকা মহামাৰীয়ে গাঁওবাসীক জুৰুলা কৰে।

মিকিৰপাৰা চকাৰ্ডো ই ডি চি-ৰ ঋতু অনুসৰি কৃষিপঞ্জিকা

বিৱৰণ	মাহ											
	জানু	ফেব্ৰু	মাৰ্চ	এপ্ৰিল	মে'	জুন	জুলাই	আগষ্ট	ছেপ্টে	অক্টো	নৱে	ডিচে
শস্য	শালি					শালিধান						
	ৰবিশস্য (পাচলি)									ৰবিশস্য		
										তৈলবীজ (সৰিয়হ)		
ৰোগ						মেলেৰিয়া						
					ডিচেণ্ট্ৰী							
বিপদ / শংকা	জন্তুৰ উপদ্ৰৱ (হাতী)											

৫। বৰ্তমান পৰিকল্পনা আৰু কাৰ্যসূচী

এই অধ্যায় বিশেষ কিছুমান প্ৰয়োজনীয় আঁচনিৰ সৈতে জড়িত। ইয়াৰে শীৰ্ষত আছে ৰাজ্যখনৰ বন উন্নীতকৰণ আৰু বনৰীয়া জীৱ-জন্তুৰ সুৰক্ষা কাৰ্যকৰী সম্পৰ্কত কিছুমান কাৰ্যকৰী আঁচনি।

৫.১ অৱস্থিতি, প্ৰসাৰ, সীমা আৰু প্ৰভাৱাধীন অঞ্চলৰ প্ৰাকৃতিক বৈশিষ্ট্য ঃ

পূৰ্বতে দীপৰ বিল বন্যপ্ৰাণী আৱাসভূমিখনৰ (১৯৮৯), সকলো জলাহভূমি চৰকাৰী ভূমিৰ অন্তৰ্গত আছিল আৰু তাৰ চোৰা-চিতাৰ দায়িত্বত আছিল ৰাজ্যিক মীনপালন বিভাগ। মীনপালন বিভাগে ইয়াৰ কিছু জলাহভূমি বছৰটোৰ বিশেষ ঋতুৰ সময়ত স্থানীয় মাছমৰীয়াক লীজত দিয়ে। কিন্তু বন্যপ্ৰাণী আৱাসভূমিখন জলাহভূমি (৪১৪হেঃ) হোৱা বাবে মীনপালন বিভাগে এসময়ত এই লীজত দিয়া ব্যৱস্থা বন্ধ কৰে। ১৯৮৯ চনৰ অসম ৰাজ্যিক চিৰিয়াখানা বিভাগে অঞ্চলটোৰ চোৰাং বেহা, ভূমি অধিগ্ৰহণ আদি নানান অবৈধ কাৰ্য ৰোধ কৰাৰ দিহা কৰে। বন্যপ্ৰাণী আৱাসভূমিখনৰ বাহিৰৰ জলাহভূমি কামৰূপ মেট্ৰ' জিলাৰ আৰু গুৱাহাটী মহানগৰীৰ উন্নয়ন সমিতিৰ অধীনত পৰে আৰু সিবিলাকে এই জলাহভূমি সংৰক্ষণৰ বাবে বিভিন্ন আঁচনি হাতত লৈছে। ২০০৯ চনত দিব্যধৰ গগৈ (আই এফ এছ)ৰ নেতৃত্বত দীপৰ বিল বন্যপ্ৰাণী আৱাসভূমিখনৰ প্ৰথমখন কাৰ্যকৰী আঁচনি গ্ৰহণ কৰা হয়। তেতিয়া জনবসতিৰ পৰা ১ কিঃমিঃ ব্যাসাৰ্ধৰ এলেকাৰ পৰিবেশ উন্নয়নত গুৰুত্ব দিয়া হয়। দীৰ্ঘম্যাদী আঁচনিৰ ভিতৰত গাঁওবাসীক পৰম্পৰাগত দক্ষতাৰে আত্মনিৰ্ভৰশীল কৰি তোলা বিষয়ত গুৰুত্ব আৰোপ কৰা হৈছে।

পৰিৱেশ উন্নয়নৰ লক্ষ্য

ক) অভয়াৰণ্যখনৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীলতা আৰু হেঁচা হ্ৰাস

খ) মানুহ-জন্তুৰ সংঘাত হ্ৰাস

গ) উপাৰ্জনৰ বিকল্প ব্যৱস্থা নিৰ্ণয়

ঘ) সম্পদৰ ব্যৱহাৰত সজাগতা

ঙ) জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণত জনসাধাৰণৰ সহযোগ

বিশেষ দুৰ্বলতা

ক) দুৰ্বল অৰ্থনৈতিক অৱস্থা

খ) উপাৰ্জনৰ বিকল্প ব্যৱস্থাৰ অভাৱ

গ) পৰম্পৰাগত নিৰ্ভৰশীলতা

ঘ) দ্ৰুত জনসংখ্যা বৃদ্ধি

ঙ) সজাগতাৰ অভাৱ

মূল্যায়ন কৌশল

ক) গাঁৱৰ কাষৰীয়া ঠাইত পৰিবেশ-উন্নয়ন সমিতি আৰু আত্মসহায়ক গোট গঠন

খ) সামাজিক-বিত্তীয় সমীক্ষা

গ) গ্ৰাম্য উন্নয়নত গুৰুত্ব

ঘ) ক্ষুদ্ৰ আঁচনি যুগুত

ঙ) বিদ্যালয়-গৃহ, ক্ৰীড়াংগন, গো-ধন উন্নয়ন আদিত গুৰুত্ব

চ) পানী যোগান, জলপানি, আত্মসহায়ক গোট আদিত গুৰুত্ব

ছ) গাঁৱৰ কাষৰীয়া ঠাইত উন্নয়ন গোট গঠন আৰু উন্নয়নত গুৰুত্ব

পৰ্যবেক্ষণ আৰু মূল্যাংকন

সমগ্ৰ অঞ্চলটোৰ পাৰিপাৰ্শ্বিক উন্নয়নৰ পৰ্যবেক্ষণ আৰু মূল্যাংকনে নিশ্চয়কৈ অঞ্চলটোৰ উন্নয়ন সাধিব। বন-বিভাগৰ বিষয়ববীয়া আৰু স্থানীয় পঞ্চায়তৰ সদস্যক লৈ গঠিত হোৱা এটা গোটে এই ক্ষেত্ৰত চকু দিব। বেচৰকাৰী সংগঠন বা কোনো বিখ্যাত অনুষ্ঠানে এই বিষয়ৰ নিৰীক্ষা চলাই লোকসকলৰ মাজত পাৰিপাৰ্শ্বিক উন্নয়নৰ প্ৰতি সজাগতা আনিব পাৰে। এই নিৰীক্ষাৰ অন্তত প্ৰয়োজনীয় পদক্ষেপ লৈ নিশ্চয়কৈ অঞ্চলটোৰ উন্নতি সাধিব পৰা যাব।

৫.২ অন্যান বিভাগৰ আঁচনি ঃ

মিকিৰপাৰা চকার্ডো পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতি

দীপৰ বিল

গুৱাহাটী বন্যপ্ৰাণী সংমণ্ডল

ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা

(২০১৬-১৭ৰ পৰা ২০২৬-২৭লৈ)

দ্বিতীয়- খণ্ড

৬। ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাৰ উদ্দেশ্য, সবলতা, দুৰ্বলতা, সুযোগ আৰু শংকা (SWOT) আৰু ব্যৱধান বিশ্লেষণ

৬.১ ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাৰ উদ্দেশ্য

এখন গাঁও পৰ্যায়ৰ ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাৰ উদ্দেশ্য হৈছে গাঁও উন্নয়ন পৰিকল্পনা আৰু বনাঞ্চল উন্নয়ন পৰিকল্পনা, যিটো হৈছে প্ৰয়োজন ভিত্তিক, স্থান ভিত্তিক আৰু উপলব্ধ সম্পদৰ সৈতে সামঞ্জস্যপূৰ্ণ। যিহেতু পৰিকল্পনাৰ গোটটো ক্ষুদ্ৰ, সেয়ে ইয়াক ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা বুলি কোৱা হয়। ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাই দুটা উদ্দেশ্য পূৰণ কৰাৰ চেষ্টা কৰে ঃ

১) জীৱিকা উন্নত কৰা

২) জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণ আৰু পৰিৱেশতন্ত্ৰৰ ভাৰসাম্য ৰক্ষা কৰা

ভাৰতত ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা ভাৰত চৰকাৰে আৰম্ভ কৰা যুটীয়া বন পৰিচালনা ব্যৱস্থাৰ অবিচ্ছেদ্য অংশ হৈ পৰিছে। এই পৰিপ্ৰেক্ষিতত ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা হৈছে সম্প্ৰদায়ৰ সদস্যসকলৰ সক্ৰিয় অংশগ্ৰহণৰ জৰিয়তে প্ৰস্তুত কৰা এখন সাদাৰণ নথি। এনে ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাৰ একক হৈছে জনসমষ্টি (গাঁও)। স্থানীয় বনজ সম্পদৰ সৈতে স্থানীয় চাহিদা বা প্ৰয়োজনসমূহ আৰু বন বিভাগৰ কৰ্মসূচীৰ উদ্দেশ্যসমূহৰ সংযোগ সাধনেই হৈছে এই নথিৰ লক্ষ্য। জে এফ এম নীতি-নিৰ্দেশিকা, ২০০০ অনুসৰি গাঁৱত বিতং পি আৰ এ অনুশীলনৰ পিছত বন বিষয়াসকল আৰু ই ডি চি-য়ে ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা প্ৰস্তুত কৰিব লাগিব। ই ডি চিৰ ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাসমূহক বন বিভাগৰ কৰ্ম পৰিকল্পনাৰ লগত চামিল কৰিব লাগিব।

বৰ্তমানৰ ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা সম্প্ৰদায়ৰ সকলো সদস্যই লগ হৈ প্ৰস্তুত কৰিছে। এই নথি হৈছে ২০১৭ চনৰ মাৰ্চ মাহত সম্প্ৰদায়ৰ সদস্যসকল, ৰাষ্ট্ৰীয় গ্ৰামীণ বিকাশ নিধি-ৰ (আৰ জি ভি এন) কৰ্মীসকলৰ দ্বাৰা অংশগ্ৰহণমূলক গ্ৰামীণ মূল্যায়নৰ (পি আৰ এ) ফল। ইয়াৰ পিছত গৃহীত বিভিন্ন পদক্ষেপ সংক্ষিপ্তভাৱে তলত উল্লেখ কৰা হ'ল—

ক) প্ৰকল্পৰ উদ্দেশ্য সম্পৰ্কে আলোচনা আৰু সম্প্ৰদায় আৰু ইয়াৰ পৰিপ্ৰেক্ষিত সম্পৰ্কীয় তথ্য সংগ্ৰহৰ ক্ষেত্ৰত তেওঁলোকৰ সহযোগিতা লাভৰ বাবে ২০১৭ চনৰ মাৰ্চ মাহত সম্প্ৰদায়ৰ বৈঠক অনুষ্ঠিত কৰা হয়।

খ) উপলব্ধ আৰ্হি অনুসৰি সম্প্ৰদায়ৰ মূল তথ্য আৰু পৰিপ্ৰেক্ষিত সম্পৰ্কে তথ্য সংগ্ৰহ;

গ) ইয়াৰ পিছত সম্প্ৰদায়ৰ সৈতে বৈঠকত সংগৃহীত তথ্যৰ শুদ্ধতা পৰীক্ষা কৰা।

ঘ) সম্প্ৰদায়ৰ অংশগ্ৰহণ আৰু তেওঁলোকৰ মতামতৰ ভিত্তিত কৰ্ম পৰিকল্পনাৰ ৰূপৰেখা প্ৰস্তুত কৰা।

ঙ) প্ৰকল্পৰ নীতি-নিৰ্দেশিকাৰ ভিত্তিত আৰ জি ভি এনে ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা যুগুতাইছে। এই নথি ২০১৭ চনৰ এপ্ৰিল মাহত গৃহীত কৰাৰ উদ্দেশ্যে আলোচনা আৰু চূড়ান্ত কৰা হৈছে।

৬.২ চাহিদা মূল্যয়ন আৰু ব্যৱধান বিশ্লেষণ

সম্পদৰ মূল্যায়ন, সামৰ্থ্য মূল্যায়ন, জীৱিকা সম্পদৰ মানচিত্ৰায়ন (মেপিং) আৰু গোট (গ্ৰুপ) আলোচনাত গুৰুত্ব প্ৰদানৰ জৰিয়তে দুৰ্বলতাসমূহ পৰ্যালোচনা, পি আৰ এ অনুশীলনৰ জৰিয়তে গাঁও পৰ্যায়ৰ আৰু পৰিয়াল পৰ্যায়ৰ সমীক্ষা, চাহিদা মূল্যায়ন, ব্যৱধান বিশ্লেষণ আৰু সবলতা, দুৰ্বলতা, সুযোগ আৰু শংকা (এছ ডব্লিউ অ' টি) বিশ্লেষণ কৰা হয়। এই বিশ্লেষণৰ ভিত্তিত কৰ্মপৰিকল্পনা, জীৱিকা, গ্ৰামোন্নয়ন কৌশল আৰু বন উন্নয়ন পৰিকল্পনা প্ৰস্তুত কৰা হয়।

প্ৰশিক্ষণ প্ৰয়োজনীয়তাৰ পৰ্যালোচনা

ক) সামৰ্থ্য গঠন ঃ বনাঞ্চল আৰু জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য, স্থিতিশীল উন্নয়ন, জলবায়ু পৰিৱৰ্তন, লিংগ সংক্ৰান্ত বিষয়, বিত্তীয় অন্তৰ্ভুক্তি, পানী আৰু অনাময়ৰ গুৰুত্ব (WATSAN), মাটি আৰু পানী সংৰক্ষণ, বান ব্যৱস্থাপনা আদিৰ বিষয়ে নিয়মিত সজাগতা কৰ্মসূচীৰ জৰিয়তে সম্প্ৰদায়ৰ সামৰ্থ্য গঢ়ি তোলা হয়।

খ) দক্ষতা উন্নয়ন ঃ জীৱিকাৰ উন্নয়নৰ বাবে কৰ্ম পৰিকল্পনাত উল্লেখ কৰা প্ৰস্তাৱিত জীৱিকাৰ দক্ষতাৰ নিয়মীয়াকৈ পৰ্যালোচনা কৰা, সা-সঁজুলি আৰু যন্ত্ৰপাতিৰ ব্যৱহাৰ আৰু প্ৰক্ৰিয়া আৰু পদ্ধতি সম্পৰ্কে বিশেষ প্ৰশিক্ষণৰ পৰামৰ্শ দিয়া হৈছে।

ব্যৱধান বিশ্লেষণ ঃ

ক) বাট-পথৰ অৱস্থা পুতৌজনক আৰু নিয়মীয়া ৰাজহুৱা পৰিবহণৰ অভাৱ।

খ) কৃষি আদিৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰয়োজনীয় বিশেষ প্ৰশিক্ষণৰ অভাৱ।

গ) নিয়োগৰ সুবিধা নোহোৱাত বিত্তীয় উন্নয়নত বাধা।

৬.৩ সবলতা, দুৰ্বলতা, সুযোগ আৰু শংকা (SWOT) বিশ্লেষণ

সম্প্ৰদায়ৰ পুৰুষ আৰু মহিলাসহ সকলো সদস্যৰ অংশগ্ৰহণৰ জৰিয়তে এছ ডব্লিউ অ' টি বিশ্লেষণ কৰা হৈছে।

সবলতা

১) পাৰম্পৰিকভাৱে দক্ষ কৃষি, বয়ন শিল্প আৰু গাহৰি পালনক জীৱিকা হিচাপে গ্ৰহণ।

২) ৰাজধানীৰ কাষতে সুগম অৱস্থান

৩) বাট-পথ সন্তোষজনক।

দুৰ্বলতা

১) পৰম্পৰাগত দক্ষতাসম্পন্ন কৰ্মীৰ চিনাক্তকৰণ হোৱা নাই।

২) প্ৰয়োজনীয় বিশেষ প্ৰশিক্ষণৰ অভাৱ।

৩) কৃষিৰ ক্ষেত্ৰত যন্ত্ৰ-পাতিৰ কম ব্যৱহাৰে উৎপাদন হ্ৰাস কৰিছে।

সুযোগ

১) দক্ষতা বিকাশৰ জৰিয়তে বয়ন শিল্পৰ উন্নতি

২) চিলাই কামক জীৱিকা হিচাপে গ্ৰহণ।

৩) যুৱ উদ্যোগীৰ অন্তৰ্ভুক্তিয়ে গাঁওখনৰ উন্নতি সাধিব পাৰে।

শংকা

১) সঘনাই হৈ থকা জন্তুৰ আক্ৰমণে মানুহ আৰু সম্পত্তিৰ ক্ষতি সাধিছে।

২) চিকিৎসা সেৱাৰ সুবিধা নথকাত কোনো কোনো ৰোগ বিয়পা দেখা গৈছে।

৬.৪ **অংশগ্ৰহণমূলক গ্ৰামীণ মূল্যায়ন (PRA) অনুশীলন**

গুৱাহাটীৰ আৰ জি ভি এনৰ দলেমিকিৰপাৰা চাকৰ্ডো গাঁৱত পি আৰ এ অনুশীলন কৰে। তাৰ বিৱৰণ এনেধৰণৰ ঃ

তাৰিখ ঃ ১৭-০৩-২০১৭

স্থান ঃ মিকিৰপাৰা চকাৰ্ডো

উপস্থিতিৰ সংখ্যা ঃ ৮৫

উপস্থিতি ঃ ই ডি চিৰ বিষয়াবৰ্গ, গাঁওবুঢ়া, সম্প্ৰদায়ৰ সদস্যসকল, বন বিভাগৰ কৰ্মী-বিষয়া আদি। পৰিশিষ্ট **VI** ৰ পৰা **VII** লৈ পি আৰ এ আৰু এফ জি ডিৰ সময়ত উপস্থিত লোকৰ তালিকা উল্লেখ কৰা হৈছে। পৰিশিষ্ট **VIII** (ক)ৰ পৰা **VIII** (ঘ) লৈ পি আৰ এ মানচিত্ৰ দিয়া হৈছে।

অংশগ্ৰহণমূলক মেপিং আৰু মতামত আদান প্ৰদানৰ পূৰ্বে গাঁও পৰ্যায়ত সজাগতা আৰু দিক্‌দৰ্শন কাৰ্যসূচী অনুষ্ঠিত কৰা হয়। সজাগতা আৰু দিক্‌দৰ্শন কাৰ্যসূচীত সামৰি লোৱা বিষয়সমূহ তলত উল্লেখ কৰা হ'ল ঃ

ক) সহযোগৰ আঁচনি

খ) যন্ত্ৰ-পাতি আৰু বিধিৰ সহযোগ

গ) ক্ষুদ্ৰ আঁচনিৰ গুৰুত্ব আৰু পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতিৰ ভূমিকা

ঘ) পৰিবেশজনিত বিষয়

ঙ) বতৰৰ সলনি আৰু বতৰৰ ভিন্নতা

চ) পাৰিপাৰ্শিক সমতা আৰু পৰিবেশ ব্যৱস্থাপণা(পাৰম্পৰিক আৰু বৈজ্ঞানিক)

ছ) জীৱিকাৰ পঞ্চভূজ নীতি আৰু সামাজিক মূলধনৰ গুৰুত্ব

জ) আত্ম-সহায়ক গোটৰ তথ্য

ঝ) বিপণন আৰু মূল্যবোধ

ঞ) পৰিবেশ আৰু পাৰিপাৰ্শ্বিকতাৰ সম্পৰ্ক

ট) লিংগ বিভেদ

নিৰীক্ষণ ঃ আলোচনা আৰু পি আৰ এ অনুশীলনৰ সময়ত ৰাইজে সক্ৰিয়ভাৱে অংশগ্ৰহণ কৰে। তলত উল্লেখ কৰা বিষয়বোৰ সেই আলোচনাত উত্থাপিত হয়।

* জনসাধাৰণে ব্যক্ত কৰিছে যে প্ৰয়োজনীয় পুঁজি আৰু আঁচনিৰ অভাৱত বিগত কালত পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতি সক্ৰিয় নাছিল।

* বিগতকালত পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতিৰ মাত্ৰ কেইটামানহে সজাগতা অনুষ্ঠান অনুষ্ঠিত হৈছিল। তেওঁলোকে ক্ষুদ্ৰ-আঁচনিৰ শলাগ লয়।

* কিছুমান বেচৰকাৰী অনুষ্ঠানে পৰিবেশ-উন্নয়ন সমিতিত উপস্থিত হয়হি যদিও তেওঁলোকে কেৱল তথ্যহে আহৰণ কৰে, কোনো ধৰণৰ উন্নয়নমূলক কামত ভাগ লোৱা নাই।

* প্ৰথম অৱস্থাত এ পি বি এফ চিৰ অধীনৰ বেচৰকাৰী অনুষ্ঠানে জনসাধাৰণৰ মাজত সজাগতা বৃদ্ধিৰ বাবে কিছু আঁচনি লৈছিল যদিও ই ফলদায়ক নাছিল।

* পৰিবেশ, বনানি, পোক নিয়ন্ত্ৰণ, পশুপালন আদি বিষয়ত জনসাধাৰণৰ যথেষ্ট পাৰম্পৰিক জ্ঞান আছে।

* বতৰ বিজ্ঞান সম্পৰ্কেও জনসাধাৰণৰ যথেষ্ট জ্ঞান আছে। এই সম্পৰ্কে বৈজ্ঞানিকভাৱে জানিবলৈ তেওঁলোক আগ্ৰহী।

সম্প্ৰদায়ৰ চাহিদা মূল্যায়ন ঃ পি আৰ এ অনুশীলত গুৰুত্ব, গাঁৱৰ ৰাইজ, ই ডি চিৰ সদস্য, বনকৰ্মী আৰু সংশ্লিষ্টসকলৰ সৈতে আলোচনাৰ ভিত্তিত ই ডি চিৰ বাবে গাঁও উন্নয়ন পৰিকল্পনা আৰু জীৱিকা উন্নয়ন পৰিকল্পনা প্ৰস্তুত কৰা হৈছে। অংশগ্ৰহণমূলক পদ্ধতিৰ জৰিয়তে ৰাইজৰ চাহিদাবোৰ নিম্নোক্তভাৱে বিভক্ত কৰিব পাৰি ঃ

১) গাঁথনিগত চাহিদা

২) গাঁথনি বহিৰ্ভূত চাহিদা

এই চাহিদাবোৰক হ্ৰস্বম্যাদী আৰু দীৰ্ঘম্যাদী হিচাপে ভগাব পাৰি। ৰাইজৰ চাহিদাৰ সবিশেষ গাঁও উন্নয়ন পৰিকল্পনাত দিয়া হৈছে।

ৰাইজৰ গাঁথনিগত চাহিদাবিলাকৰ লগত জীৱিকাৰ উৎকৰ্ষ সাধনৰ প্ৰত্যক্ষ আৰু পৰোক্ষ সংযোগ আছে। এইবোৰ হৈছে— পথ, বিদ্যালয় গৃহ, স্বাস্থ্য সেৱা, খোৱাপানী যোগান, পানীৰ টেংকী, কুঁৱা আদি। লগতে শৌচাগাৰ নিৰ্মাণ, ৰাজহুৱা সভাগৃহ নিৰ্মাণ, প্ৰশিক্ষণ গৃহ নিৰ্মাণ, বজাৰগৃহ নিৰ্মাণ আদি বিষয়ো যুক্ত হৈ আছে। খোৱাপানী ব্যৱস্থাৰ শোচনীয় অৱস্থা, অস্বাস্থ্যকৰ অনাময়, কেঁচাপথ আদিকে ধৰি এলেকাৰ বৰ্তমান বস্তুগত আন্তঃগাঁথনিৰ ক্ষেত্ৰত মিকিৰপাৰা চাকাৰ্ডো পিছপৰি আছে।

গাঁথনি বহিৰ্ভূত চাহিদাসমূহ হৈছে— দক্ষতা প্ৰশিক্ষণ, পশু চিকিৎসা সেৱা, স্বাস্থ্য সেৱা, ভ্ৰাম্যমাণ চিকিৎসকৰ দল, গাঁৱৰ বিদ্যালয়ত শিক্ষকৰ আৱশ্যকতা, বিত্তীয় অন্তৰ্ভুক্তিকৰণৰ কাৰণে প্ৰশিক্ষণৰ জৰিয়তে সজাগতা সৃষ্টি, আত্মসহায়ক আৰু ক্লাষ্টাৰ গোট গঠন, কেঁচামালৰ ব্যৱস্থা, গাঁৱৰ ৰক্ষণাবেক্ষণ আৰু উন্নয়নৰ নিধি/ই ডি চিৰ বাবে সমূহীয়া নিধি, পৰম্পৰাগত উৎপাদিত সামগ্ৰীত মূল্য সংযোজন আৰু বিপণন সংযোগ আদি। যুটীয়া বন পৰিচালনাৰ ক্ষেত্ৰত সম্প্ৰদায়ৰ অংশগ্ৰহণমূলক প্ৰকল্পৰ স্থানসমূহ, হস্তশিল্প গাঁও আদিত শিক্ষামূলক ভ্ৰমণৰ লগতে বিভিন্ন মেলা আৰু বাণিজ্য মেলাত অংশগ্ৰহণ কৰাটোও প্ৰয়োজন।

মিকিৰপাৰা চকাৰ্ডোৰ সামগ্ৰিক উন্নয়নক উজ্জীৱিত কৰিবলৈ গাঁথনি বহিৰ্ভূত চাহিদাবিলাকৰ গুৰুত্ব দিয়াটোও অধিক জৰুৰী। উন্নততৰ নিয়োগৰ সুযোগ সৃষ্টিৰ বাবে পৰম্পৰাগত আৰু নতুন দক্ষতা উভয় ক্ষেত্ৰতে প্ৰশিক্ষণ দিব লাগিব।

মিকিৰপাৰা চকাৰ্ডোৰ মানুহৰ উপাৰ্জনৰ প্ৰাথমিক উৎস হৈছে দুগ্ধ উৎপাদন। সেয়ে পশু চিকিৎসা সেৱা প্ৰদান কৰাটো বিশেষভাৱে দৰকাৰ। জীৱিকাক উন্নততৰ মুনাফা অৰ্জনকাৰী প্ৰকল্পলৈ পৰিণত কৰাৰ বাবে উৎপাদন বৃদ্ধি আৰু কৃষকসকলৰ বাবে ধন আৰু কাৰিকৰী কৌশলৰ ব্যৱস্থাসহ বিপণন যোগ্যতা বৃদ্ধি কৰাও গুৰুত্বপূৰ্ণ।

৭। গাঁও উন্নয়ন পৰিকল্পনা

হ্ৰস্বকালীন-দীৰ্ঘকালীন তথা গাঁথনিগত আৰু গাঁথনি বহিৰ্ভূত চাহিদাসমূহৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি গাঁওবাসী, ই ডি চিৰ সদস্য, বন

বিভাগৰ কৰ্মী/ই ডি চিৰ সদস্য সচিবৰ সৈতে আলোচনাৰ ভিত্তিত গাঁৱৰ উন্নয়নৰ বাবে গাঁও উন্নয়ন পৰিকল্পনা প্ৰস্তুত কৰা হৈছে। সামগ্ৰিক উন্নয়নৰ বাবে সম্প্ৰদায়ৰ সদস্যসকলে কৰা পৰিকল্পনা তলত উল্লেখ কৰা হ'ল—

ক) গাঁৱৰ পথসমূহৰ বৰ্তমান অৱস্থা সন্তোষজনক নহয়। গতিকে গাঁওবাসীৰ বাবে যোগাযোগ আৰু পৰিবহণ ব্যৱস্থা উন্নত কৰাত সহায় কৰিবলৈ যথোপযুক্তভাৱে পথসমূহৰ উন্নয়ন অত্যন্ত গুৰুত্বপূৰ্ণ।

খ) বানপানী হৈছে এলেকাটোৰ এক প্ৰধান বিপদ। সেয়ে ৰাইজৰ সা-সম্পত্তি আৰু অন্যান্য সামগ্ৰী ৰক্ষা কৰাত সহায় কৰিবলৈ ওখ স্থান (প্লেটফৰ্ম) নিৰ্মাণ কৰা দৰকাৰ।

গ) আন্তঃগাঁথনি যেনে ৰাজহুৱা সভাঘৰৰ দৰকাৰ। আলোচনা, সাংস্কৃতিক কাৰ্যসূচী আৰু প্ৰশিক্ষণৰ কেন্দ্ৰ হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰাৰ বাবেই ৰাজহুৱা সভাঘৰ দৰকাৰ। এনে কেন্দ্ৰই ৰাইজৰ মাজত ঐক্য আৰু সম্প্ৰীতিৰ ভাব জগাই তোলে।

ঘ) পশুখাদ্যৰ বাবে অধিকাংশ পৰিয়ালেই পবিতৰা বন্যপ্ৰাণী অভয়াৰণ্যৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে। এই নিৰ্ভৰতা কমোৱাত সহায় কৰিবলৈ গোশালাৰ বাবে গাঁওবাসীক উৎসাহিত কৰিব লাগিব।

ঙ) গাখীৰ উৎপাদন বৃদ্ধিত গাঁওবাসীক সহায় কৰিবলৈ অধিক উৎপাদনশীল পশুধন আমদানিৰ বাবে সজাগতা গঢ়ি তুলিব লাগিব।

৭.১ ই পি এ (প্ৰাৰম্ভিক কাৰ্য)ৰ স্থানাংক

গাঁৱৰ উন্নয়নৰ বাবে সম্প্ৰদায়ৰ লোকসকলে ভালেমান প্ৰাৰম্ভিক কাম-কাজৰ প্ৰস্তাৱ দিছে। এইবোৰৰ ভিতৰত আছে আন্তঃগাঁথনি উন্নয়ন আৰু দক্ষতা উন্নয়ন আৰু দুয়োটাই পৰম্পৰৰ সৈতে সম্পৰ্কযুক্ত।

স্থানাংক	স্থানাংক অনুসৰি গাঁৱৰ ই পি এ	জি পি এছ সমন্বয়	বিৱৰণ	বাজেট
১	পৰিৱেশ উন্নয়ন সমিতিৰ কাযালয়তে প্ৰশিক্ষণ কেন্দ্ৰ	**অক্ষ্যাংশ** উত্তৰ ঃ ২৬.১০৮৪০ **দ্ৰাঘিমাংশ** পূব ঃ ৯১.৬৪১৭৯ **বিষুৱৰেখা** ৫৮ মিটাৰ	**মুঠ ভূমি ঃ** ১ বিঘা **স্থান ঃ** চকাৰ্ডো পৰিৱেশ সমীপত **প্ৰস্তাৱিত কাম-কাজ ঃ** ১। পৰিৱেশ উন্নয়ন সমিতিৰ কাৰ্যালয়তে প্ৰশিক্ষণ কেন্দ্ৰৰ নিৰ্মাণ ২। কাৰ্যালয়ৰ আচবাব আৰু গুদাম ঘৰ ৩। পুৰুষ আৰু মহিলাৰ বাবে সুকীয়াকৈ টয়লেট আৰু পানীৰ ব্যৱস্থা	১৪,০০,০০০.০০
২	শব্দ ব্যৱস্থাৰে সৈতে টেণ্ট হাউছ	**অক্ষ্যাংশ** উত্তৰ ঃ ২৬.১০৬৭১ **দ্ৰাঘিমাংশ** পূব ঃ ৯১.৬৪১৭৮৬ **বিষুৱৰেখা** ৫৮ মিটাৰ	**মুঠ ভূমি ঃ** ২ কঠা **স্থান ঃ** ৰাজহুৱা নামঘৰ **প্ৰস্তাৱিত কাম-কাজ ঃ** ১। জেনেৰেটৰ-ৰটা ২। ডাইনিং টেবুল ঃ পাঁচ খন ৩। চকী ঃ ২০ খন ৪। বাচন-বৰ্তন ৫। চাউণ্ড বক্স ছিষ্টেম ৬। টিৰপাল	২,০২,০০০.০০

৩	দৈনিক বজাৰৰ স্থান উন্নয়ন	**অক্ষ্যাংশ** উত্তৰঃ ২৬.১০৬৭১ **দ্ৰাঘিমাংশ** পূবঃ ৯১.৬৪১৭৮৬ **বিষুৱৰেখা** ৫৮ মিটাৰ	**মুঠ ভূমি ঃ** ৪ কঠা **স্থান ঃ** দেশভক্ত তৰুণৰাম ফুকন মাধ্যমিক বিদ্যালয়ৰ সমীপত **প্ৰস্তাৱিত কাম-কাজ ঃ** ১। গৃহ নিৰ্মাণ ২। সীমাৰ দেৱাল নিৰ্মাণ	৮,৭৫,০০০.০০
৪	ৰাজহুৱা ভৱন মেৰামতি	**অক্ষ্যাংশ** উত্তৰঃ ২৬.১০৮৭১ **দ্ৰাঘিমাংশ** পূবঃ ৯১.৬৪১৮৬ **বিষুৱৰেখা** ৫৮ মিটাৰ	**মুঠ ভূমি ঃ** ২.৫ কঠা **স্থান ঃ** চকাৰ্ডো পৰিৱেশ সমীপত **প্ৰস্তাৱিত কাম-কাজ ঃ** ১। টিনৰ চালি ২। গ্ৰীলৰে সৈতে আধা দেৱাল ৩। মজিয়াত টাইলছ ৪। ফেন- ৪ খন ৫। চকী - ১০ খন ৬। ৰং দিয়া	৪,৩৫,০০০.০০
৫	খেল-পথাৰ উন্নীতকৰণ	১। **মিকিৰাপাৰ** **অক্ষ্যাংশ** উত্তৰঃ ২৬.১০৭০০ **দ্ৰাঘিমাংশ** পূবঃ ৯১.৬৩৬২৬ **বিষুৱৰেখা** ৫৮ মিটাৰ ২। **দেওচোতাল** **অক্ষ্যাংশ** উত্তৰঃ ২৬.১০৫২৩ **দ্ৰাঘিমাংশ** পূবঃ ৯১.৬৭১৯২ **বিষুৱৰেখা** ৫০ মিটাৰ	**মুঠ ভূমি ঃ** ২.৫ কঠা **স্থান ঃ** দেশভক্ত তৰুণৰাম ফুকন মাধ্যমিক বিদ্যালয়ৰ সমীপত **প্ৰস্তাৱিত কাম-কাজ ঃ** ১। মাটি ভৰোৱা ২। বেৰ দিয়া ৩। দেৱাল ৪। খেলপথাৰৰ উন্নীতকৰণ (২) ৫। চকী - ১০ খন ৬। ৰং দিয়া	৪,০০,০০০.০০
৬	**শ্মশান-ঘাটৰ** উন্নীতকৰণ	১। **অক্ষ্যাংশ** উত্তৰঃ ২৬.১০৬২৯ **দ্ৰাঘিমাংশ** পূবঃ ৯১.৬৪২০১ ২। **দ্ৰাঘিমাংশ** উত্তৰঃ ২৬.১০৪৯৭ **দ্ৰাঘিমাংশ** পূবঃ ৯১.৬৭২৫২	**মুঠ ভূমি ঃ** ৪ কঠা (৪+৪ বিঘা) **স্থান ঃ** ৰাজহুৱা ভূমি **প্ৰস্তাৱিত কাম-কাজ ঃ** ১। মাটি ভৰোৱা ২। বেৰ দিয়া ৩। গৃহ নিৰ্মাণ	২,০০,০০০.০০

৭	পৰ্যটন গাইড কৰাৰ সঁজুলি	**অক্ষ্যাংশ** উত্তৰঃ ২৬.১১৩০৭ **দ্ৰাঘিমাংশ** পূবঃ ০৯১.৬৫৫০৮ **বিষুৱৰেখা** ৪৮ মিটাৰ	**মুঠ ভূমি ঃ ১ কঠা** **স্থান ঃ** দীপৰ বিলৰ ৰাজহুৱা ভৱন **প্ৰস্তাৱিত কাম-কাজ ঃ** ১। এছ এল আৰ কেমেৰা (৫০০ মিটাৰ) ঃ দুটা ২। কেমেৰা ষ্টেণ্ড ঃ এডাল ৩। বাইন'কুলাৰ ঃ দুটা (৫০০ মিটাৰ)	১,৩১,০০০.০০
৮	ৰাজহুৱা ফিচাৰী	**অক্ষ্যাংশ** উত্তৰঃ ২৬.১১৪০২ **দ্ৰাঘিমাংশ** পূবঃ ৯১.৬০৮৯৫ **বিষুৱৰেখা** ৪০ মিটাৰ	**মুঠ ভূমি ঃ ৫ বিঘা** **স্থান ঃ** দীপৰ বিলৰ সমীপত **প্ৰস্তাৱিত কাম-কাজ ঃ** ১। আলি বান্ধ ২। মাটি ভৰোৱা	২,০০,০০০.০০
৯	হাতী পহৰা চকী	**১। মিকিৰাপাৰ** **অক্ষ্যাংশ** উত্তৰঃ ২৬.১০৬৪০ **দ্ৰাঘিমাংশ** পূবঃ ৯১.৬৩২৮১ **২। অক্ষ্যাংশ** উত্তৰঃ ২৬.১০৪১২ **দ্ৰাঘিমাংশ** পূবঃ ৯১.৬২৮২৫ **৩। অক্ষ্যাংশ** উত্তৰঃ ২৬.১০৭২৯ **দ্ৰাঘিমাংশ** পূবঃ ৯১.৬৪২০১ **৪। অক্ষ্যাংশ** উত্তৰঃ ২৬.১০৬২৯ **দ্ৰাঘিমাংশ** পূবঃ ৯১.৬৪২০১	**মুঠ ভূমি ঃ ২.৫ কঠা** **স্থান ঃ** **প্ৰস্তাৱিত কাম-কাজ ঃ** ১। মতালবাৰী ঘূলি ঃ ১ ২। মিকিৰপাৰা ঘূলি ঃ ১ ৩। বনবন্ধা ঘূলি ঃ ১	৮,০০,০০০.০০
১০	আধুনিক কৃষি সৰঞ্জাম	১। **অক্ষ্যাংশ** উত্তৰঃ ২৬.১১৩০৭ **দ্ৰাঘিমাংশ** পূবঃ ০৯১.৬৫৫০৮ **বিষুৱৰেখা** ৪৮ মিটাৰ	**স্থান ঃ** ৰাজহুৱা ভৱন (গুদাম ঘৰ) **প্ৰস্তাৱিত কাম-কাজ ঃ** ১। পাৱাৰ টিলাৰ ৩খন ২। স্প্ৰেয়াৰ ঃ ৩টা ৩। কাল্টিভেটৰ ঃ ১টা ৪। কগহুইল ঃ ১টা	৬,৬৮,০০০.০০
			সৰ্বমুঠ ঃ	৫৩,১১,০০০.০০

অনুমোদন

Divisional Forest Officer
Guwahati Wildlife Division
Guwahati-09

৮। জীৱিকা উন্নয়ন পৰিকল্পনা

পৰিবেশ-উন্নয়ন সমিতিৰ সদস্য আৰু আৰ জি ভি এনৰ সহযোগত পি আৰ এ অনুশীলন আৰু আৰ্থ-সামাজিক সমীক্ষা অনুসৰি কাষৰীয়া গাঁও আৰু বনাঞ্চলৰ উন্নতিৰ বাবে ক্ষুদ্ৰ আঁচনি যুগুত কৰা হয়। সেইমতে ভিন্ন উপাৰ্জনৰ গোটসমূহ নিৰ্ণয় কৰা হয়। মীনপালন, খেতি-বাতি, পশুপালন, হাঁহ-কুকুৰা পালন, কাঠফুলা খেতি, কুটীৰ শিল্প, নাৰ্চাৰী, চিলাই, বাঁহ-বেতৰ কাম, কাঠমিস্ত্ৰীৰ কাম, ধূপ তৈয়াৰ, মমবাতি তৈয়াৰ, আচাৰ প্ৰস্তুত আদি বৃত্তিবোৰ চিনাক্তকৰণ। ইবিলাকৰ পেকেজিং, বটলিং, লেবেলিং আদিত মূল্য আৰোপ। 'ভেন বজাৰ' নামৰ এক বিপণন কেন্দ্ৰৰ যোগেদি পৰিবেশ-উন্নয়ন সমিতিৰ এই উৎপাদিত দ্ৰব্যবোৰ বিক্ৰী আৰু প্ৰদৰ্শনৰ ব্যৱস্থা কৰা।

৮.১ ঃ স্থানাংক

জীৱিকা আৰু দক্ষতা উন্নয়নৰ স্থানাংক

* কৃষি
* বাঁহ-বেতৰ কাম
* বয়ন
* গাহৰি পালন

৮.২ জীৱিকাৰ সুযোগ

জীৱিকাৰ সুযোগসমূহ তলত দিয়াৰ দৰে চিনাক্ত কৰিব পাৰি—

* কৃষি/উদ্যানশস্য
* পশুধন
* কাঠ ভিন্ন বন উৎপাদন
* দক্ষতা উন্নয়ন
* ঋণৰ সুবিধা

৮.৩ কৃষি আৰু উদ্যানশস্য

প্ৰধান বাধাবোৰ ঃ

ক) সাৰুৱা ভূমিৰ অভাৱ

খ) জন্তুৰ আক্ৰমণ

গ) আধুনিক আৰু বিজ্ঞানসন্মত আহিলা আৰু সুবিধাৰ অভাৱ

ঘ) কৃষি বীমা সম্পৰ্কীয় জ্ঞানৰ অভাৱ

সুবিধাসমূহ ঃ

ক) কৃষি শস্যৰ বাণিজ্যিকীকৰণ

খ) ভূমি, পাৰিপাৰ্শ্বিকতা আৰু জনগণৰ স্বাস্থ্য ৰক্ষাৰ বাবে জৈৱিক কৃষি পদ্ধতি

গ) জনগণক বিভিন্ন বিত্তীয় জ্ঞান দিবৰ বাবে বেংকসমূহত প্ৰশিক্ষণ আদিৰ ব্যৱস্থা

৮.৪ **পশুধন**

প্ৰধান বাধাবোৰ ঃ

ক) উপযুক্ত পশু চিকিৎসা সেৱাৰ অভাৱ

খ) যথোপযুক্ত পৰিচৰ্যা নোহোৱাত ৰোগৰ বিস্তাৰ

গ) পবিতৰা বন্যপ্ৰাণী অভয়াৰণ্যত মুকলিভাৱে পশুচাৰণ, যাৰফলত জৈৱ-বৈচিত্ৰ্যৰ ক্ষতিসাধন হৈছে

সুবিধাসমূহ

ক) উন্নত পশুপালন ব্যৱস্থাৰ দ্বাৰা পশুৰ বেমাৰ-আজাৰ আৰু ৰোগ নিয়ন্ত্ৰণ

খ) পশুপালনৰ বাবে বিজ্ঞানসন্মত ব্যৱস্থাৰ প্ৰৱৰ্তন

৮.৫ **কাঠ ভিন্ন বন উৎপাদনৰ** (Non Timber Forest Produce) **সম্ভাৱনীয়তা**

প্ৰধান বাধাবোৰ ঃ

ক) কাঠ ভিন্ন বন উৎপাদনৰ ঔষধি গুণ সম্পৰ্কে জনসাধাৰণৰ জ্ঞানৰ অভাৱ

খ) কাঠ ভিন্ন বন উৎপাদন সম্পৰ্কে জনসাধাৰণৰ জ্ঞানৰ অভাৱ

সুবিধাসমূহ

ক) কাঠ ভিন্ন বন উৎপাদন সংৰক্ষণৰ বাবে সজাগতা অনুষ্ঠান

খ) কিছুমান দ্ৰব্যৰ বাণিজ্যিকীকৰণ

৮.৬ **বিশেষ দক্ষতা**

প্ৰধান বাধাবোৰ ঃ

ক) দুৰ্বল আৰ্থিক অৱস্থাৰ বাবে পাৰম্পৰিক অৰ্হতাৰ চিনাক্তকৰণ হোৱা নাই

খ) বজাৰ জ্ঞান সম্পৰ্কীয় জ্ঞানৰ অভাৱ

সুবিধাসমূহ ঃ

ক) নিবনুৱাৰ জীৱিকা সম্পৰ্কে বয়ন আৰু চিলাইৰ সম্প্ৰসাৰণ

খ) দক্ষতা উন্নীতকৰণৰ বাবে উন্নত সুবিধা প্ৰদান

৮.৭ **ঋণৰ সুবিধা**

প্ৰধান বাধাবোৰ ঃ

ক) ক্ষুদ্ৰ বিনিয়োগ প্ৰতিষ্ঠান আৰু চৰকাৰী আঁচনি সম্পৰ্কে জ্ঞান আৰু সজাগতাৰ অভাৱ

খ) শস্য আৰু স্বাস্থ্য বীমা সম্পৰ্কে জ্ঞানৰ অভাৱ

গ) ভিতৰুৱা এলেকাৰ মানুহৰ বাবে বেংকৰ ঋণ লাভৰ কম সুযোগ

সুবিধাসমূহ

ক) বিত্তীয় সাহায্যৰ ব্যৱস্থাৰ বাবে চৰকাৰী আঁচনিসমূহৰ পৰ্যাপ্ত বৃদ্ধি

খ) গাঁৱত ক্ষুদ্ৰ বিনিয়োগ প্ৰতিষ্ঠান সম্পৰ্কে অধিক সজাগতাৰ সৃষ্টি

৮.৮ **কৌশলগত হস্তক্ষেপ**

জীৱিকা উন্নয়ন পৰিকল্পনাৰ বাবে ওপৰত সাৰাংশ কৰা নিম্নোক্ত পৰামৰ্শমূলক কৰ্মসূচীসমূহক কৌশলগত হস্তক্ষেপ হিচাপে গণ্য কৰিব পাৰি ঃ

ক) বয়ন আৰু চিলাইৰ দক্ষতা বিকাশৰ প্ৰশিক্ষণ

খ) গোটেই বছৰজুৰি কৰিব পৰাকৈ বহুমুখী কৃষিৰ সুবিধা

গ) ক্ষুদ্ৰ আঁচনিৰ বিত্তীয় অনুষ্ঠানৰ ব্যৱস্থা

৮.৯ **উপাৰ্জন বৃদ্ধিৰ কাম-কাজ**

গাঁওখনত উপাৰ্জন বৃদ্ধিৰ বাবে নিম্নোক্ত কাৰ্যসূচীৰ পৰিকল্পনা কৰা হৈছে ঃ

ক) বহুমূখী কৃষি পদ্ধতি

খ) বয়ন শিল্প

গ) কাঠ ভিন্ন বন উৎপাদনত মূল্য আৰোপ

ঘ) গাহৰি পালন

৮.১০ **আত্মসহায়ক গোটৰ কাৰ্যসূচী**

গাঁওখনৰ আত্মসহায়ক গোটসমূহে নিম্নোক্ত কাম-কাজৰ বিষয়ে পৰিকল্পনা কৰিব পাৰে—

১) বয়ন

২) চিলাই

৩) গাহৰি পালন

৮.১১ **শিক্ষামূলক ভ্ৰমণ** (Exposure Trips)

শিক্ষামূলক ভ্ৰমণৰ বাবে তলৰ পৰিকল্পনাসমূহ কৰা হৈছে—

১) উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চল আৰু ভাৰতৰ অন্য ৰাজ্যৰ নিৰ্দশনমূলক কাম/পৰিৱেশ উন্নয়ন সমিতিৰ পৰিকল্পনা গ্ৰহণ

২) ট্ৰাইফেড (TRIFED)ৰ দ্বাৰা আয়োজিত বিভিন্ন প্ৰদৰ্শনী আৰু ‘সৰস’ (SARAS)ৰ দৰে মেলা আদিত অংশগ্ৰহণ

৮.১২ **সংপৃক্তকৰণ**

পৰিকল্পিত পদক্ষেপসমূহ ভাৰত চৰকাৰৰ তলত উল্লিখিত আঁচনিসমূহেৰে সংপৃক্ত কৰিব পাৰি ঃ

ক) ৰাষ্ট্ৰীয় গ্ৰাম্য নিয়োগ নিশ্চিতকৰণ আঁচনি (National Rural Employment Guarantee Scheme) — গ্ৰামাঞ্চলত নিয়োগৰ কাৰণে

খ) ৰাষ্ট্ৰীয় কৃষি বিকাশ যোজনা (Rashtriya Krishi Vikas Yojana) — কৃষি আৰু সংলগ্ন ক্ষেত্ৰৰ বিকাশৰ বাবে।

গ) ৰাষ্ট্ৰীয় কৃষি সিঞ্চন যোজনা (Rashtriya Krishi Sinchay Yojana) — জন বিভাজিকাৰ উন্নয়নসহ জলসিঞ্চনৰ বাবে

ঘ) ৰাষ্ট্ৰীয় গ্ৰামীণ জীৱিকা অভিযান (National Rural Livelihoods Mission)

ঙ) দক্ষতা উন্নয়ন আঁচনি (Skills Development Schemes)

চ) প্ৰধানমন্ত্ৰী উজ্জ্বলা যোজনা (Prime Minister Ujjwala Yojana)

ছ) ৰাষ্ট্ৰীয় গ্ৰামীণ স্বাস্থ্য অভিযান (NRHM)

জ) ৰাষ্ট্ৰীয় বাঁহ মিছন (অভিযান) (Bamboo Mission)

ঝ) উপযুক্ত হিচাপে বিবেচিত গাঁও উন্নয়ন আৰু জীৱিকা উন্নয়নৰ বাবে অন্যান্য আঁচনি।

ওপৰত উল্লেখ কৰা সংপৃক্তকৰণে বৰ্তমানৰ পৰিকল্পনাসমূহক সহায় কৰাৰ উপৰি ৰূপায়ণৰ পিছৰ পৰ্যায়ৰ পৰিকল্পিত কাম-কাজতো সহায় কৰিব।

৯। মিকিৰপাৰা চকাৰ্ডো পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতিৰ বন উন্নয়ন পৰিকল্পনা

বন উন্নতকৰণ আঁচনিৰ অধীন হিচাপে অংশগ্ৰহণমূলক গ্ৰাম্য পৰিমাপৰ অনুশীলনীৰ অন্তৰ্গত গাঁওভিত্তিক মিকিৰপাৰা চকাৰ্ডো পৰিবেশ-উন্নয়ন সমিতিৰ ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা প্ৰস্তুত কৰা হৈছে। এই পৰিকল্পনাৰ উদ্দেশ্য হৈছে বন আৰু জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণৰ লগতে জীৱিকা উন্নত কৰা।

পৰিবেশ-উন্নয়ন সমিতিৰ বিষয়ে এনেদৰে আলোচনা কৰা হয় —

ক) পূৰ্বৰ বনগাঁও ব্যৱস্থাপনা

পূৰ্বতে ইয়াৰ জলভূমিকো সামৰি দীপৰ বিল বন্যপ্ৰাণী আশ্ৰয়থলীকে ধৰি কোনো গাঁও ব্যৱস্থাপনা নাছিল মূলতঃ পৰম্পৰাগত পদ্ধতিৰ আছিল।

খ) ঘৰুৱা ব্যবহাৰত বনজ সম্পদ

স্থানীয় লোকসকল ঘৰুৱা ব্যবহাৰত বনজ সম্পদৰ ওপৰত এনেদৰে নিৰ্ভৰশীল —

তালিকা-১ (ক) মিকিৰপাৰা চকাৰ্ডো ই ডি চিৰ প্ৰতিটো পৰিয়ালৰ বনজ সম্পদৰ ঘৰুৱা চাহিদা

বনজ সাম্পদৰ নাম	বৰ্তমান কেনেকৈ পূৰণ কৰা হৈছে	উৎস
কাঠখৰি	বস্তি/বজাৰ আৰু বনাঞ্চল (ৰাণী সংৰক্ষিত বনাঞ্চল / গড়বন্ধা সংৰক্ষিত বনাঞ্চল)	বস্তি/বজাৰ আৰু বনাঞ্চল (ৰাণী সংৰক্ষিত বনাঞ্চল / গড়বন্ধা সংৰক্ষিত বনাঞ্চল)
ঘৰৰ বাবে কাঠ	বস্তি/বজাৰ (ৰাণী সংৰক্ষিত বনাঞ্চল / গড়বন্ধা সংৰক্ষিত বনাঞ্চল)	বস্তি/বজাৰ আৰু বনাঞ্চল (ৰাণী সংৰক্ষিত বনাঞ্চল / গড়বন্ধা সংৰক্ষিত বনাঞ্চল)
সা-সঁজুলিৰ বাবে সৰু কাঠ	বস্তি/বজাৰ (ৰাণী সংৰক্ষিত বনাঞ্চল / গড়বন্ধা সংৰক্ষিত বনাঞ্চল)	বস্তি/বজাৰ আৰু বনাঞ্চল (ৰাণী সংৰক্ষিত বনাঞ্চল / গড়বন্ধা সংৰক্ষিত বনাঞ্চল)
খুঁটা / বাঁহ	বস্তি/বজাৰ (ৰাণী সংৰক্ষিত বনাঞ্চল / গড়বন্ধা সংৰক্ষিত বনাঞ্চল)	বস্তি/বজাৰ আৰু বনাঞ্চল (ৰাণী সংৰক্ষিত বনাঞ্চল / গড়বন্ধা সংৰক্ষিত বনাঞ্চল)
বনাঞ্চলৰ পৰা পশুখাদ্য	বস্তি/বজাৰ (ৰাণী সংৰক্ষিত বনাঞ্চল / গড়বন্ধা সংৰক্ষিত বনাঞ্চল)	বস্তি/বজাৰ আৰু বনাঞ্চল (ৰাণী সংৰক্ষিত বনাঞ্চল / গড়বন্ধা সংৰক্ষিত বনাঞ্চল)
অন্যান্য (মাছ)	বস্তি/বজাৰ (ৰাণী সংৰক্ষিত বনাঞ্চল / গড়বন্ধা সংৰক্ষিত বনাঞ্চল)	বস্তি/বজাৰ আৰু বনাঞ্চল (ৰাণী সংৰক্ষিত বনাঞ্চল / গড়বন্ধা সংৰক্ষিত বনাঞ্চল)

উৎস ঃ বন বিভাগৰ কৰ্মী আৰু সম্প্ৰদায়ৰ সদস্যসকলৰ সৈতে আলোচনা

তালিকা— ১ (খ) ঃ মিকিৰপাৰা চকাৰ্ডো ই ডি চিৰ সকলো পৰিয়ালৰ বন উৎপাদনৰ মুঠ ঘৰুৱা চাহিদা

বনজ সাম্পদৰ নাম	সম্প্ৰদায়ৰ প্ৰয়োজন (বাৰ্ষিক কিঃ গ্ৰাঃ)	মন্তব্য
কাঠখৰি		
ঘৰৰ বাবে কাঠ		
সা-সঁজুলিৰ বাবে সৰু কাঠ		
খুঁটা/বাঁহ		
বনাঞ্চলৰ পৰা পশুখাদ্য		
কাঠ ভিন্ন বন উৎপাদন		
অন্যান্য (মাছ)		

৯.২ ঃ বন সুৰক্ষা বিষয়

৯.২.১ ঃ সুৰক্ষা সমস্যা

মিকিৰপাৰা চকাৰ্ডো ই ডি চিৰ বন সুৰক্ষাৰ বিষয়সমূহৰ সাৰাংশ তলত দিয়া হ'ল—

তালিকা ২ ঃ মিকিৰপাৰা চকাৰ্ডো ই ডি চিৰ সুৰক্ষা সমস্যা

সমস্যাৰ প্ৰকাৰ	প্ৰাসংগিকতা (হয়/নহয়)	গুৰুত্ব (হয়/ নহয়)
পশুচাৰণ— স্থানীয় জন্তু	হয়	হয়
পশুচাৰণ— অন্য এলেকাৰ জন্তু	নহয়	নহয়
অবৈধভাৱে কাঠকটা	হয়	
কাঠৰ চোৰাং বেহা	নহয়	
দুৰ্ঘটনাবশতঃ অগ্নিকাণ্ড	নহয়	
বনভূমিত বেদখল	নহয়	
অন্যান্য ঃ ৰাণী সংৰক্ষিত বনাঞ্চল আৰু গড়ভঙা সংৰক্ষিত বনাঞ্চলত চোৰাংকৈ আন বনজ সম্পদ চোৰ কৰা আৰু কাঠ কটা	হয়	হয়

উৎস ঃ বন বিভাগৰ কৰ্মী আৰু সম্প্ৰদায়ৰ সদস্যসকলৰ সৈতে আলোচনা

বনাঞ্চল নিম্নগামিতাৰ কাৰণ ঃ

ক) দীপৰ বিল এলেকাৰ উপৰি ৰাজ্যৰ বিভিন্ন প্ৰান্তৰ পৰা বনভোজ আদিৰ বাবে অহা ব্যক্তিৰ দ্বাৰা জল-প্ৰদূষণ। তদুপৰি, গুৱাহাটী মহানগৰীৰ জাবৰ-জোঁথৰ আদি এই ঠাইতে গোট পেলোৱাৰ বাবে বিভিন্ন ৰাসায়নিক আৰু খাৰুৱা দ্ৰব্যৰ নিষ্কাশন।

খ) অত্যধিক মাছধৰাৰ বাবে জলচৰ প্ৰাণী আৰু পৰিভ্ৰমী পক্ষীৰ প্ৰতি ভাবুকি।

গ) ৰাণী সংৰক্ষিত বনাঞ্চল আৰু গড়ভঙা সংৰক্ষিত বনাঞ্চলত আন বনজ সম্পদৰ চোৰাং বেহা কৰা আৰু কাঠকটাৰ বাবে হাতী, আন আন জন্তুৰ জীৱনলৈ ভাবুকি আৰু দীপৰ বিলৰ সংৰক্ষিত এলেকাৰ মানুহ আৰু জন্তুৰ সংঘাত বৃদ্ধি।

৯.২.২ঃ বনাঞ্চল ধ্বংসৰ কাৰণসমূহ

মিকিৰপাৰা চকাৰ্ডো ই ডি চিত সমূহীয়া চৰণীয়া পথাৰ নথকাত দীপৰ বিলৰ বন্যপ্ৰাণী সংমণ্ডলত অত্যধিকভাৱে পশুচাৰণৰ ঘটনা ঘটিছে।

৯.৩ ঃ বন উন্নয়ন পৰিকল্পনাৰ উপাদান

৯.৩.১ ঃ সুৰক্ষা পৰিকল্পনা

মিকিৰপাৰা চকাৰ্ডো পৰিবেশ-উন্নয়ন সমিতিৰ আলোচনামৰ্মে মিকিৰপাৰা চকাৰ্ডোৰ কাষৰীয়া অঞ্চলত অবৈধভাৱে মাছমৰা ৰোধ, মানুহ আৰু জন্তুৰ সংঘাত কৰা। জনবসতি ব্যৱস্থাপনা আৰু পৰিবেশ-পৰ্যটন আঁচনিত গুৰুত্ব আৰোপ কৰা হৈছে।

৯.৩.২ ঃ সুৰক্ষা পৰিকল্পনা ঃ গঁড়ৰ চোৰাং চিকাৰ দমন পৰিকল্পনা

সংৰক্ষণ আঁচনিৰ অধীনত মূলতঃ বন্যপ্ৰাণী আৰু বনাঞ্চল সংৰক্ষণ আঁচনিৰ অধীনত অবৈধভাৱে মাছমৰা ৰোধৰ বাবে আঁচনি লোৱা হৈছে। যিকোনো জলচৰ প্ৰাণী, থলুৱা আৰু পৰিভ্ৰমী পক্ষী ধৰা বা মৰা ৰোধ কৰিবৰ বাবে পৰিবেশ-উন্নয়ন সমিতিৰ সদস্যসকলৰ মাজত উদ্যম বৃদ্ধি কৰা।

বন্যপ্ৰাণী সুৰক্ষা ঃ

দীপৰ বিল বন্যপ্ৰাণী আশ্ৰয়থলীৰ সংৰক্ষণৰ বাবে নিম্নোক্ত বিষয়সমূহ আলোচনা কৰা হয়। বন বিভাগে স্থানীয় যুৱকৰ মাজৰ পৰা বেআইনীভাৱে মাছধৰা, থলুৱা আৰু পৰিভ্ৰমী পক্ষী আৰু আন আন জলচৰ প্ৰাণী ধৰা বা মৰা ৰোধ কৰিবৰ বাবে পহৰাদাৰী দল নিযুক্ত কৰিব পাৰে। তেওঁলোকক টৰ্চ্চ, বেটাৰী আদিৰ যোগান ধৰিব লাগিব। তথাপিও আৰু কিছুমান বিষয় জৰুৰী—

ক) প্ৰশিক্ষণ আৰু কৌশল

খ) বিজ্ঞানসন্মত প্ৰণালীৰ অভাৱ

সেয়ে —

ক) পহৰাদাৰী দলটোক অন্ততঃ এক নিম্নমানৰ মজুৰি/মাননি

খ) পহৰাদাৰী দলটোক গাঁৱৰ ভিডিপিৰ অন্তৰ্ভুক্ত কৰা

গ) পহৰাদাৰী দলটোৰ সদস্যসকলক বুটজোতা, পানীকোট, টৰ্চ্চ, বেটাৰী আদিৰ যোগান

ঘ) প্ৰতিমাহে পৰিবেশ-উন্নয়ন সমিতিৰ দ্বাৰা পহৰাদাৰী দলটোৰ কাম-কাজ নিৰীক্ষণ

বন সুৰক্ষা ঃ

পৰিবেশ-উন্নয়ন সমিতিৰ সমীক্ষাৰ পৰা জানিব পৰা গৈছে যে গাঁওবাসীয়ে তেওঁলোকৰ দৈনিক প্ৰয়োজনীয় কাঠখৰি, কাঠ আদিৰ বাবে অভয়াৰণ্যখনৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল নহয়। কিন্তু তেওঁলোক ৰাণী সংৰক্ষিত বনাঞ্চল আৰু গড়ভঙা সংৰক্ষিত বনাঞ্চল (কাঠখৰি, চৰণীয়া পথাৰ আৰু কাঠখৰিকে ধৰি আন আন কাঠ আদিৰ ব্যৱহাৰ আদি), যিবোৰ দীপৰ বিল বন্যপ্ৰাণী আশ্ৰয়থলীৰ সৈতে সংযুক্ত আৰু অনুমোদিত পৰিবেশ-সংযোগী এলেকা। এইখিনিতে উল্লেখ কৰিব পাৰি যে দীপৰ বিল বন্যপ্ৰাণী আশ্ৰয়থলীলৈ অহা হাতীৰ জাকবোৰৰ মূল আবাসথলী হৈছে ৰাণী সংৰক্ষিত বনাঞ্চল আৰু গড়ভঙা সংৰক্ষিত বনাঞ্চলহে। সেয়ে পাৰিপাৰ্শ্বিকতা আৰু পৰিবেশ-উন্নয়নৰ বাবে বন্যপ্ৰাণীৰ আশ্ৰয়থলীসমূহে নিম্নোক্ত কথাবোৰলৈ মন দিব লাগে—

১) পৰিবেশ-উন্নয়ন সমিতিৰ অধীনৰ পৰিয়ালবোৰক বিকল্প জীৱিকা হিচাপে গাহৰি পালন, কুকুৰা পালন, উদ্যানশস্য, ফুলৰ খেতি, বয়ন, চিলাই, মীনপালন, নাৰ্চাৰী আদিত উৎসাহিত কৰি বন্যপ্ৰাণী অভয়াৰণ্য আৰু মাছধৰাকে আদি কৰি আন আন বেআইনী কাম-কাজৰ পৰা বিৰত ৰখা।

২) পৰিবেশ-উন্নয়ন সমিতিয়ে ৰাইজৰ মাজত সজাগতা সৃষ্টি কৰি উপযুক্ত অনাময় ব্যৱস্থাৰ প্ৰৱৰ্তন কৰিব লাগিব।

৩) পৰিবেশ-উন্নয়ন সমিতিৰ অধীনৰ ঘৰবোৰত জৈৱ-গেছ, সৌৰ চুলা, এল পি জি আদি বিকল্প ইন্ধনৰ ব্যৱস্থা কৰা

৪) পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতিৰ অধীনৰ ঘৰবোৰত পোহৰৰ ব্যৱস্থা হিচাপে সৌৰ/বতাহ/বৰ্ণসংকৰ সমীকৰণ আদি বিকল্প শক্তিৰ ব্যৱস্থা কৰা

৫) উচ্চ উৎপাদনক্ষম জন্তু পোহা।

৬) পৰিবেশ-উন্নয়ন সমিতিয়ে গাঁওবাসী আৰু বহিৰাগতৰ চাল-চলনত সূক্ষ্ম দৃষ্টি ৰখা।

৭) অনুমতি অবিহনে অভয়াৰণ্যৰ ভিতৰত মাছধৰা সম্পূৰ্ণৰূপে বন্ধ কৰা।

৮) বন্যপ্ৰাণী সংৰক্ষণ বিধি, ১৯৭২ৰ অধীনত পৰিবেশ-উন্নয়ন সমিতিয়ে ৰাইজৰ মাজত সজাগতা সৃষ্টি কৰা আৰু যিকোনো হিংসাত্মক কাৰ্য হ'লে তুৰন্তে সংশ্লিষ্ট বিভাগত খবৰ দিয়া।

বসতিস্থান উন্নয়ন পৰিকল্পনা ঃ

দীপৰ বিল হৈছে ব্ৰহ্মপুত্ৰ উপত্যকাৰ নামনি অসমৰ ভিতৰতে এখন উল্লেখযোগ্য বিল; য'ত বিশ্বতে নিঃশ্চিহ্ন হ'বলৈ ধৰা স্পটবিলড পেলিকান, বৰটোকোলা আদি নানান পক্ষী পোৱা যায়। ই বৃহৎসংখ্যক পৰিভ্ৰমী চৰাই আৰু অসমৰ ভালেমান জলচৰ প্ৰাণীৰ আৱাসভূমি। ইয়াত ইতিমধ্যে ১২০বিধ স্থানীয় আৰু পৰিভ্ৰমী চৰাই, ৫০বিধ মাছ, ৮বিধ লুপ্তপ্ৰায় সৰীসৃপ, ১২বিধ সাপ, ২১বিধ জেঠী আৰু ১৯বিধ স্তন্যপায়ী প্ৰাণী ইতিমধ্যে চিনাক্ত কৰা হৈছে। তদুপৰি, বিৰল প্ৰজাতিৰ উদ্ভিদেৰে অভয়াৰণ্যখনৰ জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য চকুতলগা।

পৰিবেশ-উন্নয়ন সমিতিয়ে উদ্যানখনৰ আৱাসীৰ উন্নয়নৰ বাবে নিম্নোক্ত কামবোৰ কৰিব পাৰে—

১. পৰিবেশ-উন্নয়ন সমিতিৰ কৰ্মীয়ে বনাঞ্চল পৰিষ্কাৰ আৰু নিৰণিৰ বাবে সংশ্লিষ্ট কৰ্তৃপক্ষৰ ওচৰ চাপিব লাগে।

২. পৰিবেশ-উন্নয়ন সমিতিৰ কৰ্মীয়ে ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যানখনৰ বনকৰ্মীক সকলো ধৰণৰ প্ৰদূষণ নিয়ন্ত্ৰণ কৰাৰ ক্ষেত্ৰত সহযোগ আগবঢ়াব পাৰে।

নাৰ্চাৰী উন্নয়ন পৰিকল্পনা ঃ

বনানিকৰণৰ বাহিৰে নাৰ্চাৰী হৈছে জীৱন নিৰ্বাহৰ এক উৎকৃষ্ট পন্থা। ইয়াৰ বাবে ল'বলগীয়া পদক্ষেপ এনেধৰণৰ ঃ

১) পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতিয়ে পুলি উৎপাদনৰ বাবে ০.২৫ হেক্টৰ নাৰ্চাৰী স্থাপন কৰিব লাগে

২) প্ৰতিটো পুলি সমীপৰ সংমণ্ডলত ৫-৮ টকা দৰত আৰু তাতকৈও কিছু অধিক দৰত আন ঠাইত বিক্ৰী কৰিব পাৰে

৩) নাৰ্চাৰীত ফলৰ গছ, গুৰুত্বপূৰ্ণ উদ্ভিদ আৰু ঔষধি গছৰ পুলি উৎপাদন কৰিব লাগে

আৰ্দ্ৰভূমি সংৰক্ষণ পৰিকল্পনা ঃ

দীপৰ বিল বন্যপ্ৰাণী উদ্যানখন জলাহভূমি আৰু বিভিন্ন গছ-গছনি, জীৱ-জন্তুৰে পৰিবেশতন্ত্ৰৰ এক উৎকৃষ্ট উদাহৰণ। উদ্যানখন ঘাইকৈ স্পটবিলডগ পেলিকান, বৰটোকোলা আদি নানান পক্ষী পোৱা যায়। ই বৃহৎ

সংখ্যক পৰিভ্ৰমী চৰাই আৰু অসমৰ ভালেমান জলচৰ প্ৰাণীৰ ৰম্যভূমি। তদুপৰি, ই প্ৰব্ৰজনকাৰী আৰু ভালেমান বিলুপ্তপ্ৰায় পক্ষীৰো বিচৰণ ক্ষেত্ৰ।

কিন্তু এই জলাহভূমি ক্ৰমান্বয়ে নানান ভাবুকিৰ সন্মুখীন হৈছে। যেনে জলাহভূমিৰ আকাৰ লাহে লাহে কমি আহিছে, ইয়াৰ তলিখনত গেদ পৰি পানীৰ পৰিমাণ কমি আহিছে আৰু পুনি আদি জলজ উদ্ভিদে চানি ধৰিছে। দীপৰ বিল বন্যপ্ৰাণী উদ্যানখনৰ এই জলাহভূমি সংৰক্ষণৰ বাবে নিম্নোক্ত উপায় অৱলম্বন কৰিব পাৰি—

১) গাঁৱৰ জলাহভূমিসমূহৰ পৰা গেদ আঁতৰোৱা

২) গাঁৱৰ জলাহভূমিৰ পৰা কেৱল স্থানীয় মাছহে ধৰা

৩) জলসিঞ্চনৰ বাবে সিঞ্চন ব্যৱস্থা ব্যৱহাৰ কৰা

৪) কম পানীৰ প্ৰয়োজন হোৱা শস্য ৰোপণ

৫) পৰিবেশ-উন্নয়ন সমিতিয়ে উদ্যানখনৰ ভিতৰত কোনো ধৰণৰ মাছ ধৰা নিষিদ্ধ কৰা

৬) পৰিবেশতন্ত্ৰত জলাহভূমিৰ ভূমিকা সম্পৰ্কীয় তথ্য বাহিৰ কৰা

মানুহ-বন্যপ্ৰাণীৰ সংঘাত হ্ৰাসৰ পৰিকল্পনা ঃ

হাতী, বনৰীয়া ম'হ, বনগাহৰি আৰু অন্যান্য জন্তুৰ উপদ্ৰৱ হৈছে সচৰাচৰ ঘটি থকা ঘটনা। বন্যপ্ৰাণীৰে হোৱা অকস্মাৎ সংঘাতৰ ফলত মানুহৰ জীৱন আৰু সম্পত্তিৰ ক্ষতি কৰিছে। বন্যপ্ৰাণী-মানুহৰ সংঘাতৰ পৰিস্থিতি দূৰ কৰিবলৈ নিম্নোক্ত পৰামৰ্শসমূহ আগবঢ়োৱা হৈছে ঃ

(১) দলচ্যুত অথবা পথভ্ৰষ্ট বন্যপ্ৰাণীৰ ওপৰত দৃষ্টি ৰাখিবৰ বাবে বন বিভাগৰ দ্বাৰা টঙীঘৰ অথবা নিৰীক্ষণ টাৱাৰ স্থাপন কৰিব লাগে। এই টাৱাৰসমূহত নিৰীক্ষণৰ দায়িত্ব গাঁৱৰ লোকসকলক দিয়া উচিত

(২) ই ডি চিত বন্যপ্ৰাণীৰ আক্ৰমণ প্ৰতিৰোধ বাহিনী গঠন

(৩) এই বন্যপ্ৰাণী আক্ৰমণ প্ৰতিৰোধ বাহিনীক বিভাগৰ তৰফৰ পৰা নিয়মীয়াভাৱে টৰ্চলাইট, চাৰ্জিং লাইট, ফটকা আৰু কেৰাচিন যোগান ধৰা উচিত

(৪) প্ৰতিৰোধ বাহিনীৰ কাৰ্যকলাপ ই ডি চিয়ে নিয়মীয়াভাৱে নিৰীক্ষণ কৰিব লাগে

(৫) সকলো প্ৰকাৰৰ শস্য নিয়মীয়াভাৱে বীমা কৰিব লাগিব

(৬) বাহিনীটোৰ সকলো সদস্যক প্ৰধানমন্ত্ৰী সুৰক্ষা বীমা যোজনাৰ অধীনত সামৰি ল'ব লাগে

(৭) বন বিভাগে এককালীন সাহায্যৰ ধন বৃদ্ধি কৰিব লাগে

(৮) ক্ষতিপূৰণৰ ধন ক্ষতিগ্ৰস্ত পৰিয়ালসমূহক সহজ পদ্ধতিৰে মোকলাই দিয়াৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগে যাতে তেওঁলোকে দীৰ্ঘদিন অপেক্ষা কৰিব নালাগে

(৯) ই ডি চিৰ সভাপতি হিচাপে কোনো ব্যক্তিকে দুবাৰতকৈ অধিক কাৰ্যকালৰ দায়িত্ব দিব নালাগে। এবাৰত সভাপতিৰ কাৰ্যকাল সৰ্বাধিক ৩/৪ বছৰ হোৱা উচিত

গাঁৰৰ বাবে চৰণীয়া পথাৰৰ পৰিকল্পনা ঃ

পশুচাৰণ নিয়ন্ত্ৰণৰ বাবে নিম্নোক্ত পৰামৰ্শসমূহ আগবঢ়োৱা হৈছে ঃ

১) ই ডি চিয়ে পশুচাৰণ নিয়ন্ত্ৰণ/গোশালা, গাঁৰত চৰণীয়া স্থান গঢ়ি তোলা আৰু পশুখাদ্যৰ খেতিৰ বাবে নতুন পদ্ধতি গ্ৰহণ কৰিব পাৰে।

২) অধিক উৎপাদনশীল প্ৰজাতিৰ পশুধন আনি লাহে লাহে বৰ্তমান পশুধন আঁতৰাব পাৰি।

৩) বৃহৎ সংখ্যাত পশুধন পালন কৰা পৰিয়ালবিলাকৰ সা-সুবিধা ই ডি চিয়ে প্ৰত্যাহাৰ কৰিব পাৰে।

৪) বন বিভাগৰ দ্বাৰা গোশালা স্থাপনৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগিব।

৫) অধিক হাৰত দুগ্ধ উৎপাদন সম্পন্ন গাই পালনেৰে ই ডি চিয়ে দুগ্ধ উন্নয়নৰ কাৰ্যসূচী গ্ৰহণ কৰিব লাগিব।

৬) পৰৱৰ্তী পাঁচ বছৰৰ ভিতৰত ই ডি চিয়ে পশুচাৰণ সম্পূৰ্ণভাৱে বন্ধ কৰিবলৈ সচেতন পৰিকল্পনা গ্ৰহণ কৰিব লাগিব।

৭) সকলো পশুধনৰ টীকাকৰণ কৰিব লাগিব আৰু ই ডি চিয়ে এই বিষয়ে চোৱাচিতা কৰিব লাগিব। টীকাকৰণ নোহোৱা কোনো পশুধনক চৰিবলৈ দিয়া নহ'ব।

৮) তথ্য আৰু যোগাযোগ প্ৰযুক্তিৰ (আই চি টি) জৰিয়তে চৰণীয়া পথাৰৰ ধৰণ অধ্যয়ন কৰি নিৰাময়মূলক ব্যৱস্থাৰ পৰামৰ্শ আগবঢ়াব লাগিব।

পৰিৱেশ-পৰ্যটন পৰিকল্পনা

দীপৰ বিল বন্যপ্ৰাণী উদ্যানখন হৈছে গুৱাহাটীৰ আটাইতকৈ সমীপৰ অতি বিখ্যাত পৰিবেশ-পৰ্যটন কেন্দ্ৰ। দেশী আৰু বিদেশী উভয় পৰ্যটককে আকৰ্ষণ কৰিব পৰাকৈ উদ্যানখন জৈৱ-বৈচিত্ৰ্যত চহকী। এই বৈচিত্ৰ্যই দেশী-বিদেশী পৰ্যটকক অনায়াসে আকৰ্ষিত কৰে।

পৰিবেশ-পৰ্যটন কেন্দ্ৰ হিচাপে নিম্নোক্ত দিশসমূহলৈ আঙুলিয়াব পাৰি---

১) বন-বিভাগে কাজিৰঙা ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যানত বন্যপ্ৰাণী-পৰ্যটন বিষয়ক শিক্ষা প্ৰদানৰ সমল আছে।

২) পৰিবেশ-উন্নয়ন সমিতিয়ে পৰ্যটকক ঘৰত ৰাখি স্থানীয় পৰিবেশৰ চিনাকি দিব পাৰে।

৩) গাঁৰৰ ৰাইজে পৰ্যটকক ঘৰত ৰাখিব পৰাকৈ সুবিধাসমূহ বন বিভাগে দিব লাগিব।

৪) বন বিভাগ আৰু স্থানীয় লোকৰ সহযোগত পৰ্যটকক নিব পৰা কিছুমান বিশেষ স্থান উন্নীত কৰি লোৱা।

৫) এনে স্থানসমূহ বিভাগে সক্ৰিয়ভাৱে বিচাৰ কৰা দৰকাৰ।

৬) স্থানীয় আৰু বিদেশী ভাষাতো পৰ্যটকক গাইড দিব পৰাকৈ পৰ্যটন আৰু বিদেশী ভাষাৰ দখল।

৭) বাণিজ্যিকীকৰণ পৰ্যটন ৰোধ কৰা।

৮) আৱৰ্জনা নিষ্কাশন আৰু প্ৰদূষণ কৰিব পৰা যিকোনো সামগ্ৰী দীপৰ বিল বন্যপ্ৰাণী উদ্যানখনৰ ওচৰে-পাজৰে থাকিবলৈ দিব নালাগে।

৯) শব্দ- প্ৰদূষণ কৰিব পৰা যিকোনো মাধ্যম উদ্যানখনৰ বাবে ক্ষতিকৰ। এনে ব্যৱস্থাক উৎসাহ জনাব নালাগে।

১০। কৌশল ৰূপায়ণ, সময়-কাল আৰু বাজেট

১০.১.১ ভূমিকা আৰু দায়বদ্ধতা মেট্ৰিক্স

তিনিখন উপ-পৰিকল্পনা, যেনে জীৱিকা উন্নয়ন পৰিকল্পনা, গাঁও উন্নয়ন পৰিকল্পনা আৰু বন উন্নয়ন পৰিকল্পনাৰ বাবে এটা ভূমিকা আৰু দায়বদ্ধতাৰ মেট্ৰিক্স প্ৰস্তুত কৰা হৈছে। প্ৰতিটো উপ-পৰিকল্পনাৰ মেট্ৰিক্স পৃথক পৃথকভাৱে তলত দিয়া হ'ল ঃ

জীৱিকা উন্নয়ন পৰিকল্পনা

পক্ষসমূহ	পৰিকল্পনা	মানৱ সম্পদ	প্ৰশিক্ষণ	ধনৰ যোগান	উৎপাদন আৰু মূল্য সংযোজন	বিপণন	এম এণ্ড ই
ই ডি চি		✓			✓	✓	
এন জি অ'		✓			✓	✓	
দক্ষতা প্ৰদান সংস্থা		✓			✓		
বন বিভাগ		✓				✓	
সংশ্লিষ্ট বিভাগ		✓					

গাঁও উন্নয়ন পৰিকল্পনা

পক্ষসমূহ	ই ডি চি	বন বিভাগ	সংশ্লিষ্ট বিভাগ	এন জি অ'	প্ৰশিক্ষণ প্ৰতিষ্ঠান	ভাৰত চৰকাৰ/কৰ্প'ৰেট
সৌৰশক্তি		✓	✓			✓
সৌৰ/হাইব্ৰীড ষ্ট্ৰিট লাইট		✓	✓			✓
সিঞ্চন জলসিঞ্চন		✓	✓		✓	✓
ৰন্ধন গেছ		✓			✓	✓
শক্তিচালিত পাম্প		✓	✓			✓
প্ৰশিক্ষণ কেন্দ্ৰ		✓			✓	✓
ৰাজহুৱা সভাগৃহ আৰু ই ডি চি কাৰ্যালয়		✓				
পথ		✓	✓			
ৱাটছান (WATSAN)		✓	✓			✓
বিদ্যালয়		✓				
স্বাস্থ্য আন্তঃগাঁথনি		✓	✓		✓	✓
টেণ্ট হাউছ আৰু সৰঞ্জাম		✓	✓			✓
জৈৱ কৃষি/পচনসাৰ		✓	✓		✓	✓

বন উন্নয়ন পৰিকল্পা

পক্ষসমূহ	ই ডি চি	বন বিভাগ	সংশ্লিষ্ট বিভাগ	এন জি অ’	প্ৰশিক্ষণ প্ৰতিষ্ঠান	জিলা প্ৰশাসন
বন সংৰক্ষণ		✓				✓
বন্যপ্ৰাণী সংৰক্ষণ		✓	✓		✓	
বাসস্থান উন্নয়ন		✓	✓		✓	
নাৰ্চাৰী উন্নয়ন		✓			✓	
জলাশয় সংৰক্ষণ		✓				✓
মানুহ-বন্যপ্ৰাণী সংঘাত		✓				
চৰণীয়া পথাৰ নিয়ন্ত্ৰণ		✓	✓			
পৰিৱেশ-পৰ্যটন		✓	✓			

১০.২ বিত্ত আৰু বাজেট

তিনিখন উপ-পৰিকল্পনা মূলতঃ জীৱিকা উন্নয়ন পৰিকল্পনা, গাঁও উন্নয়ন পৰিকল্পনা আৰু বন উন্নয়ন পৰিকল্পনাৰ বাৰ্ষিক প্ৰয়োজনৰ ভিত্তিত ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাৰ বাবে বাজেট প্ৰস্তুত কৰা হয়। ইয়াৰ এখন তালিকা তলত দিয়া হ’ল।

ক্ৰমি নং	পৰিকল্পনা	পৰিমাণ (টকাত)	মন্তব্য
১	জীৱিকা উন্নয়ন পৰিকল্পনা		
২	গাঁও উন্নয়ন পৰিকল্পনা		
৩	বন উন্নয়ন পৰিকল্পনা		
	মুঠ		

জীৱিকা উন্নয়ন পৰিকল্পনা

ক্ৰমিক নং	কামৰ ভাগ	পৰিমাণ (টকাত)	মন্তব্য
১	দক্ষতা বিকাশ আৰু প্ৰশিক্ষণ		
২	দুগ্ধ উৎপাদন		
৩	হাঁহ/কুকুৰা/মীন পালন		
৪	কম্পিউটাৰ		
৫	ব্যৱসায়-বাণিজ্য		
৬	হস্তশিল্প		
৭	সা-সৰঞ্জাম		
৮	মূল্য সংযোজন আৰু প্ৰমাণ-পত্ৰ		
৯	পেকেজিং আৰু বিপণন		

১০	প্ৰশিক্ষণমূলক ভ্ৰমণ		
১১	আত্মসহায়ক গোট/যুটীয়া দায়বদ্ধ গোট/ক্লাষ্টাৰ গঠন আৰু ঋণ		
	মুঠ		

বাৰ্ষিক গাঁও উন্নয়ন পৰিকল্পনা

ক্ৰমিক নং	**কামৰ ভাগ**	**পৰিমাণ (টকাত)**	**মন্তব্য**
১	সৌৰশক্তি		
২	সৌৰ/হাইব্ৰিড ষ্ট্ৰিট লাইট		
৩	সিঞ্চন জলসিঞ্চন		
৪	ৰন্ধন গেছ		
৫	শক্তিচালিত পাম্প		
৬	প্ৰশিক্ষণ কেন্দ্ৰ		
৭	ৰাজহুৱা সভাগৃহ আৰু ই ডি চিৰ কাৰ্যালয়		
৮	পথ		
৯	ৱাটছান (WATSAN)		
১০	বিদ্যালয়		
১১	স্বাস্থ্য আন্তঃগাঁথনি		
১২	জৈৱিক কৃষি / পচন সাৰ		
১৩	টেণ্ট হাউছ / সা-সৰঞ্জাম		
	মুঠ		

বাৰ্ষিক বন উন্নয়ন পৰিকল্পনা

ক্ৰমিক নং	**কামৰ ভাগ**	**পৰিমাণ**	**মন্তব্য**
১	নাৰ্ছাৰী		
২	কাঠখৰিৰ বাবে গছ ৰোপণ		
৩	জলাশয় নিষ্কাশন		
৪	উপদ্ৰৱৰোধী বাহিনী		
৫	শস্য বীমা		
৬	জীৱন বীমা		
৭	পোহনীয়া জন্তু বীমা		
	মুঠ		

১০.৩ কৰ্ম আঁচনি আৰু ৰণকৌশল ঃ

ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাৰ লক্ষ্যত উপনীত হোৱাৰ বাবে তিনিওটা উপ-পৰিকল্পনা মূলতঃ গাঁও উন্নয়ন পৰিকল্পনা, বন উন্নয়ন পৰিকল্পনা আৰু জীৱিকা উন্নয়ন পৰিকল্পনাৰ কিছুমান হ্ৰস্বকালীন আৰু দীৰ্ঘকালীন কাৰ্যকৰী পৰিকল্পনা কৌশল থাকিব লাগিব। হ্ৰস্বকালীন কৌশল ০-৫ বছৰৰ বাবে আৰু দীৰ্ঘকালীন কৌশল ৫-১০ বছৰৰ বাবে গ্ৰহণ কৰিব লাগে।

জীৱিকা উন্নয়ন কৰ্মপৰিকল্পনা ঃ

জীৱিকা কৰ্মপৰিকল্পনা তিনিটা ভাগত ভগাব পাৰি— দক্ষতা, উৎপাদন আৰু বিপণন-মূল্য সংযোজন। ৰাইজৰ বাবে প্ৰথমে অতিশয় দৰকাৰী দক্ষতা। দক্ষতাৰ প্ৰয়োজন মূল পৰ্যায় আৰু অগ্ৰগতি পৰ্যায় হিচাপে চাব পাৰি। এবাৰ বাণিজ্য আৰু দক্ষতাৰ প্ৰয়োজন পূৰণ হোৱাৰ পাছত পুৰুষ-মহিলাসকলোৰে বাবে পৰ্যায়ক্ৰমে মূল দক্ষতা এবছৰৰ ভিতৰত প্ৰদান কৰিব লাগে। এই সময়ছোৱাত কিছু প্ৰশিক্ষাৰ্থীয়ে উৎপাদন আৰম্ভ কৰিব পাৰে। গুণগত মান আৰু মূল্যৰ ক্ষেত্ৰত উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ বজাৰযোগ্য মূল্যায়ন আৰু ব্ৰেণ্ড সৃষ্টি কৰিবৰ বাবে উৎপাদিত সামগ্ৰীসমূহ উপলব্ধ বজাৰলৈ নিয়াৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগে।

গাঁও উন্নয়ন কৰ্মপৰিকল্পনা ঃ

গাঁও উন্নয়ন কৰ্মপৰিকল্পনাক হ্ৰস্বকালীন আৰু দীৰ্ঘকালীন হিচাপে ভগাব পাৰি। হ্ৰস্বকালীন কৰ্মপৰিকল্পনাত সৌৰ বিদ্যুৎ, এল পি জি সংযোগ, ৰাজহুৱা সভাঘৰ আৰু প্ৰশিক্ষণ কেন্দ্ৰ নিৰ্মাণ আদিক সামৰি লোৱাৰ লগতে অনাময় ব্যৱস্থাৰ প্ৰয়োজনবোৰ পূৰণ কৰিব লাগিব। দীৰ্ঘম্যাদী পৰিকল্পনাত বিদ্যালয় গৃহ নিৰ্মাণ, স্বাস্থ্য ব্যৱস্থা আদিক সামৰি ল'ব লাগিব। কৃষি উৎপাদন বৃদ্ধিৰ বাবে জলসিঞ্চনৰ স্প্ৰিংকালৰ, পাৱাৰ পাম্প আদি সহ উন্নত যন্ত্ৰপাতি আৰু সা-সঁজুলি প্ৰদান কৰিব লাগিব।

বন উন্নয়ন কৰ্মপৰিকল্পনা ঃ

বন উন্নয়ন কাৰ্যকৰী পৰিকল্পনা হ্ৰস্বকালীন পৰিকল্পনা আৰু দীৰ্ঘকালীন পৰিকল্পনাৰে গঠিত। হ্ৰস্বকালীন পৰিকল্পনাৰ ভিতৰত বন সুৰক্ষা স্কোৱাডৰ গঠন আৰু সুৰক্ষা, নাৰ্ছাৰী উন্নয়ন, জলাশয়ৰ পৰা বালি আঁতৰ কৰা, বন্যপ্ৰাণীৰ উপদ্ৰৱ প্ৰতিৰোধী স্কোৱাড, টঙীঘৰ নিৰ্মাণ আৰু খৰিৰ বাবে গছ ৰোপণ আদি অন্তৰ্ভুক্ত। দীৰ্ঘকালীন পৰিকল্পনাৰ ভিতৰত বৃক্ষৰোপণ, শস্যৰ উন্নতি আৰু বাসস্থান উন্নতি সামৰি লোৱা হৈছে।

১০.৪ প্ৰতিষ্ঠান নিৰ্মাণ, নেটৱৰ্কিং আৰু অংশীদাৰিত্ব

পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতি (ই ডি চি) ঃ আন্তঃগাঁথনিৰ সম্পদ সৃষ্টি আৰু গাঁও আৰু বনভূমি উন্নয়নৰ কাৰণে সমল কেন্দ্ৰ হিচাপে ই ডি চিক গঢ়ি তুলিব লাগিব। প্ৰস্তাৱিত ই ডি চি কাৰ্যালয়ত ৰাজহুৱা সভাগৃহৰ লগতে আধুনিক সা-সুবিধা যেনে কম্পিউটাৰ, টিভি, জেনেৰেটৰ আদি থাকিব লাগিব। কম্পিউটাৰ ব্যৱহাৰ, তথ্য/হিচাপ ৰখা আৰু আপডেট কৰা আদি কামৰ বাবে প্ৰশিক্ষণ কাৰ্যসূচীৰ জৰিয়তে ই ডি চি সদস্যসকলৰ দক্ষতা বৃদ্ধি কৰিব লাগে। ই ডি চি কাৰ্যালয়টো সমল কেন্দ্ৰ আৰু প্ৰশিক্ষণ কেন্দ্ৰলৈ উন্নত কৰিব লাগে। ই ডি চিৰ সদস্যসকলৰ নেটৱৰ্কিং দক্ষতা উন্নত কৰা আৰু চৰকাৰী আঁচনি সন্দৰ্ভত সজাগতা গঢ়াৰ ব্যৱস্থা কৰাৰ লগতে অংশীদাৰিত্বৰ বিষয়ে তথ্য প্ৰদান কৰিব লাগে।

পৰিশিষ্ট তালিকা

পৰিশিষ্ট নম্বৰ	শিৰোনাম
I (ক)	ভাৰতত ই ডি চিৰ অৱস্থানৰ মানচিত্ৰত
I (খ)	মিকিৰপাৰা চকাৰ্ডো ই ডি চিৰ অৱস্থান মানচিত্ৰ
II	ই ডি চিৰ প্ৰৱেশ পথৰ মানচিত্ৰ
III (ক)	ই ডি চিৰ পঞ্জীকৰণ প্ৰমাণ-পত্ৰ
III (খ)	চুক্তি/সিদ্ধান্ত-ৰ প্ৰতিলিপি
IV	মিকিৰপাৰা চকাৰ্ডো ই ডি চিৰ কাৰ্যকৰী সদস্যসকল
V	মিকিৰপাৰা চকাৰ্ডো ই ডি চিৰ কাৰ্যকৰী সদস্যসকলৰ সমূহীয়া আলোকচিত্ৰ
VI	পি আৰ এ আৰু এফ জি ডিৰ সময়ত উপস্থিত থকা সদস্যৰ তালিকা (স্বাক্ষৰিত তালিকা)
VII (ক)	মিকিৰপাৰা চকাৰ্ডো ই ডি চিৰ সম্প্ৰদায়ৰ মানচিত্ৰ
VII (খ)	মিকিৰপাৰা চকাৰ্ডো ই ডি চিৰ সম্পদৰ মানচিত্ৰ
VII (গ)	মিকিৰপাৰা চকাৰ্ডো ই ডি চিৰ বাধা-বিপদৰ মানচিত্ৰ
VII (ঘ)	ভেন ডায়েগ্ৰাম
VIII	প্ৰাৰম্ভিক কাৰ্যকলাপ
IX (ক)	মিকিৰপাৰা চকাৰ্ডো ই ডি চিৰ প্ৰশিক্ষণৰ তালিকা (প্ৰস্তাৱিত)
X	আলোকচিত্ৰ
XI	জি পি এছ সমন্বয়
XII	এছ ডি পি প্ৰতিবেদন

পৰিশিষ্ট - I (ক)

ভাৰতত ই ডি চিৰ অৱস্থান মানচিত্ৰ

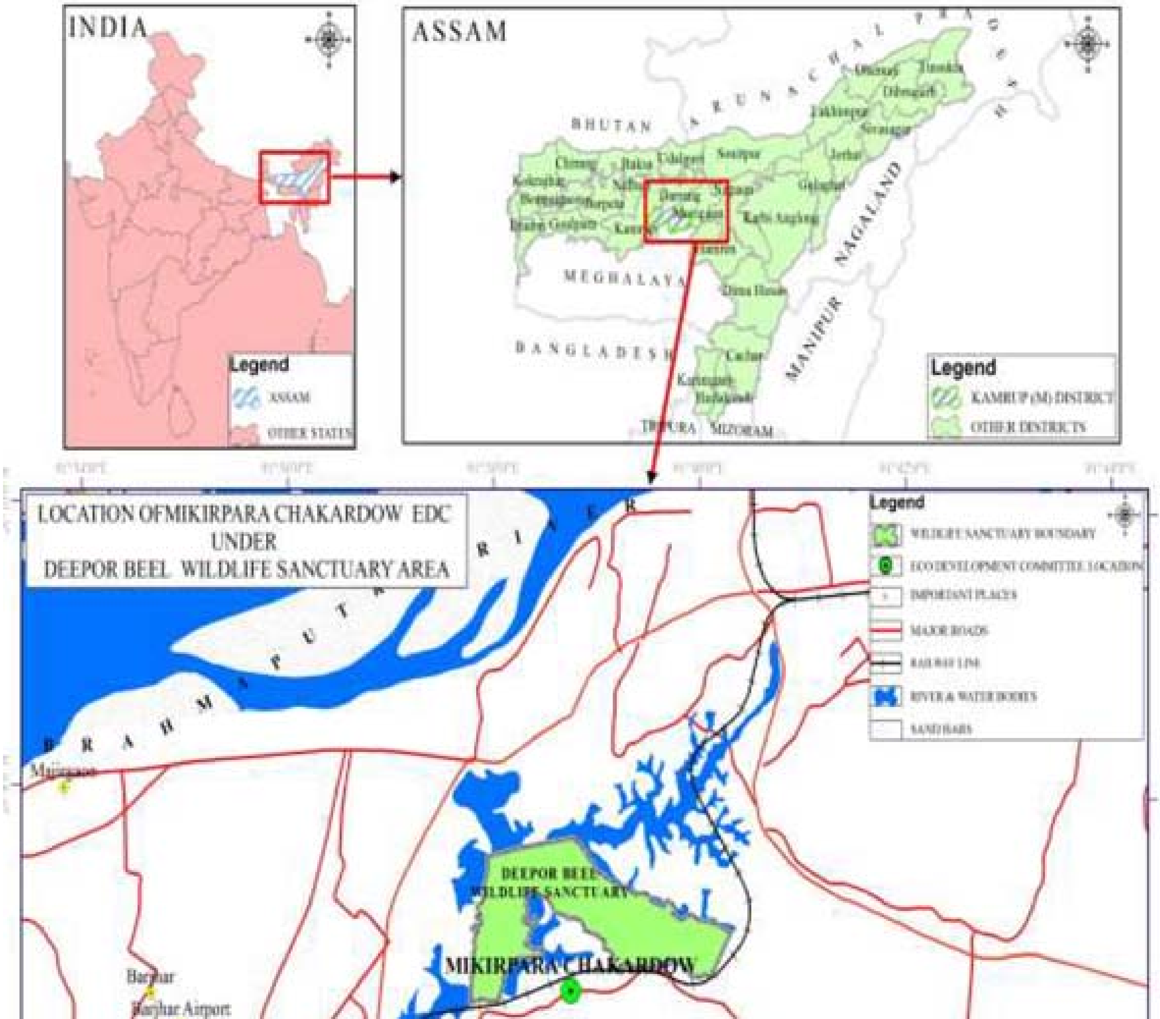

পৰিশিষ্ট - I (খ)

মিকিৰপাৰা চকার্ডো ই ডি চিৰ অৱস্থান মানচিত্র

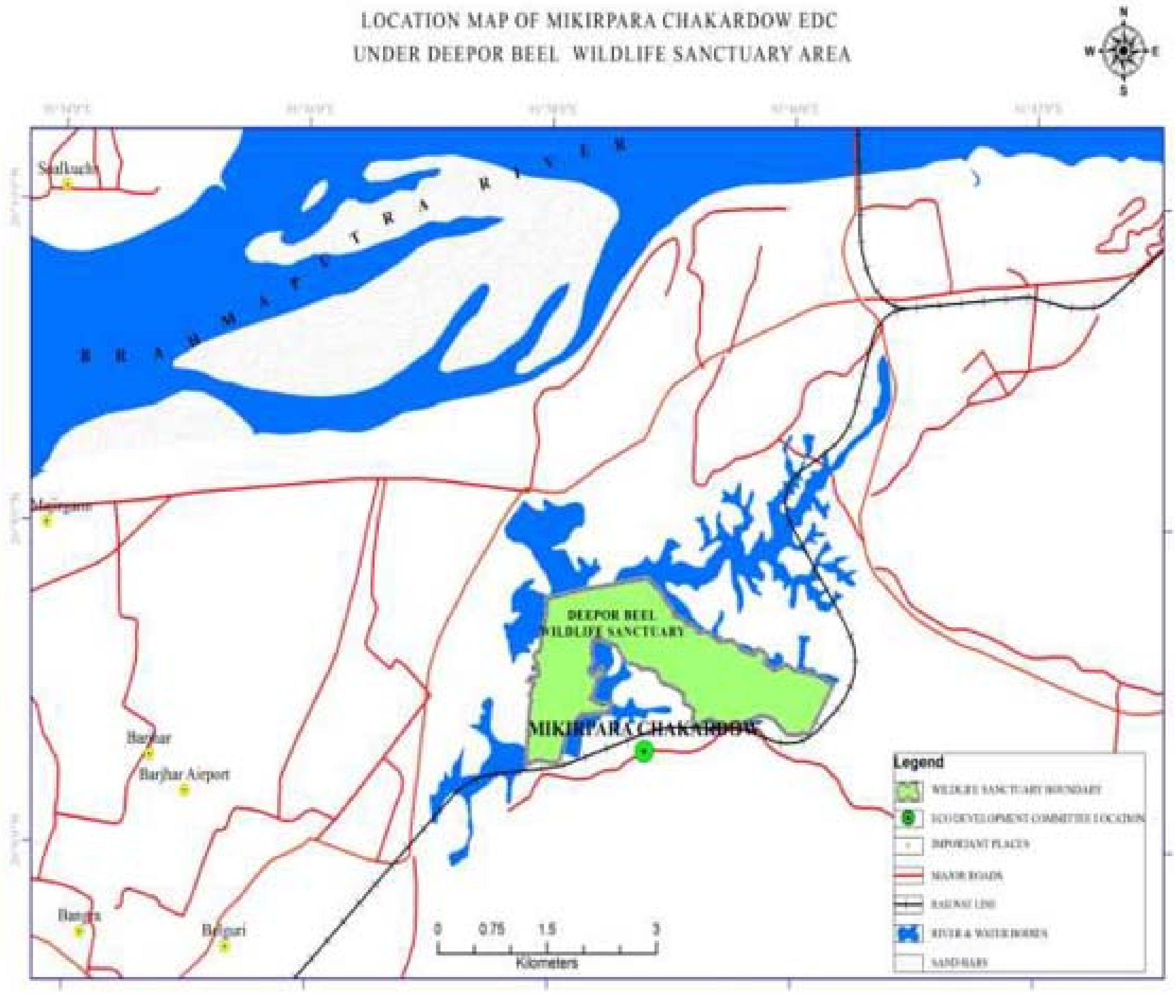

পৰিশিষ্ট - II

ই ডি চিৰ প্ৰৱেশ পথৰ মানচিত্ৰ

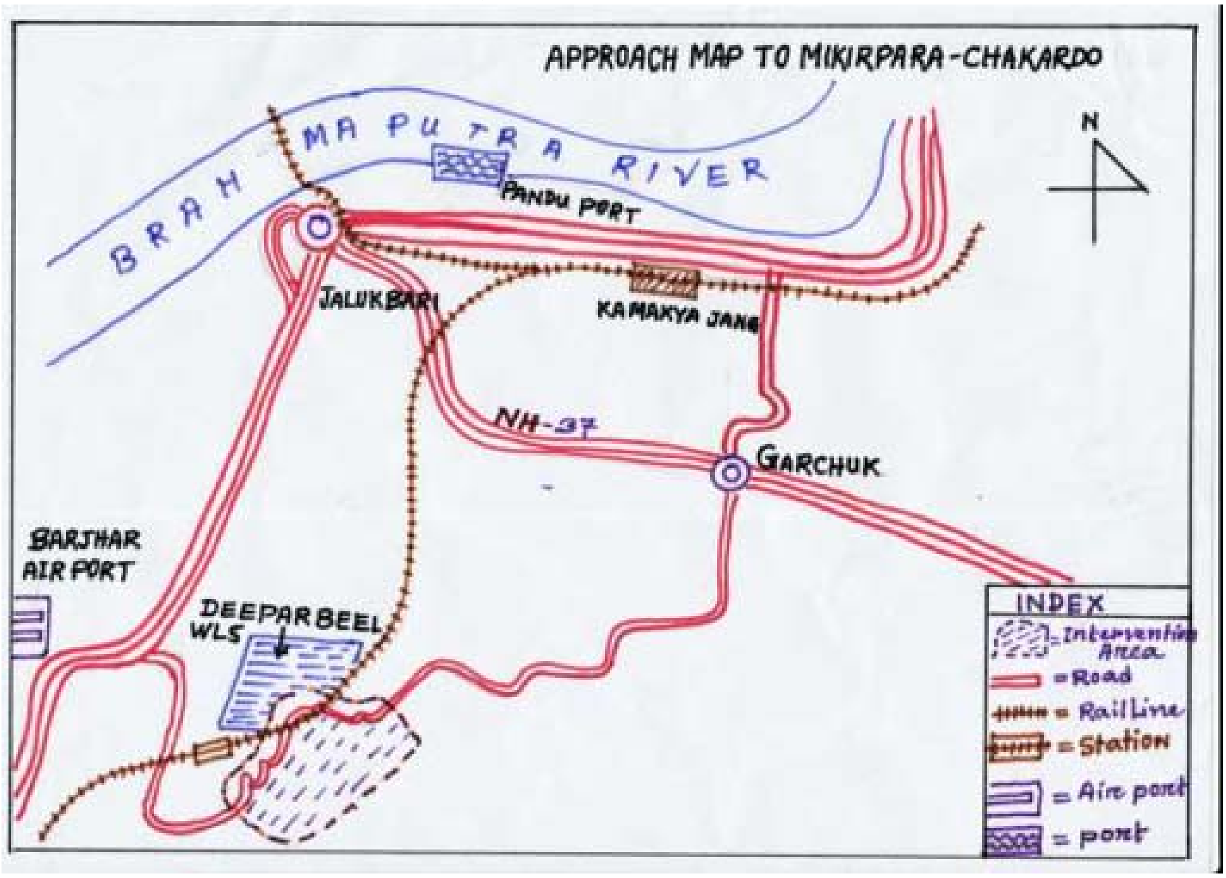

পৰিশিষ্ট - III (ক)

ই ডি চিৰ পঞ্জীকৰণ প্ৰমাণ-পত্ৰ

GOVERNMENT OF ASSAM

ENVIRONMENT AND FOREST DEPARTMENT

OFFICE OF THE DIRECTOR

KAZIRANGA TIGER RESERVE

BOKAKHAT,ASSAM

CERTIFICATE OF REGISTRATION OF ECO DEVELOPMENT COMMITTEE

Registration No.KNP/FG.761/EDC/RC/GWL/2016-17/08,   Date.03/10/2016

MIKIRPARA CHAKARDO Eco-Development Committee of Guwahati Wildlife Division under **DEEPAR BEEL WILDLIFE SANCTUARY** is hereby registered under the provisions of rule 7(vii) of Assam Joint (People's Participation) Forestry Management Rules, 1998.

The Registration of the Eco-Development Committee has been done to encourage people for conservation & protection of Forests & Wildlife and implementation of developmental works in the fringe villages situated around Deepar Beel Wildlife Sanctuary.

(Dr.Satyendra Singh,IFS)

Director,
Kaziranga National Park
Bokakhat:785612:Assam

পৰিশিষ্ট - III (খ)

চুক্তি/সিদ্ধান্ত-ৰ প্ৰতিলিপি

পৰিশিষ্ট - IV

মিকিৰপাৰা চকার্ডো ই ডি চিৰ কাৰ্যকৰী সদস্যসকল

Mikirpara Chakardo Eco Development Committee					
SL.No.	Name	Age	Educational Qualification	Address & Ph No	Designation
1	Sri Bakul Rongpi	40 Yrs	BA	S/o Lt. Ramcharan Rongpi, Vill- Mikirpara Chakardo,PO/PS-Azara, Guwahati-17, Dist-Kamrup(M), Assam. Mob# 8876362878	President
2	Sri Kaushik Phookan	35 Yrs	B.Tech	S/o Shree Tarun Phookan, H/No-37, Namgharpath, Lakhiminagar, Hatigaon, Guwahati-38, Kamrup (M), Assam. Mob# 9707796270	Member Secretary
3	Smt Dipali Kalita	43 Yrs	HSLC	W/o Niren Kalita, Vill- Mikirpara Chakardo,PO/PS-Azara, Guwahati-17, Dist-Kamrup(M), Assam. Mob# 9954981364	Treasurer
4	Sri Bhupen Ingti	38 Yrs	HS	S/o Lt. Lohit Ingti, Vill- Mikirpara Chakardo,PO/PS-Azara, Guwahati-17, Dist-Kamrup(M), Assam. Mob# 9707834180	Member
5	Sri Ashok Thapa	49 Yrs	4th Pass	S/o Lt. Gomar Thapa, Vill- Deosutal, Mikirpara Chakardo,PO/PS-Garchuk, Guwahati-17, Dist-Kamrup(M), Assam. Mob# 9864124074	Member
6	Smt Lilima Das	41 Yrs	9th Pass	W/o Rajat Ch. Das, Vill- Mikirpara Chakardo,PO/PS-Azara, Guwahati-17, Dist-Kamrup(M), Assam. Mob# 7896712616	Member
7	Smt. Binu Rabha	40 Yrs	9th Pass	W/o Subarna Rabha, Vill- Mikirpara Chakardo,PO/PS-Azara, Guwahati-17, Dist-Kamrup(M), Assam. Mob# 7896470949	Member
8	Sri Gautam Das	32 Yrs	9th Pass	S/o Sri Ganesh Das, Vill- Mikirpara Chakardo,PO/PS-Azara, Guwahati-17, Dist-Kamrup(M), Assam. Mob# 8724826273	Member
9	Smt. Putuli Medhi	35 Yrs	4th Pass	W/o Lohit Medhi, Vill- Mikirpara Chakardo,PO/PS-Azara, Guwahati-17, Dist-Kamrup(M), Assam. Mob# 8724020892	Member
10	Smt. Mihati Ingti	44 Yrs	HSLC	W/o Lt. Anil Ingti, Vill- Mikirpara Chakardo,PO/PS-Azara, Guwahati-17, Dist-Kamrup(M), Assam. Mob# 9678194751	Member
11	Sri Bimal Medhi	48 Yrs	HS	S/o Lt. Harisaran Medhi, Vill-Mikirpara Chakardo,PO/PS-Azara, Guwahati-17, Dist-Kamrup(M), Assam. Mob# 8011693911	Adviser
12	Sri Sygrib Bay	65 Yrs	HSLC	S/o Lt. Maniram Bay, Vill-Mikirpara Chakardo,PO/PS-Azara, Guwahati-17, Dist-Kamrup(M), Assam. Mob# 9954056406	Adviser
13	Sri Kalia Ingti	61 Yrs	5th Pass	S/o Lt. Suren Ingti, Vill-Mikirpara Chakardo,PO/PS-Azara, Guwahati-17, Dist-Kamrup(M), Assam.	Adviser

President
Mikirpara Chakardo Eco-Development C
Deepar Beel, Guwahati-17

Member Secretary
Mikirpara Chakardo Eco-Development Committee
Deepar Beel, Guwahati-17

ক্ৰমশঃ....

পৰিশিষ্ট - V

মিকিৰপাৰা চকার্ডো ই ডি চিৰ কার্যকৰী সদস্যসকলৰ সমূহীয়া আলোকচিত্র

বাঁওফালৰ পৰা থিয় হৈ ঃ ১। কৌশিক ফুকন ২। কালিয়া ইংতি ৩। সিগ্রিব বে
৪। অশোক থাপা ৫। বিমল মেধি ৬। অৰবিন্দ ইংতি ৭। বকুল ৰংপি ৮। ভূপেন ইংতি , বহি বাঁওফালৰ পৰা ঃ ১। দীপালি কলিতা ২। পুতুলি মেধি ৩। লিলিমা দাস ৪। বিনু ৰাভা ৫। মিনতি ইংতি

পৰিশিষ্ট - VI

পি আৰ এ আৰু এফ জি ডিৰ সময়ত উপস্থিত থকা সদস্যৰ তালিকা (স্বাক্ষৰিত তালিকা)

17th March 2017 FGD/PRA.

Sl no.	Name	Address	Phone No.	Signature
1	Bhupen Singh	Chakardo	9707834180	[illegible]
2	[illegible]	[illegible]		
3	Sasupna Roy	Chokordo	970794591[illegible]	Sasupna Roy
4	[illegible]	[illegible]	9127260731	[illegible]
5	Miss Moina	Chokordo	[illegible]	[illegible]
6	[illegible]	চকৰ্দো [illegible]	9678732107	[illegible]
7.	[illegible]	[illegible]		
8/	[illegible]	[illegible]		
9/	[illegible]	[illegible]		
10/	[illegible]	[illegible]		
11	[illegible]	চকৰ্দো	9706113226	[illegible]
12/	[illegible]		8011096[illegible]	
13	G.N. Ronghi	Chakardo	[illegible]	G Ronghi
14	Rakul Bingi	Chakardo	8[illegible]631285	[illegible]
15	[illegible]	চকৰ্দো	9121201399	[illegible]
16	Buddha Ronghi	[illegible]	96136882[illegible]	B.R
17	[illegible]			
18	[illegible]	[illegible]	967809 [illegible]	
19/	[illegible]	[illegible]		
20/	Senali Singh	[illegible]		
21/	[illegible]	"		
22/	[illegible]	"		
23/	[illegible]	"		
24	[illegible]	✓		
25	[illegible]	✓		
26	[illegible]			
27	[illegible]	চকৰ্দো [illegible]		
28	[illegible]	"		
29	[illegible]	"		
30	[illegible]	"		
31	[illegible]	[illegible]	9954981364	

Contd ...

FGD/PRA 17th March'2017

Sl	Name	Address	Phone No.	Signature
32	শ্রী [illegible] দেবী	ঢেকাদৌ [illegible]		
33	শ্রী হেমা দেবী	"		
34	শ্রী [illegible]			
35	শ্রী [illegible]	[illegible]		
36	শ্রী [illegible]	"		
37	শ্রী [illegible]			
38	[illegible]			
39	শ্রী তুলসী দাস	ডিকিরপার ঢেকাদৌ		
40	শ্রী দুর্গাবতী দাস	"		
41	শ্রী লক্ষ্মী রাভা	"		
42	শ্রী [illegible]	[illegible]		
43	শ্রী [illegible]	[illegible]		
44/	শ্রী [illegible]	ডিকিরপার ঢেকাদৌ		
45/	শ্রী বিজয় ইংতি	ডিকিরপার ঢেকাদৌ		
46	শ্রী [illegible]	ঢেকাদৌ [illegible]		
47	শ্রী [illegible]	" "		
48	শ্রী [illegible]			
49	শ্রী [illegible]			
50	শ্রী [illegible] রায় [illegible]			
51	শ্রী [illegible] দাস			
52	শ্রী [illegible]	([illegible]) [illegible]		
53	শ্রী [illegible]			
54	শ্রী [illegible] চক্রবর্তী			
55	শ্রী বিনীতা ইংতি			
56	শ্রী [illegible] ইংতি			
57	শ্রী [illegible] রাভা			
58	শ্রী [illegible] দেবী			

Contd ...

Sl	Name	Address	Phone no.	Signature
59	[illegible]			
60	শ্ৰী [illegible]	চকোৰ্টে		
61	শ্ৰী [illegible]	চকোৰ্টে		
62	[illegible]	চকোৰ্টে		
63	শ্ৰী [illegible]	চকোৰ্টে		
64	শ্ৰী [illegible]	চকোৰ্টে		
65	শ্ৰী [illegible]	মিকিৰপাৰা চকৰ্টো		
66	শ্ৰী বেৰাতি কুলিতা	মিকিৰপাৰা চকৰ্টো		
67	শ্ৰী কৰবী ইংতি	চকৰ্টো		
68	শ্ৰী ৰাবিতা ইংতি	চকৰ্টো		
69	শ্ৰী জুৰি ইংতি	"		
70	শ্ৰী [illegible]	"		
71	[illegible]			
71	[illegible]	"		
72	Lolit ongty	"		
73	Jiban ongtu	"		
74	Sri Bijoy ongty	"		
75	[illegible] ইংতি	"		
76	শ্ৰী [illegible]	চকৰ্টো		
77	মুকুল কলিতা	চকৰ্টো আপাৰা		
78	Manoj Sarma	RGVN		
79	Gyanamanee Borthakur	RGVN		[signature]
80	Kaushik Phookan	Ranger, DWL		[signature]
81	Sangeeta Borah	RGVN		[signature]
82	Akanghlu Borthakur	RGVN		[signature]
83	Nirmali Baruah	RGVN		
84	Rekha Yadav	RGVN		[signature]
85	Jadav Sarma	RGVN	9859508258	[signature]
86				

পৰিশিষ্ট - VII (ক)

মিকিৰপাৰা চকাৰ্ডো ই ডি চিৰ সম্প্ৰদায়ৰ মানচিত্ৰ

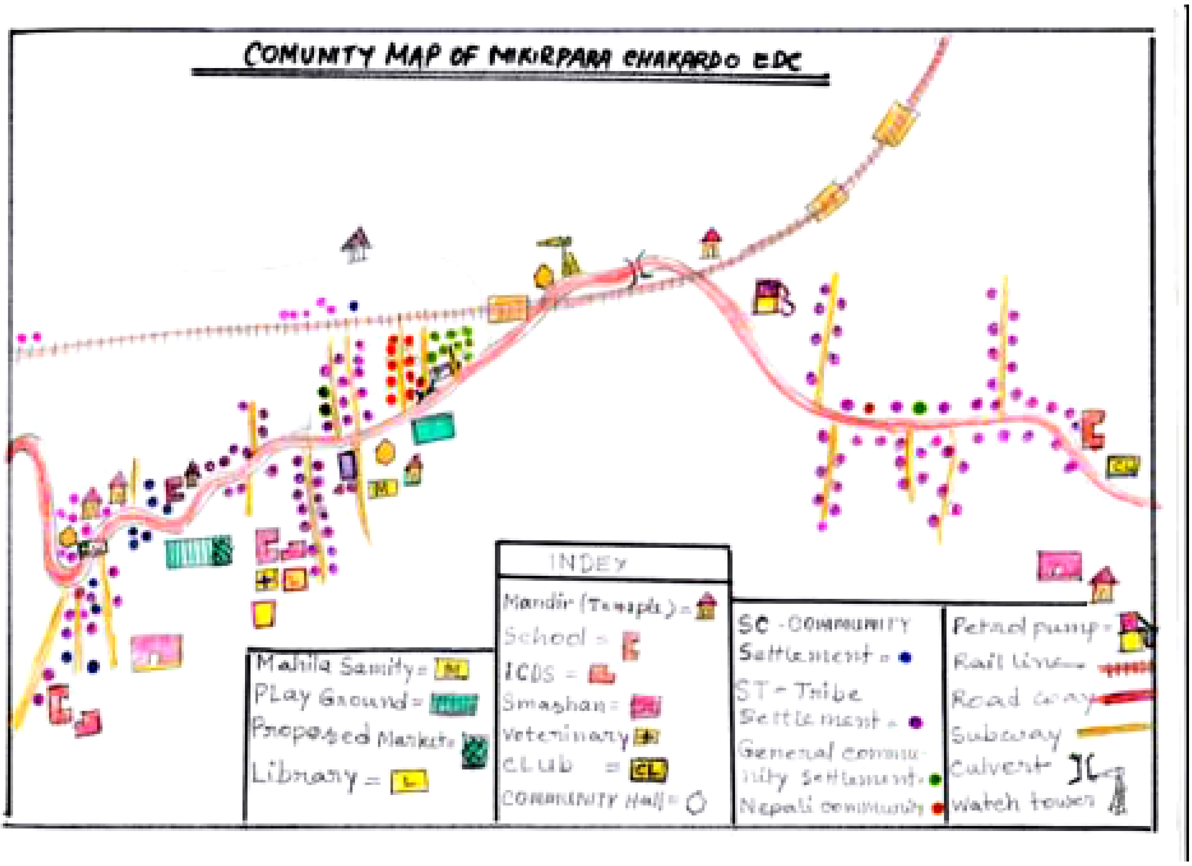

ক্ৰমিক নং	অংশগ্ৰহণকাৰীৰ নাম	ঠিকনা	মোবাইল নম্বৰ
১	মিনতি ইংতি	চকাৰ্ডো	৯৬৭৮১৯৪৭৫১
২	বকুল ৰংপি	চকাৰ্ডো	৮৮৭৬৩৬২৮৭৮
৩	কৌশিক ফুকন	চকাৰ্ডো	৯৭০৭৭৯৬২০
৪	সিগ্ৰিব বে	চকাৰ্ডো	৯৯৫৪০৫৬০৬

টোকা ঃ পি আৰ এ মানচিত্ৰায়নৰ সময়ত অংশগ্ৰহণ কৰাসকলৰ বিতং তালিকা পৰিশিষ্ট-**VI**ত দিয়া হৈছে।

পৰিশিষ্ট - VII (খ)

মিকিৰপাৰা চকাৰ্ডো ই ডি চিৰ সম্পদৰ মানচিত্ৰ

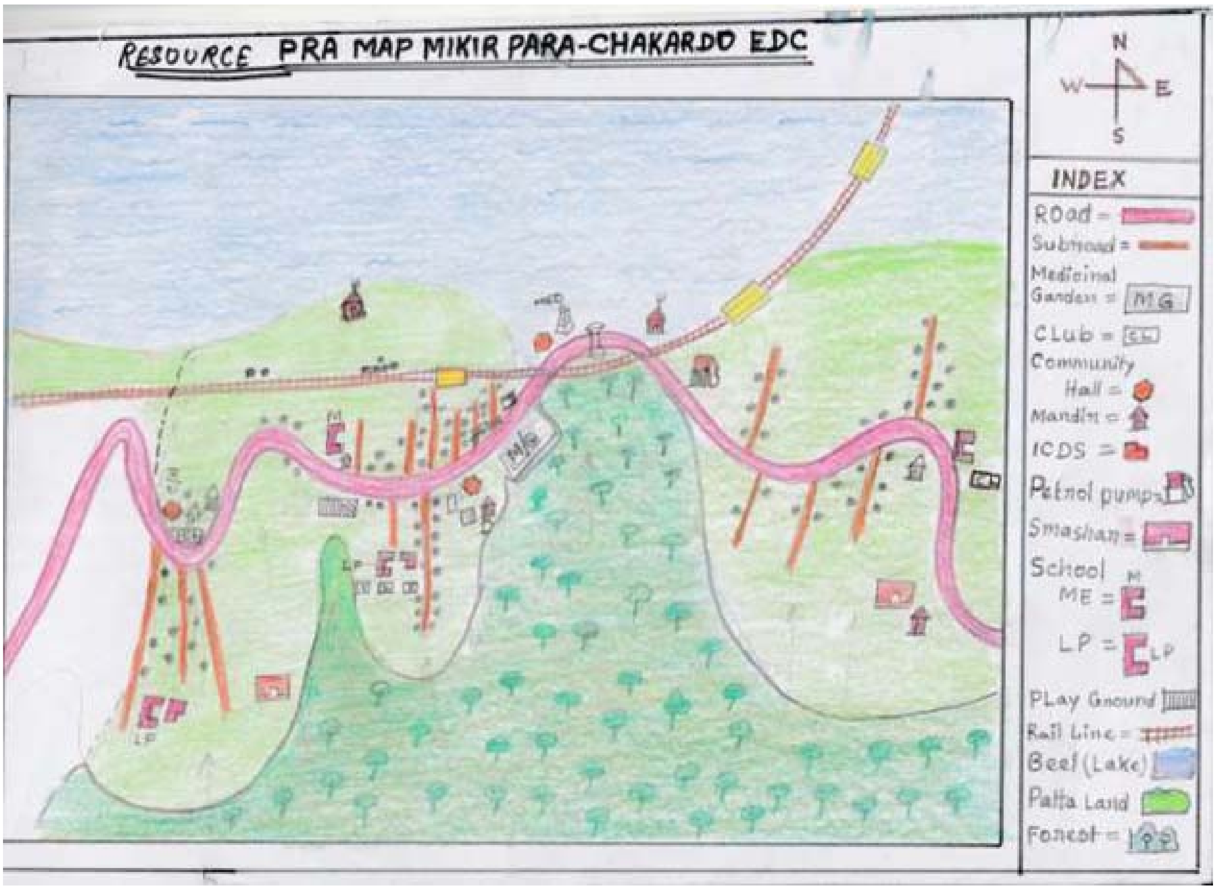

ক্ৰমিক নং	অংশগ্ৰহণকাৰীৰ নাম	ঠিকনা	মোবাইল নম্বৰ
১	মিনতি ইংতি	চকাৰ্ডো	৯৬৭৮১৯৪৭৫১
২	বকুল ৰংপি	চকাৰ্ডো	৮৮৭৬৩৬২৮৭৮
৩	কৌশিক ফুকন	চকাৰ্ডো	৯৭০৭৭৯৬২০
৪	সিগ্ৰিব বে	চকাৰ্ডো	৯৯৫৪০৫৬০৬

টোকা ঃ পি আৰ এ মানচিত্ৰায়নৰ সময়ত অংশগ্ৰহণ কৰাসকলৰ বিতং তালিকা পৰিশিষ্ট-**VI**ত দিয়া হৈছে।

পৰিশিষ্ট - VII (গ)

মিকিৰপাৰা চকাৰ্ডো ই ডি চিৰ বাধা-বিপদৰ মানচিত্ৰ

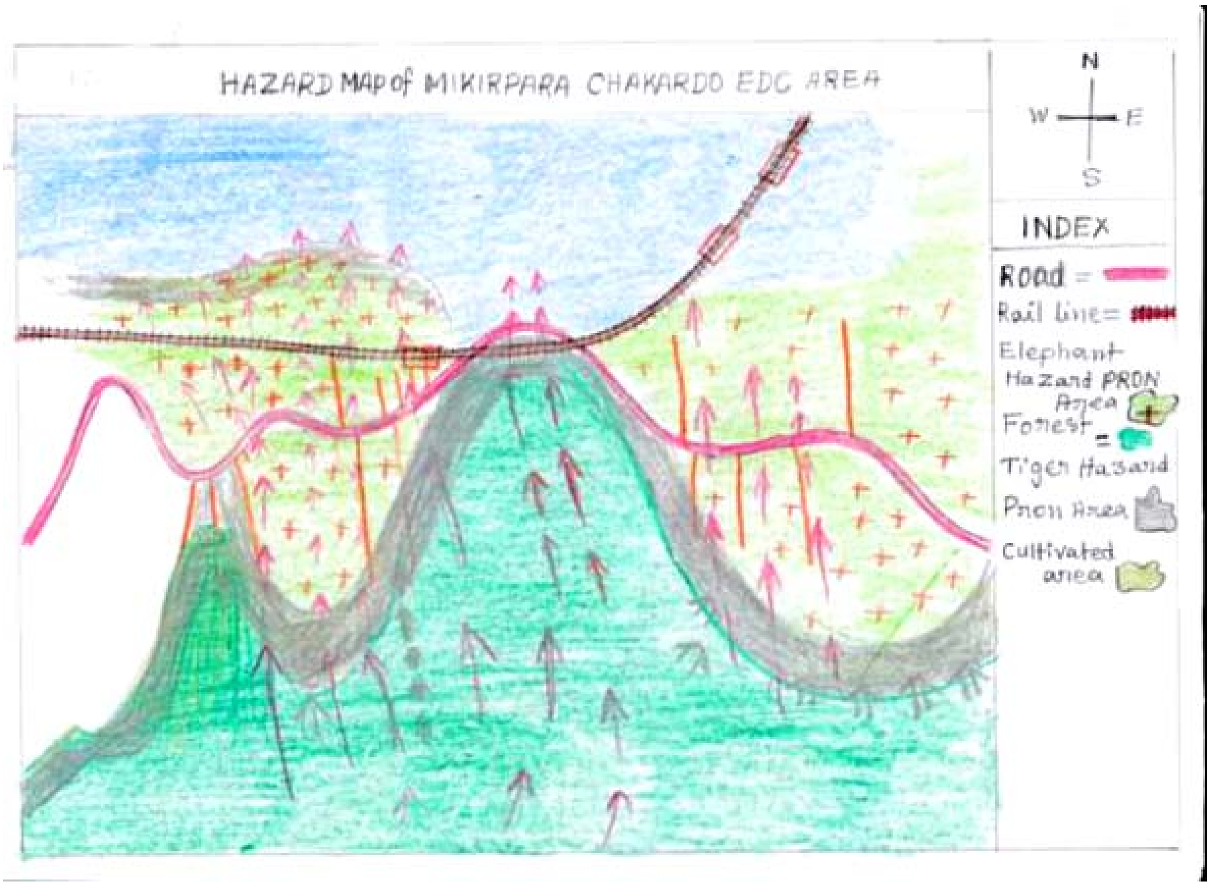

ক্ৰমিক নং	অংশগ্ৰহণকাৰীৰ নাম	ঠিকনা	মোবাইল নম্বৰ
১	মিনতি ইংতি	চকাৰ্ডো	৯৬৭৮১৯৪৭৫১
২	বকুল ৰংপি	চকাৰ্ডো	৮৮৭৬৩৬২৮৭৮
৩	কৌশিক ফুকন	চকাৰ্ডো	৯৭০৭৭৯৬২০
৪	সিগ্ৰিব বে	চকাৰ্ডো	৯৯৫৪০৫৬০৬

টোকা ঃ পি আৰ এ মানচিত্ৰায়নৰ সময়ত অংশগ্ৰহণ কৰাসকলৰ বিতং তালিকা পৰিশিষ্ট-**VI**ত দিয়া হৈছে।

পৰিশিষ্ট - VII (ঘ)

ভেন ডায়েগ্ৰাম

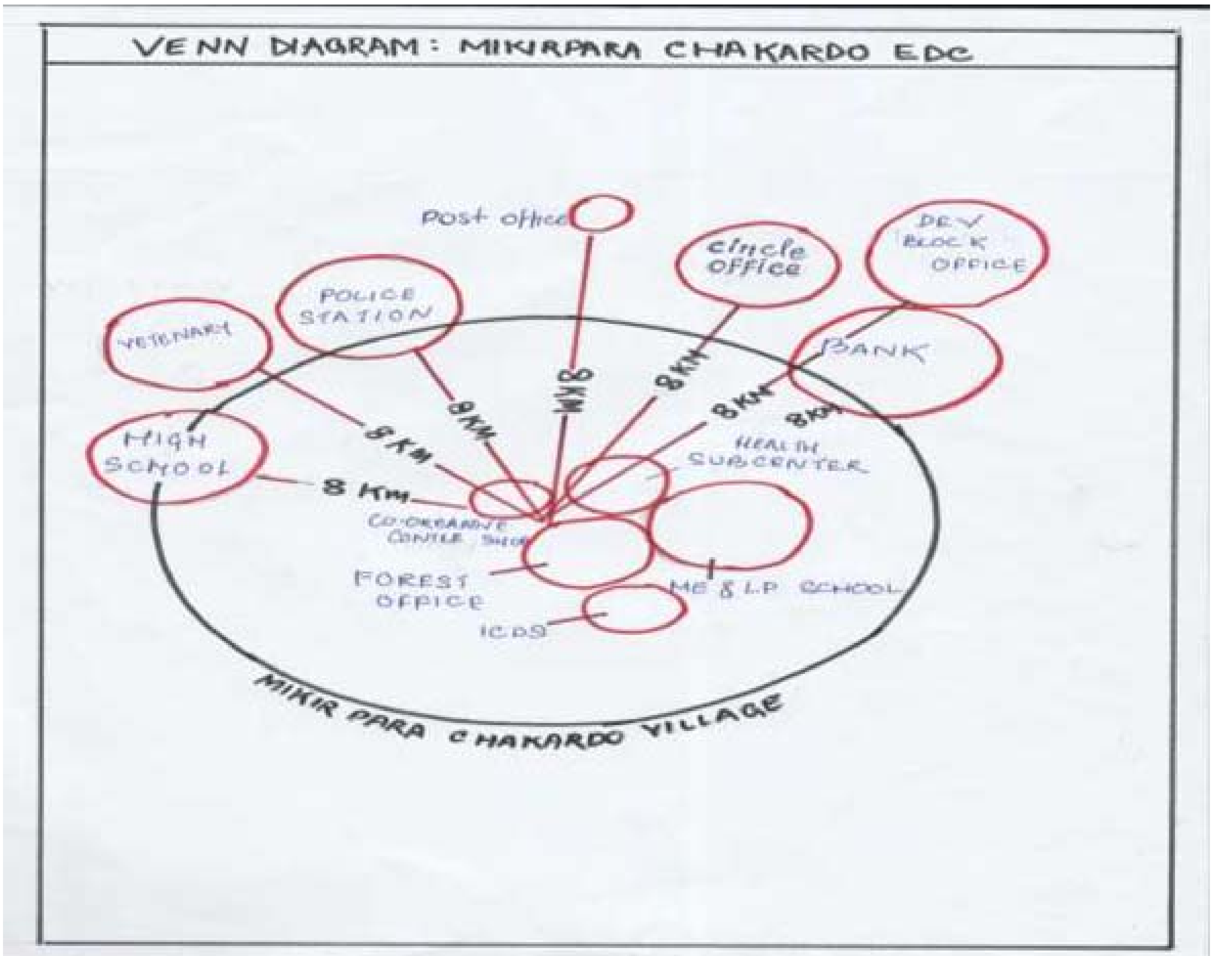

ক্ৰমিক নং	অংশগ্ৰহণকাৰীৰ নাম	ঠিকনা	মোবাইল নম্বৰ
১	মিনতি ইংতি	চকাৰ্ডো	৯৬৭৮১৯৪৭৫১
২	বকুল ৰংপি	চকাৰ্ডো	৮৮৭৬৩৬২৮৭৮
৩	কৌশিক ফুকন	চকাৰ্ডো	৯৭০৭৭৯৬২০
৪	সিগ্ৰিব বে	চকাৰ্ডো	৯৯৫৪০৫৬০৬

টোকা ঃ পি আৰ এ মানচিত্ৰায়নৰ সময়ত অংশগ্ৰহণ কৰাসকলৰ বিতং তালিকা পৰিশিষ্ট-**VI**ত দিয়া হৈছে।

পৰিশিষ্ট - VIII

প্ৰাৰম্ভিক কাৰ্যসূচী

Mikirpara Chakardo Eco-Development Committee • Guwahati-17 • Deepar Beel •

Entry Point Activities (EPA)

MIKIRPARA CHAKARDO EDC

Rank	Name of Activity with Landmark and land ownership & status	GPS Location	Details of Activity	Budgeted Amount
1	**Training Hall Shed cum EDC Office** At Community Land, 1 Bigha Land area , Near Chakardo PHE Scheme	Latitude N 26.10840 Longitude E 91.64179 Altitude -58mts	1. Training Shed cum EDC office Building Construction. 2. Office furniture Cum Store room 3. Toilet for Male & female , with drinking water facility	10,00,000.00 2,00,000.00 2,00,000.000
			Sub Total Amount =>	14,00,000.00
2	**Tent House with Sound System** At Public Numghar Chakardo Near community hall. On community land 2 kotha	Lat-N26.10671 Long – E91.64186 Alt58m	1/Generator -1 pc 2/Dyning table -5 pc 3/Chair 20 pc 4/ utensil s 5/ Sound box , system 6/Tripal	50,000.00 10,000.00 10,,000.00 60,000.000 60,000.000 12,000.000
			Sub Total Amount =>	2,02,000.00
3	**Daily Market Place Development** Near Desh Bhakta Tarun Ram Phukan ME school, on Community land 4 kotha	Lat-N26.10690 Long – E91.63599 Altitude- 52mts	1/ House building 2/ Wall boundary	5,00,000.00 3,75,000.00
			Sub Total Amount =>	8,75,000.00

Signature ......
Member Secretary
Member Secretary
Mikirpara Chakardo Eco-Development Committee
Deepar Beel, Guwahati-17

Signature of
The President
President
Mikirpara Chakardo Eco-Devt. Committee
Deepar Beel Guwahati

Approval with Seal & Signature of D.F.O.....................
Divisional Forest Officer
Guwahati Wildlife Division
Guwahati-09

Contd ...

Mikirpara Chakordo Eco-Development Committee
Guwahati-17
Deepar Beel

Entry Point Activities (EPA)

MIKIRPARA CHAKARDO EDC

Rank	Name of Activity with Landmark & land ownership and status	GPS Location	Details of Activity	Budgeted Amount
4	**Community Hall Repairing** **(Already existed community Hall) On Community Land 2.5 Kotha Near Chakardo PHE Scheme**	Lat-N26.10871 Long E91.64168 Altitude= 58mts	1/ Tin Sheet 2/Half wall with Grill 3/ Floor Tils 4/ Fan (4) 5/ Chair (10) 6/ Painting	1,30,000.00 1,20,000.00 1,10,000.00 25,000.00 15,000.00 35,000.00
			Sub Total Amount =>	4,35,000.00
5	**Play Ground Development** At Mikirpara Chakardo Community Land , Near Desh Bhakta Tarun Ram Phukan ME School.	1/ Mikirpara pgnd- Lat= N26.10700 Long=91 63626 Alt=52 2/Deo Chotal Lat= 26.105 23 Long=91 67192 Alt=50 Mts.	Development of Play Ground (2) Earth Filling , Fencing, wall	4,00,000.00
			Sub Total Amount =>	4,00,000.00
6	**Cremation Ground Development (2)** **At Mikirpara Chakardo community Land 4 Bigha (2+2) bigha**	1/Lat= N 26.10629 Long= 91. 64201 2/LaN 26.10497 LongE 91. 67252	Development of Cremation Ground with Earth filling, fencing, and house shed.	2,00,000.00
			Sub Total Amount =>	2,00,000.00

Signature..............................
Member Secretary &
Range Officer

Member Secretary
Mikirpara Chakordo Eco-Development Committee
Deepar Beel, Guwahati-17

Signature of..............................
The President

President
Mikirpara Chakordo Eco-Development Committee
Deepar Beel Guwahati-17

Signature of D.F.O ....

Divisional Forest Officer
Guwahati Wildlife Division
Guwahati-09

Contd ...

Entry Point Activities (EPA)

MIKIRPARA-CHAKARDO EDC

Rank	Name of Activity with Landmark , land ownership and status	GPS Location	Details of Activity	Budgeted Amount
7	**Tourist Guide Equipments** At community Land 1 Kotha in Deepar Beel community house Near Wild life campus.	Lat-N-26.11307 Long E-091.65508 Alt.48 mts	1/ SLR Camera Range 500mm-(2 no.s)	96,00,000.00
			2/ Camera Stand -1	5,000.00
			3/ Binacular 2 5000mm	30,000.00
			Sub Total Amount =>	1,31,000.00
8	**Community Fishery** At community Land 5 Bighas , Near D eeparbeel	Lat-N 26.11402 Long E 91.60895 Alt 40 mts	Alee Bandh (Guid Bandh) Earth Filling	2,00,000.00
			Sub Total Amount =>	2,00,000.00
9	**Elephant Watch Tower (4)** On Community Land at Mikir para Chakardo. (4no.s)0.5 Kotha land etch Lat. N 26.10640, Long E91 63281, Lat.N 26.10412 long E 91 62825	N26.10729 E 91.64201 N 26. 10629 E 91. 64201	1/ Matalbari Ghuli—1 2/ Mikirpara Ghuli – 1 3/ Banbandha Guli - 2	8,00,000.00
			Sub Total Amount =>	8,00,000.00
10	**Moder Agriculture Farm Equipments** At Mikirpara Chakardo Community Hall (Store room)	Lat-N-26.11307 Long E-091.65508 Alt.48 mts	Power Tiller -3	6,00,000.00
			Spayer- 3	6,000.00
			Cultivator -1	36,000.00
			Cogwheel	26,000.00
			Sub Total Amount =>	6,68,000.00
			Grand Total=>	5311000

Signature ....
Member Secretary, Member Secretary
Range Officer Mikirpara Chakardo Eco-Development Committee
Deepar Beel, Guwahati-17

Approval with Seal & Signature of D.F.O. Divisional Forest Officer
Guwahati Wildlife Division
Guwahati-08

Signature of The President ....
President
Mikirpara Chakardo Eco-Development Committee
Deepar Beel, Guwahati

Divisional Forest Officer

পৰিশিষ্ট - IX (ক)

মিকিৰপাৰা চকাৰ্ডো ই ডি চিৰ প্ৰশিক্ষণৰ তালিকা (প্ৰস্তাৱিত)

WEAVING (Proposed)

Sl No	Name	age	Pho.	Sign.
1.	Rumki Ingti	40		
2.	Damayanti Rongpi	38		
3.	Lilima Das	45		
4.	Anita Ingti	47		
5.	Rita Ingti	26		
6.	Manjula Rava	38		
7.	padomi Das	42		
8.	putuli medhi	38		
9.	Mahima Ingti	42		
10.	Saraswati Rava	35		
11.	Anjana Ingti	26		
12.	Nirala Ingti	26		
13.	Basanti Ingti	27		
14.	Basanti Rongpi	35		
15.	Rashmi Ingti	35		
16.	Rashmi Ingti	38		
17.	Isa medhi	35		
18.	Binu Rabha	40		
19.	Babita kaibarta	22		
20.	Archana Ingti	33		
21.	Babita Ingti	40		
22.	Rita Ingti	26		
23.	Lalita Ingti	30		
24.	Babita Ingti	26		
25.	Gitanjali Rava	38		

T.O.

Contd ...

Sl No	Name	age	Pho	Signa
26.	Kalpana Bogti	32		
27.	Julika Bogti	32		
28.	Alaka Das	33		
29.	Babita Kalita	25		
30.	Kunja Bogti	33		

Member Secretary
Mikirpara Chakordo Eco-Development Committee
Deepar Beel, Guwahati-17

President
Mikirpara Chakordo Eco-Development Committee
Deepar Beel Guwahati-17

Contd ...

Tailoring (Proposed)

Sl. No.	Name	age	pho	Signature
1.	karcabi Rongpi	31		
2.	Babita Rongpi	35		
3.	ponili Rongpi	27		
4.	Madhabi Kalita	18		
5.	Mina Kakati	32		
6.	Rina Medhi	35		
7.	Surcali Boro	29		
8.	Kusum Rongpi	28		
9	Rekha Rongpi	23		
10.	Sumita Temjung	18		
11.	Sawpna Das	29		
12.	Imani Boro	29		
13.	Junali Kalita	30		
14.	prativa Kalita	26		
15.	Babita Das	18		
16.	purcabi Rabha	23		
17.	Sewali Rongpi	35		
18.	Trishna Das	20		
19.	Kakabi Kalita	22		
20.	Mani Rongpi	24		
21.	Babita Kaibarta	28		
22.	Dhanitri Tamung	20		
23.	Maina Tamung	30		
34.	Basanti Rongpi	33		
35.	Rupali Rongpi	18		
36.	Rabita Rongpi	30		

T.O.

Contd ...

Sl No	Name	age	Pho	Sign
37.	Rabita Kalita	28		
38.	Jitumani Lngti	20		
39.	Nirmali Medhi	26		
40.	Rupali Lngti	45		
41.	Manika Rava	30		
42.	Sumi Rongpi	26		
43.	Rahita Lngti	35		
44.	Purabi Rava	18		
45.	Jayanti Bay	35		
46.	~~[illegible]~~ Pakhila Bay	45		
47.	Babita Medhi	19		
48.	~~[illegible]~~ Mitumani Das	24		
49.	Dalimi Rongpi	40		
50.	Juri Medhi	25		
51.	Makon Lngti	26		
52.	Bhaswati Medhi	18		
53.	Putuli Kalita	40		
54.	Sonmani Rabha	21		
55.	Sandana Medhi	21		
56.	Manisha Kalita	33		
57.	Sabita Kalita	20		
58.	Pranita Kalita	34		
59.	Damayanti Lngti	28		

T.O.

Contd ...

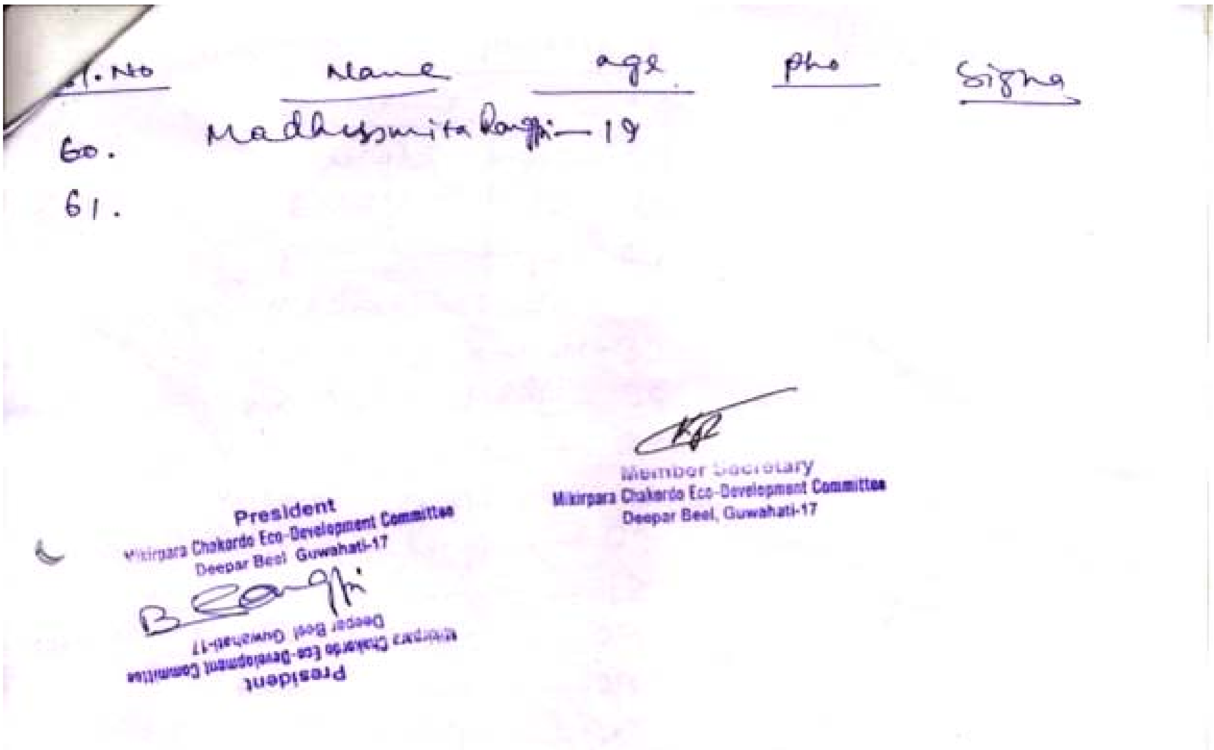

Sl. No	Name	age	pho	Signa
60.	Madhusmita Rongpi	19		
61.				

Member Secretary
Mikirpara Chakordo Eco-Development Committee
Deepar Beel, Guwahati-17

President
Mikirpara Chakordo Eco-Development Committee
Deepar Beel Guwahati-17

B Rongpi

President
Mikirpara Chakordo Eco-Development Committee
Deepar Beel Guwahati-17

Contd ...

SDP

Mikir para chakardo EDC. Tailoring Training list

SL. Name	Age
1. Pomili Ingti	29 years
2. Junali Tumung	29 "
3. Nirmali Medhi	26 "
4. Rekha Rangpi	22 "
5. Makan Ingti	21 "
6. Surabhi Boro	23 "
7. Rita Ingti	19 "
8. Sumi Rangpi	26 "
9. Korobi Ingti	29 "
10. Sewali Ingti	30 "
11. Rina Medhi	35 "
12. Mina Kakoti	44 "
13. Prativa Kalita	30 "
14. Manisha Kalita	31 "
15. Swapna Das	27 "
16. Imoni Boro	18 "
17. Sunita Tumung	16 "
18. Lata Kalita	16 "
19. Purabi Rabha	17 "
20. Tutumoni Basumatary	16 "
21. Sunita Ingti	18 "
22. Moni Rongpi	29 "
23. Papari Das	15 "
24. Babita ([illegible]) Ingti	35 "
25. Rabita Kalita	22 "
26. Jitumoni Ingti	16 "
27. Bhaswati Medhi	16 "
28. Madhabi Kalita	16 "
29. Dikha Ingti	15 "
30. Nandita Rabha	16 "
31. Kakabi Nath	16 "
32. Barasha Tumung	17 "

Contd ...

years

33. Hareswari Ingti ——— 20 "
34. Bhanu Bay ——— 21 "
35. Sangita Bay ——— 23 "
36. Juri Medhi ——— 20 "
37. Mitumoni Das ——— 23 "
38. Barnalee Rongpi ——— 25 "
39. Karobi kalita ——— 26 "
40. Purabi Rabha ——— 22 "
41. Koilani Das ——— 21 "
42. Barnali Das ——— 19 "
43. Sikharani Rangpi ——— 19 "
44. Pronati Das ——— 18 "
45. Nibedita Ingti ——— 19 "
46. Tarali Kalita ——— 21 "
47 Monika Rabha ——— 17 "
48. Babita Medhi ——— 15 "
49. Nirala Kalita ——— 35 "
50. Punam Rangpi ——— 26 "
51. Malobika Ingti ——— 30 "
52. Sumi Ingti ——— 20 "
53. Juri Ingti ——— 18 "
54. Trishna Das ——— 17

B Rongpi

President
Mikirpara Chakorda Eco-Development Committee
Deepor Beel Guwahati-17

Contd ...

SDP

Mikirpara Chakardo EDC, WEAVING Training

Sl. No.	Name		Age
1)	Junali Kalita	—	25 yrs.
2)	Sabita Kalita	—	25 "
3)	Lakhi Kalita	—	35 "
4)	Jayanti Bay	—	29 "
5)	Saraswati Rabha	—	32 "
6)	Kusum Ingti	—	30 "
7)	Kunja Ingti	—	31 "
8)	Rita Ingti	—	26 "
9)	Anjana Ingti	—	26 "
10)	Damayanti Rongpi	—	39 "
11)	Monomati Rongpi	—	30 "
12)	Gitanjulee Rabha	—	29 "
13)	Manjula Rabha	—	39 "
14)	Roshmi Ingti	—	40 "
15)	Putulee Medhi	—	40 "
16)	Putul Kalita	—	50 "
17)	Padumi Das	—	43 "
18)	Joymati Ingti	—	36 "
19)	Malati Ingti	—	49 "
20)	Basanti Ingti	—	26 "
21)	Malima Ingti	—	48 "
22)	Ratna Rongpi	—	21 "
23)	Basanti Rongpi	—	35 "
24)	Babita Ingti	—	36 "
25)	Runuki Ingti	—	40 "
26)	Rekha Ingti	—	32 "
27)	Hilima Das	—	48 "
28)	Jutika Ingti	—	32 "

T.O.

Contd ...

Sl.No	Name		Age
29)	Nirmala Ingti	—	23 yrs.
30)	Anita Ingti	—	44 "
31)	Benu Rabha	—	45 "
32)	Ella Medhi	—	33 "
33)	Girija Das	—	44 "
34)	Sonmoni Rabha	—	21 "
35)	Bhanita Rongpi	—	20 "
36)	Runu Rongpi	—	29 "

B Rongpi

President
...mara Chakardo Eco-Development Committee
Deepar Beel Guwahati-17

পৰিশিষ্ট - X

আলোকচিত্ৰ

সজাগতা আৰু ৰূপায়ণ কাৰ্যসূচী	সজাগতাৰ সময়ত উপস্থিত গাঁওবাসী
এফ জি ডিৰ সময়ত উপস্থিত গাঁওবাসী	বৃক্ষৰোপণ কাৰ্যসূচী
পি আৰ এ মানচিত্ৰায়নৰ সময়ত উপস্থিত গাঁওবাসী	পি আৰ এ মানচিত্ৰায়ন

পৰিশিষ্ট - XI

জি পি এছ সমন্বয়

১।	গাঁৱৰ আৰম্ভণি স্থান (আজাৰাৰ ফালে)	উত্তৰ ঃ ২৬°৮’১০” পূব ঃ ৯১°৩৭’৪৫”
২।	ৰাজহুৱা সভাঘৰ	উত্তৰ ঃ ২৬°৬’২৯” পূব ঃ ৯১°৩৭’২৭”
৩।	লাট কাৰ্যালয়	উত্তৰ ঃ ২৬°৬’৪৩” পূব ঃ ৯১°৩৮’৪৯”
৪।	দীপৰ বিলৰ টাৱাৰ	উত্তৰ ঃ ২৬°৬’৫৪” পূব ঃ ৯১°৪২’৫”
৫।	ৰে’লৱে ক্ৰছিং (গড়চুকৰফালে)	উত্তৰ ঃ ২৬°৮’১০” পূব ঃ ৯১°৩৭’৪৫”
৬।	পেট্ৰ’ল পাম্প	উত্তৰ ঃ ২৬°৭’২৬” পূব ঃ ৯১°৪১’২২”
৭।	গাঁৱৰ সমাপ্তি (গড়চুকৰফালে)	উত্তৰ ঃ ২৬°৬’৫৪” পূব ঃ ৯১°৪২’৫”
৮।	ৰে’লৱে ক্ৰছিং (আজাৰাৰফালে)	উত্তৰ ঃ ২৬°৮’১০” পূব ঃ ৯১°৩৭’৪৫”
৯।	চকাৰ্ডো প্ৰাথমিক বিদ্যালয়	উত্তৰ ঃ ২৬°৮’১০” পূব ঃ ৯১°৩৭’৪৫”

পৰিশিষ্ট - XII

এছ জি পি প্ৰতিবেদন

মিকিৰপাৰা চকাৰ্ডো ই ডি চিৰ দক্ষতা উন্নয়ন কাৰ্যসূচী

ফ্ৰান্স ডেভেলপমেণ্ট এজেন্সীৰ বিত্তীয় সাহায্যৰে বন আৰু জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণত অসম প্ৰকল্প (আছাম প্ৰজেক্ট অন ফৰেষ্ট এণ্ড বায়'ডাইভাৰ্ছিটী কনজাৰভেচন, এ পি এফ বি চি)ৰ অধীনত এক দক্ষতা বিকাশ প্ৰশিক্ষণ কাৰ্যসূচী গ্ৰহণ কৰা হয়। কম্পেল' (COMPELO)ৰ এক সহযোগী হিচাপে আৰ জি ভি এনে গুৱাহাটী বন্যপ্ৰাণী সংমণ্ডলৰ অধীনৰ মিকিৰপাৰা চকাৰ্ডো বন উন্নয়ন সমিতিৰ এই কাৰ্যসূচী পৰিচালনা কৰে।

প্ৰশিক্ষণৰ নাম	আৰম্ভণিৰ তাৰিখ	সামৰণিৰ তাৰিখ	সৰঞ্জামৰ সংখ্যা/খৰচ	প্ৰশিক্ষাৰ্থী	মূল প্ৰশিক্ষক
বয়ন	১৮-০৪-২০১৭	১৮-০৫-২০১৭	১ পৰম্পৰাগত শাল, ১ জাকুৰাৰ্ড শাল, ১টা ড্ৰাম আৰু দুটা চেৰেকি	২৪	প্ৰমোদ কলিতা আৰু কিশোৰ দাস
চিলাই	১৮-০৪-২০১৭	১৮-০৫-২০১৭	৪ ঊষা চিলাই মেচিন আৰু ১ টা মৰাপাট মেচিন	৩৬	পূৰবী চেতিয়া

২০১৭ চনৰ ১১ এপ্ৰিলত বয়ন আৰু চিলাইৰ দক্ষতা উন্নয়ন কাৰ্যসূচী উদ্বোধন কৰা হৈছিল। এই কাৰ্যসূচী শুভাৰম্ভ কৰে জিলা বন বিষয়া, গুৱাহাটী বন্যপ্ৰাণী সংমণ্ডলৰ প্ৰদীপ্ত বৰুৱাই। এই কাৰ্যসূচী আৰম্ভ হয় বৃক্ষৰোপণেৰে।

সভাত উপস্থিত থকাসকলৰ ভিতৰত হ'ল দীপৰ বিল আঞ্চলিক বনাঞ্চলিক বিষয়া কৌশিক ফুকন, সমিতিৰ উপদেষ্টা বিমল মেধি, মিকিৰপাৰা চকাৰ্ডো ই ডি চি সভাপতি বকুল ৰংপি আৰু আৰ জি ভি এনৰ বিষয়াবৰ্গ।

কেঁচামাল যোগান ঃ মুছৰাজ সূতা, সূতাৰ ৰোল, কটন কাপোৰ, বেজী, ববিন, ববিন কেছ, কেঁচী, স্কেল আদি।

আলোকচিত্ৰ

মিকিৰপাৰা চকাৰ্ডোৰ প্ৰশিক্ষণৰ সময়ত প্ৰশিক্ষাৰ্থীসকল

মিকিৰপাৰা চকাৰ্ডো ই চি ডিৰ চিলাই প্ৰশিক্ষণৰ তালিকা

ক্ৰমিক নং	নাম	বয়স		
১	পম্পী ইংতি	২৯		
২	জোনালী তুমুং	২৪		
৩	নিৰ্মালী মেধি	২৬		
৪	ৰেখা ৰংপি	২২		
৫	মাকন ইংতি	২১		
৬	সুৰভী বড়ো	২৩		
৭	ৰীতা ইংতি	১৯		
৮	চুমী ৰংপি	২৬		
৯	কৰবী ইংতি	২৯		
১০	শেৱালি ইংতি	৩০		
১১	ৰীণা মেধি	৩৫		
১২	মীনা কাকতি	৪৪		
১৩	প্ৰতিভা কলিতা	৩০		
১৪	মণিষা কলিতা	৩১		
১৫	স্বপ্না দাস	২৭		
১৬	ইমণি বড়ো	১৮		
১৭	সুনিতা তুমুং	১৬		
১৮	লতা কলিতা	১৬		
১৯	পূৰবী ৰাভা	১৭		
২০	সুনিতা ইংতি	১৮		
২১	মমী ৰংপি	২৯		
২২	পাপৰি দাস	১৫		
২৩	ববিতা ইংতি	৩৫		
২৪	ৰবিতা কলিতা	২২		
২৫	জিতুমণি ইংতি	১৬		

২৬	ভাস্বতি মেধি	১৬		
২৭	মাধৱী কলিতা	১৬		
২৮	দিশা ইংতি	১৫		
২৯	নন্দিতা ৰাভা	১৬		
৩০	কৰবী নাথ	১৬		
৩১	বৰষা তুমুং	১৭		
৩২	হৰেশ্বৰী ইংতি	২০		
৩৩	ভানু বে’	২১		
৩৪	সংগীতা বে’	৩৩		
৩৫	জুৰি মেধি	২০		
৩৬	মিতুমণি দাস	২৩		
৩৭	বৰ্ণালী মেধি	২৫		
৩৮	কৰবী কলিতা	২৬		
৩৯	বৰ্ণালী ৰংপী	২৫		
৪০	পূৰবী ৰাভা	২২		
৪১	কল্যাণী দাস	২১		
৪২	বৰ্ণালী দাস	১৯		
৪৩	শিখাৰাণী ৰংপি	১৯		
৪৪	প্ৰণতি দাস	১৮		
৪৫	নিবেদিতা ইংতি	১৯		
৪৬	তৰালি কলিতা	২১		
৪৭	মণিকা ৰাভা	১৭		
৪৮	ববিতা মেধি	১৫		
৪৯	নৰলা কলিতা	৩৫		
৫০	পুনম ৰংপী	২৬		
৫১	মালবিকা ইংতি	৩০		
৫২	চুমী ইংতি	২০		
৫৩	জুৰি ইংতি	১৮		
৫৪	তৃষ্ণা দাস	১৭		

মিকিৰপাৰা চকাৰ্ডো ই চি ডিৰ বয়ন প্ৰশিক্ষণৰ তালিকা

ক্ৰমিক নং	নাম	বয়স		
১	জোনালী কলিতা	২৫		
২	সবিতা কলিতা	২৫		
৩	লক্ষী কলিতা	৩৫		
৪	জয়ন্তী বে’	২৯		
৫	সৰস্বতী ৰাভা	৩২		
৬	কুসুম ইংতি	৩০		
৭	কুঞ্জ ইংতি	৩১		
৮	ৰীতা ইংতি	২৬		
৯	অঞ্জনা ইংতি	২৬		
১০	দময়ন্তী ৰংপী	৩৯		
১১	মনোমতি ৰংপী	৩০		
১২	গীতাঞ্জলি ৰাভা	২৯		
১৩	মঞ্জুলা ৰাভা	৩৯		
১৪	ৰশ্মি ইংতি	৪০		
১৫	পুতুলি মেধি	৪০		
১৬	পুতুল কলিতা	৫০		
১৭	পদুমী দাস	৪৩		
১৮	জয়মতী ইংতি	৩৬		
১৯	মালতী ইংতি	৪৯		
২০	বাসন্তি ইংতি	২৬		

২১	মহিমা ইংতি	৪৮		
২২	ৰত্না ৰংপি	২১		
২৩	বাসন্তী ৰংপি	৩৫		
২৪	ববিতা ইংতি	৩৬		
২৫	ৰুণুকি ইংতি	৪০		
২৬	ৰেখা ইংতি	৩২		
২৭	লিলিমা দাস	৪৮		
২৮	যুতিকা ইংতি	৩২		
২৯	নিৰলা ইংতি	২৩		
৩০	অনিতা ইংতি	৪৪		
৩১	বেণু ৰাভা	৪৫		
৩২	ইৰা মেধি	৩৩		
৩৩	গিৰিজা দাস	৪৪		
৩৪	সোণমণি ৰাভা	২১		
৩৫	ভনিতা ৰংপী	২০		
৩৬	ৰুণু ৰংপী	২৯		